

Bulletin slovenskej advokácie

POZVÁNKY

Slovenské dni práva
11. a 12. 10. 2018

Ochrana osobných údajov
a právo na súkromie

Cyklenie akcií –
vybrané aplikačné
problémy v súvislosti
s dôsledkami porušenia
zákonného zákazu

**Faktický orgán
obchodnej spoloč-
nosti a jeho
zodpovednosť**
podľa § 66 ods. 7 OZ

**Legislatívna
reforma v systéme
ochranných známok
Európskej únie**

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Nová koncepcia vzdelávania advokátskych koncipientov zameraná na praktické semináre
JUDr. Ondrej Mularčík
- 4 **DISKUSIA**
Neodkladné úkony advokáta pri skončení zastupovania (z hľadiska nového CSP)
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 6 Cyklenie akcií – vybrané aplikačné problémy v súvislosti s dôsledkami porušenia zákonného zákazu
JUDr. Michaela Vieriková, JUDr. Michal Hrušovský
- 12 Faktický orgán obchodnej spoločnosti a jeho zodpovednosť podľa § 66 ods. 7 Obchodného zákonníka
doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.
- 21 Legislatívna reforma v systéme ochranných známkov EÚ
Mgr. Matej Michalec, LL.M.
- JUDIKATÚRA**
- 31 Manželstvá osôb rovnakého pohlavia a voľný pohyb občanov Únie
- 34 K možnosti odstúpenia od zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny

ADVOKÁCIA

- SAK**
- 36 Z júnového zasadnutia P SAK
- 37 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 39 Index právnej istoty (Správa o výsledkoch prieskumu)
- 44 XXIV. Slovenské dni práva (Pozvánka)
- 45 Neoprávnené zadržiavanie peňažnej sumy advokátom, poskytnutej klientom na konkrétny účel
- 48 Slovenská advokátska komora a zahraničné vzťahy
- 54 Stretnutie trestných obhajcov v Bratislave a v Košiciach
- 56 Ďalší publikačný počin *Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1947* uvedený do života
- 59 Ochrana osobných údajov a právo na súkromie (Pozvánka)
- ZAHRAŇIČIE**
- 60 Škótska advokácia – hrdá na svoje tradície, no otvorená zmenám
- 67 Ponuka vzdelávacieho programu v Škótsku
- 68 E-JUSTICE: Európsky portál elektronickej justície (5. časť)
Podozriví, obžalovaní a obeť trestných činov: európske minimálne štandardy a právna úprava v členských štátoch
- 69 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 72 ECBA: „Agenda 2020: nová cestovná mapa pre minimálne štandardy v oblasti procesnoprávných záruk“
Bulletin advokacie prináša...
- 74 Nakladanie s vymoženou sumou zinkasovanou advokátom v prospech klienta

ZAUJÍMAVOSTI

- LITERATÚRA**
- 81 Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
- 83 Nová kniha o histórii advokátskych komôr na území Slovenska
doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová PhD.

**Ctené kolegyně,
ctení kolegovia,**

uplynul rok od zvolenia predsedníctva, čo nám umožňuje určité bilancovanie. Vzhľadom na to, že v značnej miere zodpovedám v predsedníctve za medzinárodnú oblasť, rád by som Vám priblížil dôležitý význam týchto aktivít komory.

V každodennej praxi sa ako slovenskí advokáti dostávame do kontaktu so zahraničným prvkom v rôznych aspektoch. Využívame možnosti voľného pohybu v rámci EÚ, na základe ktorého môžeme dočasne zastupovať klientov ako euroadvokáti v inom členskom štáte. Musíme aplikovať právne predpisy EÚ a judikatúru Súdneho dvora EÚ, rovnako tak aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Z týchto dôvodov sme v rámci našich možností aktívni v legislatívnom procese na úrovni EÚ prostredníctvom našich zástupcov v CCBE a ECBA. Je veľa príkladov rozumného a efektívneho ovplyvnenia smerovania európskej legislatívy. Okrem vlastných aktivít sa ako jedna z menších komôr v európskom a globálnom priestore pri presadzovaní našich postojov čiastočne spoliehame aj na spoluprácu so zahraničnými partnermi. Na zahraničných fórach môžeme ponúkať zaujímavé myšlienky založené na našich hodnotách a následne ich spoločne presadzovať pri lobingu v EÚ.

V ostatnom období sa čoraz častejšie stáva, že slovenskí advokáti riešia kauzy s cezhraničným prvkom, majú klientov z rôznych častí sveta, príp. potrebujú nadviazať spoluprácu s advokátom z inej krajiny. Aktivity komory smerujú aj do tejto oblasti. Snaha o zviditeľnenie Slovenskej advokátskej komory a nadväzovanie spoluprác so zahraničnými komorami predstavuje pridanú hodnotu pre celú advokátsku obec. Je naším cieľom, aby zahraniční klienti pri hľadaní právnej pomoci neoslovili pokútnikov (napr. s požiadavkou založiť obchodnú spoločnosť), ale výlučne advokátov, a to cez vyhľadávač SAK či na základe vzájomnej spolupráce advokátov alebo iným štandardným spôsobom. Preto sme aj preložili nové predpisy komory do anglického jazyka, čo by nepochybne malo prispieť k zvýšeniu kredibility slovenského advokáta v očiach zahraničného klienta.

Našou úprimnou ambíciou je, aby mala Slovenská advokátska komora, a tým aj slovenskí advokáti, medzinárodnú reputáciu porovnateľnú s ktoroukoľvek inou zahraničnou advokátskou komorou. Možno hrdo konštatovať, že máme k tomu veľmi blízko.

JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
podpredseda SAK

K fotografii na obálke

Autorský kolektív novej publikácie o advokátskych komorách (zľava Jozef Kušnír, Peter Kerecman, Martina Gajdošová, Viktória Hellenbart a Zdenko Ďuriška). Viac na s. 56, 81 a 83. Foto Vladislav Zigo

ROZHOVOR

Nová koncepcia vzdelávania advokátskych koncipientov zameraná na praktické semináre

O novej koncepcii vzdelávania advokátskych koncipientov, zavedení praktických seminárov a mnohých ďalších otázkach sa zhovárame s predsedom Vzdelávacieho kolégia Slovenskej advokátskej komory JUDr. Ondrejom Mularčíkom.

■ **V predchádzajúcom roku až 40,71 % uchádzačov na advokátskych skúškach nepospelo (informácia zverejnená v BSA 4/2018). Ako hodnotíte tieto výsledky z pozície predsedu vzdelávacieho kolégia?**

Som smutný z toho, že výsledky uchádzačov o zloženie advokátskych skúšok sú veľmi slabé. Už dlhšie obdobie sa zaoberáme vo vzdelávacom kolégiu, ale aj v ďalších orgá-

noch komory týmto negatívnym javom. Predpokladali sme, že pri predĺžení koncipientskej praxe sa táto situácia zlepší, pretože oproti pôvodnému vzdelávaniu sme rozšírili vzdelávanie koncipientov o nové semináre s úplne novým obsahom. Zatiaľ neviem povedať či rozšírené vzdelávanie koncipientov prinieslo zmenu, nakoľko až v tomto roku, najmä v druhom polroku sa budú prihlasovať na advokátske skúšky práve koncipienti s päťročnou praxou. Dúfam ale, že výsledky advokátskych skúšok sa zlepšia.

■ **Považujete aktuálnu koncepciu vzdelávania advokátskych koncipientov za dostatočnú?**

Priznám sa, že nie. Už v predchádzajúcich dvoch volebných obdobiach orgánov SAK sme často diskutovali o otázke progresívnych zmien vo vzdelávaní. Predsedníctvo SAK na začiatku tohto roku poverilo dvoch členov predsedníctva v spolupráci so vzdelávacím kolégiom pripraviť novú koncepciu vzdelávania advokátskych koncipientov.

■ **Pripravuje vzdelávacie kolégium v tejto súvislosti nejaké zmeny?**

Áno. Už v predchádzajúcej odpovedi som naznačil, že sa pripravuje nová koncepcia vzdelávania advokátskych koncipientov, táto by mala byť zameraná na väčší obsah praktických tém z jednotlivých právnych odvetví. V praxi by to malo vyzerať tak, že tak ako doteraz budú organizované trojdňové semináre advokátskych koncipientov v prvých troch ročníkoch praxe a v ďalších rokoch by mali prebiehať praktické jednodňové semináre. Tieto by sa mali organizovať v sídle komory v Bratislave a v pobočke komory v Košiciach. Nové praktické semináre by mali viesť skúsení advokáti so zameraním na príslušné odvetvie práva. Predsedníctvo SAK na júnovom zasadnutí schválilo ideový zámer vzdelávania koncipientov, ktorý mu predložilo vzdelávacie kolégium vo forme predpisu: vzdelávací poriadok advokátskych koncipientov,

a predsedníctvo nás zaviazalo pripraviť všetky podmienky na realizáciu nového vzdelávacieho poriadku. Mohli by sme to stihnúť do konca tohto roku a od roku 2019 by sa mohlo realizovať vzdelávanie s rozšírením o praktické semináre. Vyžaduje si to dosť veľké pracovné nasadenie nielen členov vzdelávacieho kolégia SAK, ale aj pracovných skupín, pretože je potrebné aktualizovať program tzv. veľkých seminárov, pripraviť sylaby pre praktické semináre, vybrať lektorov, vyškolíť lektorov a technicko-organizačne zabezpečiť organizovanie seminárov.

■ Aké opatrenia by mali v rámci novej koncepcie dopomôcť k zvýšeniu úrovne vzdelávania koncipientov?

Práve príprava praktických seminárov by mohla výrazne dopomôcť k zvýšeniu úrovne vzdelávania, pretože si od toho sľubujeme, že praktické semináre by mali byť organizované najviac pre 30 koncipientov v jednej skupine, tieto semináre budú mať podrobný obsah svojho zamerania, budú ich viesť erudovaní lektori a na týchto seminároch počítame s interaktívnou formou vzdelávania.

■ Počíta SAK pri voľbe lektorov aj s odborníkmi z iných právnických profesií?

Samotný ideový zámer, teda budúci vzdelávacie poriadok pre koncipientov obsahuje prísne pravidlá pre výber lektorov, kde preferujeme vybraných advokátov s minimálnou právnu praxou desať rokov, ale pri prednáškach na seminároch (ako doteraz) počítame s lektormi pochádzajúcich z radov sudcov Ústavného súdu SR, Najvyššieho súdu SR, Krajských súdov, prokurátorov z Generálnej prokuratúry a Krajských prokuratúr, právnikov z orgánov štátnej správy a v neposlednom rade aj pedagógov, najmä z právnických fakúlt SR.

■ V čom vidíte najväčší prínos organizovania vzdelávania na báze regionálnych seminárov?

Regionálne semináre organizujeme už viac ako desať rokov. Za ich najväčší prínos považujem, že sú pre advokátov dostupnejšie nielen ekonomicky, ale aj časovo. Tieto semináre komora organizuje vždy s veľmi aktuálnym obsahom zmien právneho poriadku SR a zameriavame sa najmä na najdôležitejšie zmeny, ktoré sa dotýkajú praxe advokátov. Stretol som sa už aj s kritikou týchto seminárov, ale v pozitívnom zmysle, pretože advokáti by uvítali ich častejšiu frekvenciu a reflektovanie na zmeny, ktoré sa dotýkajú našej praxe.

■ Najnižšia úspešnosť na advokátskych skúškach je pravidelne z trestného práva. Bude tomuto čiastkovému fenoménu venovaná osobitná pozornosť?

Za vzdelávanie koncipienta je v prvom rade zodpovedný jeho školiť. Mnohí školiťelia sa vyhýbajú trestnému právu a tým koncipientovi chýba priamo praktické vzdelávanie v kancelárii, kde pôsobí. Ja sám sa venujem dominantne trestnému právu a aj sa zúčastňujem na vzdelávaní koncipientov ako lektor na seminároch. Semináre z trestného práva sa podľa mojich poznatkov stali obľúbenými preto, že súčasní lektori sa snažia priblížiť toto odvetvie práva

cez prizmu praktických skúseností. Na trojdňových seminároch sa zúčastňuje priemerne až dvesto koncipientov a týmto seminárom chýba spätná odozva a zapojenie sa koncipientov aktívne do seminára. Myslím, že toto vyriešia práve novo pripravované praktické semináre, pretože koncipienti budú nútení v menej početných skupinách byť na týchto seminároch aktívni a tak sa dá predpokladať, že získajú viac vedomostí.

■ Ako navrhované zmeny ovplyvnia výšku ročného príspevku advokátov na vzdelávanie a výchovu koncipienta?

Nepočítame s výrazným zvýšením ročného príspevku advokátov na vzdelávanie a výchovu koncipienta. Doterajšia výška je 96 eur ročne. Zatiaľ sme uvažovali, že ročný príspevok by sa mohol zvýšiť cca na 120 eur ročne. O tom je ešte predčasné hovoriť, pretože keď budeme mať pripravené sylaby, lektorov, miesta konania seminárov, až vtedy budeme vedieť presne vypočítať, aké sú náklady na organizovanie seminárov. Mám poznatky, že vzdelávanie koncipientov v zahraničí je postavené na úplne inej báze, náklady si hradia priamo koncipienti a tieto sú niekoľkokrát vyššie ako u nás. My máme záujem nezaťažovať ekonomicky školiteľov tak, aby sa koncipient pre nich stal luxus a hľadáme riešenia, aby aj samotní školiťelia nemali neúmerné náklady s výchovou a vzdelávaním koncipienta.

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.

Cena: 5 eur

Kontakt pre objednávanie:

PhDr. Ondrišová, 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

DISKUSIA

Neodkladné úkony advokáta pri skončení zastupovania (z hľadiska nového CSP)

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Rekodifikácia civilného práva procesného vniesla do života advokátov značné množstvo nových pravidiel a povinností, najmä pokiaľ ide o kontradiktórne sporové konanie. To (spolu s elektronizáciou výkonu advokácie) prirodzene vedie k zmene profesionálnej rutiny, k nevyhnutnosti prispôbiť sa novým podmienkam a k istej evolúcii a modernizácii advokátskeho povolania. Zvolené tempo a s tým súvisiaca akcelerácia sú nepochybne vysoké a z hľadiska praxe vyvolávajú určité problémy.

Množstvo advokátskych podnetov súvisí práve so zmenou niektorých tradičných inštitútov a s ich metamorfovaním do podôb, ktoré sú pre advokátov do značnej miery nové. Jedným z takýchto problémov je výklad pojmu „neodkladný úkon“ v zmysle § 22 ods. 5 ZoA, v nadväznosti na sudcovskú koncentráciu konania (§ 153 CSP). Podľa § 22 ods. 5 ZoA je totiž advokát povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia. To neplatí, ak klient oznámi advokátovi, že na splnení tejto povinnosti netrvá.

Z hľadiska riadneho splnenia tejto zákonnej povinnosti je ťažiskovou interpretácia samotného pojmu „neodkladný úkon“. Keďže oproti Občianskemu súdnemu poriadku môže mať porušenie povinnosti advokáta uskutočniť určitý úkon právnej služby včas v niektorých prípadoch omnoho závažnejšie negatívne dôsledky, nevyhnutne tým dochádza aj k zmene nazerania na definíciu neodkladného úkonu.

Pokiaľ ide o pôvodné chápanie tohto pojmu za účinnosti OSP, možno okrem odbornej literatúry (napr. Olej, J., Kerecman, P., Kalata, P.: Zákon o advokácii : Komentár. C. H. Beck, Bratislava 2013, s. 206 až 208) odkázať aj na pomerne ilustratívne uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 13. 12. 2016 sp. zn. III. ÚS 850/2016. Predmetom konania pred ústavným

súdom bola sťažnosť advokáta, ktorý nebol ako žalobca procesne úspešný v spore proti svojmu bývalému klientovi o zaplatenie odmeny za úkon právnej služby, ktorý bol uskutočnený bezprostredne po odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb a ktorý považoval advokát za neodkladný úkon v zmysle § 22 ods. 5 ZoA.

Išlo o vyjadrenie k odvolaniu protistrany proti rozsudku súdu prvého stupňa, na ktoré bol klient advokáta súdom vyzyvaný (výzva doručená iba advokátovi) v sudcovskej lehote 15 dní. Na dopyt advokáta, či má v mene klienta vyjadrenie k odvolaniu vyhotoviť, klient nereagoval. Počas plynutia lehoty na vyjadrenie k odvolaniu došlo zároveň k odstúpeniu advokáta od zmluvy o poskytovaní právnych služieb. Vzhľadom na znenie § 22 ods. 5 ZoA podal advokát v mene bývalého klienta v posledný deň sudcovskej lehoty aj vyjadrenie k odvolaniu. Za tento úkon právnej služby odmietol bývalý klient zaplatiť advokátovi odmenu.

Advokát následne svoj domnelý nárok uplatnil žalobou. Okresný a krajský súd nepovažovali žalobu za dôvodnú, a to primárne s odôvodnením, že nešlo o neodkladný úkon podľa § 22 ods. 5 ZoA. Vyjadriť sa k odvolaniu protistrany totiž nie je povinnosťou, ale právom dotknutej sporovej strany, ktorého nevyužitie nemá žiadne bezprostredné nepriaznivé procesné dôsledky. K odvolaniu sa navyše strana môže vyjadriť aj po uplynutí sudcovskej lehoty, a to až do rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak sa teda advokát za daných okolností v mene klienta k odvolaniu protistrany vyjadril, postupoval mimo režim § 22 ods. 5 ZoA a z jeho strany išlo o „nadprácu“, za ktorú nemá nárok na odmenu.

S argumentáciou advokáta, že v prípade súdom uloženej lehoty bol povinný uskutočniť úkon právnej služby včas, bez ohľadu na skutočnosť, či márnym uplynutím lehoty hrozí klientovi reálna ujma a či úkon znesie odklad, sa nestotožnil ani Najvyšší súd SR, ktorý dovolanie advokáta

podané z dôvodu zmätočnosti podľa § 237 písm. f) OSP odmietol.

Ústavný súd SR sťažnosť advokáta taktiež odmietol, keď sa stotožnil s právnymi závermi všeobecných súdov v danej veci. Súčasne sa však pomerne dôsledne zaoberal výkladom pojmu neodkladný úkon advokáta a obsahom povinnosti podľa § 22 ods. 5 ZoA. Nesporne pripustil, že za zákonom vyžadovaný neodkladný úkon má advokát nárok na odmenu podľa advokátskej tarify. Na pôvodne dohodnutú zmluvnú odmenu mu nárok vzniknúť nemôže v dôsledku predchádzajúceho zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb (ods. 36 uznesenia ÚS SR).

Súčasne konštatoval, že nejde o neodkladný úkon, pokiaľ ho možno bez hrozby vzniku ujmy na strane klienta vykonať aj neskôr. Prípadmi, pri ktorých môže vzniknúť ujma na procesných alebo hmotných právach bývalému klientovi, sú opravné prostriedky, ktorých podanie je limitované zákonnou lehotoú, či hmotnoprávne (najmä premlčacie) lehoty, typicky však nie procesné lehoty poriadkové (ods. 37 uznesenia ÚS SR). V danej situácii nebolo povinnosťou advokáta, aby v zastúpení bývalého klienta na výzvu súdu zaslal vyjadrenie k odvolaniu protistrany (ods. 38 uznesenia ÚS SR).

Uvedené závery ústavného súdu je po 1. 7. 2016 nevyhnutné aplikovať v podmienkach Civilného sporového poriadku, ktorý v niektorých prípadoch spája negatívne procesné dôsledky (ujmy) aj so zmeškaním sudcovských lehôt. Východiskovou tézou môže byť naďalej zovšeobecňujúci záver ústavného súdu, že neodkladný charakter úkonu právnej služby je podmienený hrozbou ujmy na strane klienta, spojenou s prípadnou nemožnosťou uskutočniť procesný úkon s riadnymi právnymi účinkami neskôr.

Tu je potrebné dôsledne rozlišovať, či v lehote 15 dní podľa § 22 ods. 5 ZoA má advokát v mene klienta realizovať procesný úkon, ktorého súčasťou je prostriedok procesného útoku alebo procesnej obrany v zmysle § 149 CSP. Opomenutie takéhoto úkonu môže mať totiž za následok, že súd jeho oneskorené uskutočnenie (samotným klientom alebo jeho novým advokátom) vyhodnotí ako neuplatnenie prostriedku procesného útoku alebo procesnej obrany včas, s negatívnym dôsledkom podľa § 153 ods. 2 CSP (neprihliadnutie).

Nemožno totiž *a priori* vylúčiť, že ak advokát žalovaného napríklad ani v sudcovskej lehote na dupliku podľa § 167 ods. 4 CSP nevznesie námietku premlčania (typická hmotnoprávna námietka v zmysle § 152 CSP), súd akúkoľvek následnú námietku premlčania vyhodnotí ako oneskorenú a neprihliadne na ňu. Za takýchto okolností je nevyhnutné považovať dupliku, v ktorej advokát v mene bývalého klienta dôvodne vznesie námietku premlčania, za neodkladný úkon, pokiaľ sú splnené ďalšie podmienky uvedené v § 22 ods. 5 ZoA.

Inak platia bez obmedzenia závery, ktoré v citovanom uznesení prezentoval Ústavný súd SR. Každý úkon advokáta sa z hľadiska svojej neodkladnosti musí posudzovať s prihliadnutím na nové procesné pravidlá o sudcovskej koncen-

trácii podľa § 153 CSP. V danej súvislosti je zásadný rozdiel medzi podaním advokáta, ktoré obsahuje iba právnu argumentáciu (*iura novit curia*), a podaním advokáta, ktoré obsahuje aj prostriedok procesného útoku alebo procesnej obrany, ktorého uplatnenie podlieha zákonnej požiadavke včasnosti.

Právne argumentovať môže totiž sporová strana a jej advokát bez obmedzenia, a to až do skončenia konania. Na právnu argumentáciu, vrátane odkazov na odbornú literatúru a judikatúru, sa sudcovská koncentrácia *ex lege* nevzťahuje. Preto napríklad možno uvedené závery ústavného súdu takmer bezvýhradne použiť aj na vyjadrenie k odvolaniu podľa CSP. Obsahom takéhoto podania je totiž spravidla iba právna argumentácia, keďže prostriedky procesného útoku a procesnej obrany sú v odvolacom konaní prípustné len za podmienok striktnie vymedzených v § 366 CSP.

Na druhej strane (a v rámci CSP celkom ojedinele) bude z hľadiska načrtnutých kritérií vždy neodkladným úkonom advokáta vyjadrenie k dovolaniu v sudcovskej lehote podľa § 436 ods. 3 CSP, keďže na akékoľvek(!) neskôr podané vyjadrenie súd bez ďalšieho neprihliadne.

Pre úplnosť je vhodné zdôrazniť, že § 22 ods. 5 ZoA o povinnosti advokáta uskutočniť neodkladný úkon v záujme bývalého klienta sa vzťahuje iba na prípady odstúpenia advokáta od zmluvy o poskytovaní právnych služieb; nie však už na prípady, keď od takejto zmluvy odstúpi klient. ■

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynulo v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovnícku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Cyklenie akcií – vybrané aplikačné problémy v súvislosti s dôsledkami porušenia zákonného zákazu

JUDr. Michaela Vieriková
JUDr. Michal Hrušovský

Článok je venovaný problematike vlastníctva akcií materskej spoločnosti dcérskou spoločnosťou a dôsledkom porušenia zákonného zákazu tzv. cyklenia akcií. Problematika cyklenia akcií nie je všeobecne propagovanou témou a dosiaľ jej nebola venovaná takmer žiadna pozornosť. Okrem relevantných zákonných ustanovení sa autori zameriavajú na praktické dopady nejednoznačnej právnej úpravy a problémy pri výklade jednotlivých ustanovení.

Problematika tzv. cyklenia akcií je v zákone č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) vyjadrená prostredníctvom ustanovení týkajúcich sa vlastníctva vlastných akcií spoločnosťou a vlastníctva akcií ovládanou osobou v osobe ovládajúcej.¹ Ovládaná osoba je v Obchodnom zákonníku definovaná ako spoločnosť, v ktorej má určitá osoba väčšinový podiel na hlasovacích právach preto, že má podiel na spoločnosti alebo vlastní akcie spoločnosti, s ktorými je spojená väčšina hlasovacích práv, alebo preto, že na základe dohody s inými oprávnenými osobami môže vykonávať väčšinu hlasovacích práv bez ohľadu na platnosť alebo na neplatnosť takejto dohody.² Ovládajúcou osobou sa naopak rozumie osoba, ktorá má vyššie špecifikované postavenie v ovládanej osobe.³ Ovládanou osobou môže byť akákoľvek obchodná spoločnosť aj družstvo.⁴ Na úvod si trochu zjednodušíme terminológiu a namiesto termínu ovládajúca osoba budeme používať termín „materská spoločnosť“ a namiesto termínu ovládaná osoba termín „dcérska spoločnosť“.

Pojem cyklenie akcií nie je v zákone definovaný. Podľa názoru autorov však tento pojem asi najlepšie vystihuje situácie, v ktorých spoločnosti, či už samy alebo prostredníctvom svojich dcérskych spoločností, držia vlastné akcie – akcie sa tak zacyklujú. Pod cyklením akcií vo všeobecnosti rozumieme situácie, v ktorých sú (i) držané vlastné akcie spoločnosťou alebo (ii) materskou spoločnosťou držané akcie dcérskej spoločnosti a zároveň akcie materskej spoločnosti dcérskou spoločnosťou, t. j. materská a dcérska spoločnosť navzájom držia určitý počet svojich akcií. Napriek tomu, že tieto zákonné ustanovenia sa na prvý pohľad môžu javiť ako pomerne zrozumiteľné, v praktických situáciách vznikajú problémy s ich aplikáciou a ich výklad je v niektorých aspektoch nejasný – dokonca aj v porovnaní s názormi právnej vedy. Narážame predovšetkým na primeranú aplikáciu zákonných ustanovení a na prípady, kedy sa z praktického hľadiska javí ako rozumnejšia alternatíva odstránenia protiprávneho stavu znížením základného imania materskej spoločnosti, avšak podľa názorov právnej teórie by sa malo znížiť základné imanie spoločnosti dcérskej.

Problém s aplikáciou zákonných ustanovení nastáva napríklad v prípade, ak spoločnosť na vrchu vlastníckej štruktúry vlastní určitý počet akcií, ktorých držanie je z pohľadu práva zakázané alebo zo zákona časovo obmedzené. Táto situácia nastáva, ak spoločnosť drží vlastné akcie alebo ak spoločnosť v postavení ovládanej osoby drží akcie v osobe, ktorá je voči nej v postavení ovládajúcej osoby. Nezriedka sa možno s takýmito situáciami stretnúť aj v praxi. Dokonca mnohé spoločnosti ani len netušia, že sa nadobudnutím určitého počtu akcií môžu dostať do rozporu s právom. Rozpor s právnym poriadkom nastáva vtedy, ak takáto držba akcií

1 Vid' najmä § 66a, § 161a až § 161f Obchodného zákonníka

2 § 66a ods. 1 Obchodného zákonníka

3 § 66a ods. 2 Obchodného zákonníka

4 Patakyová, M. a kol.: Obchodný zákonník. Komentár – 5. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2016, s. 301.

5 Čl. 60 ods. 1 Smernice:
„... členské štáty môžu povoliť, aby spoločnosť nadobudla svoje vlastné akcie buď priamo, alebo prostredníctvom osoby konajúcej vo vlastnom mene, ale na účet spoločnosti. V rozsahu, v akom je nadobudnutie povolené, členské štáty podriaďa takéto nadobudnutie týmto podmienkam...“

6 Čl. 60 ods. 2 a 3 Smernice:
„...Právne predpisy členského štátu môžu stanoviť odchýlky od odseku 1 prvého

pododseku písm. a) prvej vety, pokiaľ je nadobudnutie vlastných akcií spoločnosťou nevyhnutné pre odvrátenie vážnej a bezprostredne hroziacej ujmy spoločnosti. V takom prípade musí správny alebo riadiaci orgán informovať nasledujúce valné zhromaždenie o dôvodoch a povahe vykonaného nadobudnutia, o počte a menovitej hodnote, alebo ak menovitá hodnota nie je známa, o účtovnej paritnej hodnote nadobudnutých akcií, o podiele nadobudnutých akcií na upísanom základnom imaní, a o protihodnote za uvedené akcie. Členské štáty môžu rozhodnúť, že neuplatnia odsek 1 prvý pododsek písm. a) prvú vetu na akcie nadobudnuté samotnou spoločnosťou alebo osobou konajúcou vo vlastnom mene, avšak na účet spoločnosti, ktoré sa majú rozdeliť zamestnancom tejto spoločnosti alebo zamestnancom spoločnosti, ktorá je s touto spoločnosťou prepojená. K rozdeleniu takýchto akcií musí dôjsť v lehote 12 mesiacov odo dňa ich nadobudnutia.“

7 Čl. 67 ods. 1 Smernice: „Ak akcie akciovej spoločnosti upíše, nadobudne alebo vlastní iná spoločnosť, ktorá má právnu formu uvedenú v prílohe II a v ktorej má akciová spoločnosť priamo alebo nepriamo väčšinu hlasovacích práv alebo v ktorej môže priamo alebo nepriamo uplatňovať dominantný vplyv, považuje sa to za konanie samotnej akciovej spoločnosti.“

8 § 161a ods. 1 Obchodného zákonníka

9 Ovečková, O. a kol.: Obchodný zákonník. Veľký komentár. I. zväzok. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 1115.

presiahne zákonom stanovenú dobu, prípadne nadobudnutie predmetných akcií je zákonom zakázané. Potom je potrebné riešiť, aké dôsledky má takéto porušenie. Berúc do úvahy našu skúsenosť s takýmto prípadom sme sa rozhodli poukázať na to, ako situáciu porušenia zákonného zákazu cyklenia akcií efektívne a *lege artis* vyriešiť. Po vymedzení právneho základu cyklenia akcií v slovenskej a európskej legislatíve sa nižšie v článku budeme zaoberať následkami porušenia zákazu nadobudnutia vlastných akcií, následkami cyklenia akcií pri materskej a dcérskej spoločnosti a praktickým problémom pri primeranej aplikácii zákonných ustanovení.

1. Právny základ zákazu cyklenia akcií v slovenskej a európskej legislatíve

Úvodom sme sa rozhodli poukázať na právnu úpravu cyklenia akcií. Obmedzenie držania vlastných akcií spoločnosťou a rovnako aj obmedzenie držania akcií materskej spoločnosti dcérskou spoločnosťou je zakotvené v prvom rade na európskej úrovni, konkrétne v Smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017, týkajúcej sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (ďalej len „Smernica“), ktorou boli kodifikované a zrušené pôvodné smernice 82/891/EHS, 89/666/EHS, 2005/56/ES, 2009/101/ES, 2011/35/EÚ a 2012/30/EÚ. Spoločnosť v zmysle čl. 60 Smernice môže nadobúdať svoje akcie len za stanovených podmienok.⁵ Smernica ďalej poskytuje členským štátom možnosti na zmiernenie tohto zákazu a uvádza taxatívny výpočet prípadov, pri ktorých sa členské štáty môžu rozhodnúť uvedený zákaz neuplatniť.⁶

Zaujímavým je v tejto súvislosti aj ustanovenie Smernice, ktoré stanovuje, že ak akcie akciovej spoločnosti vlastní iná spoločnosť, v ktorej má táto akciová spoločnosť priamo alebo nepriamo väčšinu hlasovacích práv, alebo v ktorej môže priamo alebo nepriamo uplatňovať dominantný vplyv, považuje sa to za vlastnenie týchto akcií samotnou akciovou spoločnosťou.⁷ Z toho teda vyplýva, že ak akcie spoločnosti drží iná ovládaná spoločnosť, na tieto akcie sa hľadí, ako by ich držala spoločnosť sama a teda ako keby vlastnila vlastné akcie.

Obdobnú právnu úpravu nachádzame aj v slovenskom právnom poriadku. Obsahovo je totiž slovenská právna úprava implementáciou pôvodnej smernice č. 77/91/EHS o obchodných spoločnostiach (tzv. kapitálová smernica) v znení smernice č. 2006/68/ES. Spoločnosť môže nadobúdať vlastné akcie len na základe zákonom stanovených podmienok.⁸ Obmedzenie nadobudnutia akcií platí takisto v prípade materskej a dcérskej spoločnosti a je zakotvené predovšetkým

v § 161f Obchodného zákonníka. Cieľom tohto zákonného ustanovenia je „predovšetkým zabrániť samokontrolu ovládajúcej spoločnosti prostredníctvom ovládanej spoločnosti“.⁹

Interpretácia a pochopenie účelu zakotvenia zákazu držania vlastných akcií a akcií materskej spoločnosti vyplýva zo samotného účelu právnej úpravy EÚ, a teda zachovanie základného kapitálu akciovej spoločnosti ako jedného zo základných nástrojov ochrany veriteľov.¹⁰ Čisto z ekonomického hľadiska by totiž nadobudnutie vlastných akcií spoločnosťou skreslilo veľkosť

JUDr. Michaela Vieriková

je absolventkou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave (2017), kde úspešne vykonala aj rigoróznú skúšku (2017). V súčasnosti

pôsobí ako advokátsky koncipient v Advokátskej kancelárii Prachová & Partners, s. r. o., zameriava sa najmä na obchodné a občianske právo.

JUDr. Michal Hrušovský

je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (2010), kde úspešne vykonal aj rigoróznú skúšku (2012). V súčas-

nosti pôsobí ako advokát spolupracujúci s Ernst & Young Law s. r. o. V rámci svojej pedagogickej činnosti sa zameriava na oblasť medzinárodného práva súkromného a procesného, medzinárodnej arbitráže a obchodného práva. Pôsobí ako lektor a externý doktorand na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave – katedra obchodného a hospodárskeho práva.

kapitálu spoločnosti, keďže spoločnosť by síce vykazovala financovanie vo výške základného imania, avšak na strane aktív by nemala taký majetok, ktorý by mohla využiť na realizáciu účelu, pre ktorý bola založená a následne na úhradu pohľadávok veriteľom.¹¹ Nadobúdanie vlastných akcií spôsobuje takisto riziko a problémy pri riadení spoločnosti.¹² Právna úprava teda v konečnom dôsledku slúži na ochranu veriteľov a na zabezpečenie toho, aby spoločnosti svojvoľne nevyužívali či už vlastné akcie alebo akcie ovládajúcich osôb na uvedenie veriteľov do omylu a navodenie mylnej predstavy o ich obchodnom majetku.

2. Zákaz nadobúdania vlastných akcií a následky porušenia tohto zákazu

Ako už bolo spomenuté, v prvom rade platí, že spoločnosť môže vlastné akcie nadobúdať iba za podmienok stanovených zákonom. Medzi tieto podmienky v zmysle § 161a ods. 2 Obchodného zákonníka patrí: (i) schválenie nadobudnutia valným zhromaždením spolu s určením konkrétnych podmienok nadobudnutia, (ii) nadobudnutím akcií neklesne vlastné imanie spoločnosti pod hodnotu základného imania spolu s rezervným fondom, prípadne ďalšími fondmi vytváranými spoločnosťou povinne podľa zákona zníženú o hodnotu nesplateného základného imania, ak táto hodnota ešte nie je zahrnutá v aktívach uvedených v súvahe podľa osobitného zákona a (iii) emisný kurz nadobúdaných akcií je úplne splatený. V odsekoch 4 a 5 § 161a Obchodného zákonníka sú potom stanovené prípady, kedy môžu stanovy určiť, že prvá z vyššie uvedených podmienok sa nepoužije. Takto nadobudnuté akcie nie je spoločnosť povinná ďalej prevádzať, okrem prípadu, ak boli nadobudnuté za účelom ich prevodu na zamestnancov spoločnosti.

Čo sa týka akcií nadobudnutých za účelom ich prevodu zamestnancom, ako vyplýva z Obchodného zákonníka, takto nadobudnuté akcie musia byť prevedené na zamestnancov spoločnosti do 12 mesiacov od ich nadobudnutia spoločnosťou.¹³ V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že zákon nesplnenie povinnosti previesť akcie na zamestnancov do 12 mesiacov v tomto ustanovení výslovne nesankcionuje. Máme však za to, že sa aplikuje § 161c Obchodného zákonníka a spoločnosť bude povinná svoje základné imanie znížiť, inak jej hrozí sankcia – možnosť jej zrušenia a likvidácie súdom.

Pre úplnosť autori poukazujú aj na nadobudnutie vlastných akcií spoločnosťou s úmyslom odvrátiť veľkú škodu bezprostredne hroziacu spoločnosti. Je pravdepodobné, že táto bezprostredne hroziaca škoda bude mať najmä hospodársky a ekonomický dopad na spoločnosť. V takomto prípade musia byť naplnené všetky zložky podmieňujúcej časti právnej normy, a teda veľká bezprostredne hroziaca škoda, na odvrátenie ktorej je potrebné nadobudnutie vlastných akcií.¹⁴ Zákon v tomto prípade nedáva spoločnosti lehotu na prevod takto nadobudnutých akcií. Pokiaľ však zákonné predpoklady nebudú naplnené, aplikuje sa § 161c Obchodného zákonníka.

Po druhé, aj bez splnenia týchto podmienok môže spoločnosť vlastné akcie nadobudnúť, ak napríklad znižuje základné imanie alebo vstupuje ako právny nástupca do všetkých práv a povinností osoby, ktorá bola majiteľom týchto akcií, alebo ide o akcie, ktoré spoločnosť nadobudla na základe povinnosti ustanovenej v zákone alebo na základe rozhodnutia súdu o ochrane menšinových akcionárov, alebo ide o akcie, ktorých emisný kurz je úplne splatený a spoločnosť ich nadobúda bezodplatne.¹⁵ V takomto prípade je však spoločnosť povinná tieto akcie previesť do troch rokov odo dňa ich nadobudnutia.¹⁶

Ak však spoločnosť svoju povinnosť previesť akcie nesplní, je povinná do troch rokov odo dňa nadobudnutia akcií znížiť svoje základné imanie a tieto akcie vziať z obehu. V opačnom prípade prichádza do úvahy prísnejšia forma sankcie v podobe zrušenia spoločnosti a nariadenie jej likvidácie súdom. Súd môže zrušiť spoločnosť aj bez návrhu.¹⁷

V praxi si túto situáciu vieme predstaviť tak, že súd nezruší spoločnosť okamžite (ustanovenia § 68 ods. 6 a 7 Obchodného zákonníka sa totiž použijú primerane), ale určí spoločnosti primeranú lehotu na odstránenie protiprávneho stavu a na zníženie základného imania a vziať akcie z obehu. V každom prípade už samotná hrozba zrušenia spoločnosti, či už bez návrhu alebo na návrh tretej osoby, vie byť pre spoločnosť nepríjemná, najmä v podobe narušenia jej postavenia na trhu a ohrozenia jej dobrého mena.

10 Z recitálu Smernice, bod 40 a 42:

„Na udržiavanie základného imania sú potrebné predpisy Únie, ktoré predstavujú záruku pre veriteľov, najmä tým, že zakazujú jeho akékoľvek znižovanie prostredníctvom rozdeľovania medzi akcionárov, ak naň nemajú nárok, a obmedzujú možnosti akciovej spoločnosti nadobúdať vlastné akcie... S cieľom zabrániť akciovej spoločnosti, aby využívala inú spoločnosť, v ktorej má väčšinový podiel na hlasovacích právach alebo v ktorej môže uplatňovať dominantný vplyv na uskutočnenie takýchto nadobúdaní, a to bez toho, aby dodržiavala obmedzenia stanovené pre tento prípad, režim týkajúci sa nadobúdania vlastných akcií spoločnosťou by sa mal vzťahovať na najdôležitejšie a najčastejšie prípady nadobúdania akcií takýmito inými spoločnosťami. Uvedený režim by sa mal vzťahovať na upisovanie akcií akciovej spoločnosti.“

11 Čech, P.: Nabyvaní vlastních akcií akciovou společností. Dostupné na internete: <http://pravnickadce.ihned.cz/c1-19589910-nabyvani-vlastnich-akcii-akciovou-spolecnosti> [14. 6. 2018]

12 „Nabývání vlastních akcií představuje riziko také z hlediska řízení a správy akciové společnosti (corporate governance). Nekontrolované nabývání vlastních akcií dává představenstvu prostředek, s jehož pomocí lze významně ovlivňovat složení akcionářské struktury společnosti, a to jak při nákupu těchto akcií, tak zejména při jejich následném prodeji. Vzniká problém samokontroly, případně nedostatečné „kontroly“ nad představenstvem ze strany akcionářů, nerovného zacházení

s akcionári (nakupujú-li se akcie pouze od vybraných akcionářů či prodávají-li se naopak pouze některým z nich), ale i nespravedlivé redistribuce majetku společnosti. Přestože právní úprava znemožní výkon hlasovacího práva z akcií v majetku společnosti, může nabytí vlastních akcií společností modifikovat poměry sil na valné hromadě. „Umrtním“ hlasovacích práv z těchto akcií vzroste zbylým akcionářům podíl na hlasovacích právech. To může být zvláště významné tam, kde se vliv určitých akcionářů pohyboval těsně pod prahem, kterého je třeba dosáhnout k prosazení důležitých změn ve společnosti (např. kvalifikované většiny hlasů nezbytné ke změně stanov).“

Čech, P. Nabyvání vlastních akcií akciovou společností. Dostupné na internete: <http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-19589910-nabyvani-vlastnich-akcii-akciovou-spolecnosti> [14. 6. 2018]

13 § 161a ods. 5

Obchodného zákonníka: „Stanovy môžu určiť, že ustanovenie odseku 2 písm. a) sa nepoužije na nadobudnutie vlastných akcií spoločnosti na účel ich prevodu na zamestnancov spoločnosti. Takto nadobudnuté akcie musia byť prevedené na zamestnancov spoločnosti do 12 mesiacov od ich nadobudnutia spoločnosťou.“

14 Patakyová, M. a kol.:

Obchodný zákonník.
Komentár – 5. vydanie.
Bratislava : C. H. Beck,
2016, s. 483.

15 § 161b ods. 1 Obchodného zákonníka obsahuje taxatívny výpočet takýchto prípadov.

Posledným, tretím, je prípad, keď spoločnosť nadobudne vlastné akcie bez dodržania vyššie uvedených podmienok resp. mimo vyššie spomenutých situácií, t. j. v rozpore s § 161a a § 161b Obchodného zákonníka. Takéto nadobudnutie sa síce považuje za platný právny úkon, avšak spoločnosti vzniká povinnosť akcie previesť alebo o ich menovitú hodnotu znížiť základné imanie, a to už do jedného roka odo dňa ich nadobudnutia. V opačnom prípade ju súd môže aj bez návrhu zrušiť. Tiež je potrebné dodať, že vykonanie takých úkonov (t. j. úkonov, ktorými materská spoločnosť nadobudla akcie dcérskej spoločnosti v rozpore so zákonom) však vyvoláva následky predpokladané zákonom (najmä zodpovednosť štatutárneho orgánu materskej spoločnosti za škodu, povinnosť dcérskej spoločnosti podľa § 161c ods. 2 Obchodného zákonníka vo veci naloženia s akciami materskej spoločnosti a pod.).¹⁸

V neposlednom rade poukazujeme aj na fakt, že spoločnosť k vlastným akciám nemôže vykonávať hlasovacie práva,¹⁹ a to bez ohľadu na to, či už uplynula zákonná lehota na ich oprávnené prevedenie alebo nie.

3. Následky cyklenia akcií pri materskej a dcérskej spoločnosti

Predovšetkým v zložitejších vlastníckych štruktúrach spoločností sa niekedy stáva, že jednotlivé dcérske spoločnosti vzájomne držia svoje akcie a takisto sa stáva, že dcérske spoločnosti držia určitú časť akcií materskej spoločnosti.

Držanie akcií materskej spoločnosti nadobudnuté v súlade s § 161a Obchodného zákonníka je prípustné. Držanie akcií materskej spoločnosti nadobudnuté v súlade s § 161b je tiež prípustné, ak tieto akcie nepresahujú 10% základného imania materskej spoločnosti. V takomto prípade dcérska spoločnosť napriek tomu, že drží akcie materskej spoločnosti, nie je povinná tieto akcie ďalej prevádzať a takisto nedrží akcie v rozpore so zákonom. Problém však nastáva v prípade, keď tieto akcie presahujú 10% základného imania materskej spoločnosti. V prípade, ak dcérska spoločnosť nadobudne akcie materskej spoločnosti v rozsahu viac ako 10% základného imania materskej spoločnosti, materská spoločnosť sa dostáva do postavenia spoločnosti, ktorá vlastní vlastné akcie. Upisovanie, nadobúdanie alebo držanie akcií dcérskou spoločnosťou v materskej spoločnosti sa považuje za konanie samotnej akciovej spoločnosti – v danom prípade materskej spoločnosti. Je preto nevyhnutné klásť na takúto situáciu požiadavky také, ako keby akcie nadobúdala sama materská spoločnosť.²⁰ Tomu zodpovedá aj právna úprava v Obchodnom zákonníku, ktorá stanovuje, že ustanovenia týkajúce sa upisovania a nadobúdania vlastných akcií spoločnosťou sa použijú primerane aj na upisovanie a nadobúdanie akcií materskej spoločnosti dcérskou spoločnosťou.²¹ Pre úplnosť dodávame, že môže dôjsť aj k prípadom, že dcérska spoločnosť nadobudne akcie materskej spoločnosti v rozpore s § 161a a § 161b Obchodného zákonníka. Dôsledky takého porušenia sú popísané vyššie.

V zmysle vyššie uvedeného je teda zrejmé, že ak dcérska spoločnosť v stanovených lehotách (tri roky, resp. jeden rok) neprevedie akcie materskej spoločnosti, je nutné znížiť základné imanie o menovitou hodnotu takýchto akcií a vziať ich z obehu. V opačnom prípade sa spoločnosť dostáva do ohrozenia jej možného zrušenia súdom. K týmto akciám je takisto vylúčené vykonávať hlasovacie práva.²²

4. Problém pri výklade zákonného ustanovenia a navrhované riešenie

Ako sme uviedli vyššie, ak dcérska spoločnosť vlastní akcie materskej spoločnosti, hľadí sa na to ako keby materská spoločnosť držala vlastné akcie. Uvedené platí z toho dôvodu, že materská spoločnosť dcérsku spoločnosť fakticky riadi a ovláda. Ak teda v praxi nastane situácia, že dcérska spoločnosť nadobudla akcie materskej spoločnosti a následkom cyklenia akcií je, že jej vznikne povinnosť v zákonom stanovených lehotách (tri roky, resp. jeden rok) akcie previesť, odporúča sa tieto akcie v stanovených lehotách previesť, prípadne, ak sa prevod akcií nestihne

alebo nedá v týchto lehotách uskutočniť, znížiť základné imanie o menovitú hodnotu týchto akcií a vziať ich z obehu. Z nášho pohľadu sa však ako problém javí práve povinnosť znížiť základné imanie. Nie je totiž úplne jasné, ktorá zo spoločností, či už dcérska alebo materská má základné imanie znížiť. Zo zákonnej dikcie vyplýva len to, že vybrané ustanovenia týkajúce sa držania vlastných akcií sa na takéto situácie majú aplikovať primerane. A práve odkaz na primeranú aplikáciu spôsobuje čiastočnú zmätočnosť použitia tohto ustanovenia na praktické situácie. Má teda znížiť svoje základné imanie dcérska alebo materská spoločnosť?

4.1 Zníženie základného imania dcérskej spoločnosti

Dcérska spoločnosť drží akcie materskej spoločnosti. Aby sa vyriešil problém rozporu s právnym poriadkom,²³ dcérska spoločnosť zníži svoje základné imanie o menovitú hodnotu akcií materskej spoločnosti, ktoré drží tým, že akcie vezme z obehu. K tomuto riešeniu sa prikláňa právna veda. Napríklad podľa názoru Ovečkovej: „Ak ovládaná osoba derivatívne nadobudne akcie ovládajúcej osoby v rozpore so zákonom, použije sa § 161c, t. j. právny úkon, ktorým boli akcie nadobudnuté, sa považuje za platný, ovládaná osoba však musí takto nadobudnuté akcie previesť v lehote jedného roka od ich nadobudnutia alebo vo výške menovitej hodnoty takto nadobudnutých akcií znížiť základné imanie. Ak ovládaná osoba takýmto spôsobom s akciami ovládajúcej osoby nenaloží, sankciou je aj v tomto prípade zrušenie ovládanej osoby súdom.“²⁴ Obdobne podľa Patakyovej: „Ak ovládaná spoločnosť neprevedie akcie...ovládajúcej spoločnosti, ktoré boli nadobudnuté lege artis do troch rokov od ich nadobudnutia, je povinná znížiť svoje základné imanie o súčet menovitých hodnôt týchto akcií a tieto akcie zničiť, resp. zrušiť... Ak ovládaná spoločnosť nadobudla akcie ovládajúcej spoločnosti contra legem, právny úkon sa bude považovať za platný (porovnaj výklad k § 161c), ale spoločnosti je uložená povinnosť všetky nadobudnuté akcie previesť v lehote jedného roka od ich nadobudnutia. Ak ovládaná spoločnosť tieto akcie neprevedie, je povinná znížiť svoje základné imanie o súčet menovitých hodnôt týchto akcií a tieto akcie zničiť (resp. zrušiť v závislosti od podoby)...“²⁵ Rozumieme, že v postavení porušujúcom zákon je dcérska spoločnosť, a preto logicky sankcia v podobe nutnosti zníženia základného imania smeruje voči nej.

Pozrime sa však, ako by toto riešenie vyzeralo v praxi. Napriek tomu, že dcérska spoločnosť zníži svoje základné imanie o menovitú hodnotu akcií materskej spoločnosti a tieto akcie vezme z obehu, porušenie stále nebude odstránené. Materská spoločnosť by v takom prípade následne musela urobiť ďalší krok v podobe zníženia svojho základného imania, čo však zákon nepredpokladá. Takisto by to bolo možné považovať za dvojitú sankciu za jedno porušenie zákona.

V zmysle tejto tézy je zrejme, že v prípade neuskutočnenia nápravy by zrušená súdom mala byť dcérska spoločnosť, keďže práve voči nej sú zákonné sankcie adresované.

4.2 Zníženie základného imania materskej spoločnosti

Z nášho pohľadu je racionálnejším riešením zníženie základného imania materskej spoločnosti práve o menovitú hodnotu akcií, ktoré v rozpore so zákonom drží dcérska spoločnosť a ich zničenie resp. zrušenie. Uvedené tvrdenie zakladáme predovšetkým na tom, že zo samotnej podstaty právnej úpravy vyplýva, že držanie a nadobúdanie akcií materskej spoločnosti spoločnosťou dcérskou sa považuje za držanie vlastných akcií materskou spoločnosťou, a teda na takúto situáciu sa hľadí, ako keby samotná materská spoločnosť držala svoje vlastné akcie. Je preto logické, že práve ona má povinnosť znížiť svoje základné imanie a tieto akcie vziať z obehu. Keďže materská spoločnosť má faktický vplyv na konanie dcérskej spoločnosti, vzatie týchto akcií z obehu by nespôsobovalo väčšie problémy a porušenie zákona by bolo odstránené jedným úkonom (nie dvomi ako pri vyššie uvádzanom riešení).

V prípade, ak sa rozhodneme prikloniť sa k tomuto riešeniu, sankcia v podobe zrušenia spoločnosti sa bude vzťahovať pravdepodobne na materskú spoločnosť. Práve v tejto situácii sa tento problém javí ako dôležitý a podstatný pre ďalšie fungovanie v praxi. Keďže situáciu, či bude zrušená dcérska alebo materská spoločnosť nie je možné považovať za zanedbateľnú, ba pre niektorú vlastníčku štruktúru je to zásadné pre jej ďalšie fungovanie.

16 Spoločnosť tieto akcie nemusí prevádzať, ak menovité hodnoty všetkých vlastných akcií nadobudnutých spoločnosťou vrátane akcií, ktoré získala osoba konajúca vo vlastnom mene, ale na účet spoločnosti, nepresahujú 10% základného imania spoločnosti a samozrejme tiež vtedy, keď dochádza k znížovaniu základného imania.

17 Pozri § 161b Obchodného zákonníka

18 Mamojka, M. a kol.: Obchodný zákonník. Veľký komentár. 1. zväzok. Bratislava: Eurokódex, 2016, s. 643.

19 Vid' § 161b ods. 1 Obchodného zákonníka

20 Čech, P.: Nabývaní vlastných akcií akciovou spoločnosťou. Dostupné na internete: <http://pravnicadce.ihned.cz/c1-19589910-nabyvani-vlastnich-akcii-akciovou-spolocnosti> [14. 6. 2018]

21 § 161f ods. 2 Obchodného zákonníka

22 Vid' § 161f ods. 3 Obchodného zákonníka

23 Vid' najmä § 161f, 161b ods. 2 a § 161c Obchodného zákonníka

24 Ovečková, O. a kol.: Obchodný zákonník. Veľký komentár. I. a II. zväzok. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 1117.

25 Patakyová, M. a kol.: Obchodný zákonník. Komentár – 5. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2016, s. 682.

5. Záver

Problematika cyklenia akcií napriek tomu, že môže mať pre spoločnosť nepríjemné následky, nie je v praxi dostatočne známa. Vo väčšine prípadov ani samotné spoločnosti netušia, že sa dostali do rozporu s právnym poriadkom a hrozí im riziko ich zrušenia a likvidácia. Tento problém sa týka najmä rozvetvených vlastníckych štruktúr, avšak nevyklúčujeme, že je možné nájsť ho aj v štruktúre len dvoch spoločností. V každom prípade odporúčame dôkladne prehodnotiť a zrevidovať vlastníctvo jednotlivých akcií v štruktúre a zamedziť prípadnému riziku v podobe zrušenia spoločnosti. Je síce pravda, že zoznamy akcionárov sú neverejné a aktivita registrových súdov v tomto ohľade nám nie je známa, toto riziko však nemožno brať na ľahkú váhu.

Naším návrhom *de lege ferenda* by bolo jasné zedefinovanie zodpovedajúcej sankcie v zákone, tak ako je tomu napríklad v českom zákone č. 90/2012 Sb. o obchodných spoločnostiach a družstvách (zákon o obchodných korporáciách)²⁶ a detailnejšia explicitná úprava dôsledkov porušenia vyššie citovaných ustanovení v prípade nadobudnutia akcií materskej spoločnosti dcérskou spoločnosťou.

Záverom si dovoľíme upozorniť a prípadne rozvinúť debatu k absencii retrospektívnej sankcie v tejto súvislosti. V prípade, že spoločnosť po uplynutí dlhšieho času zistí, že v rozpore so zákonom drží či už vlastné akcie alebo akcie materskej spoločnosti a po uplynutí zákonom predvídanej doby tieto akcie prevedie, nie je dôvodné predpokladať, že by spoločnosti hrozila iná sankcia. Máme za to, že spoločnosť nápravou tohto zákonom reprobovaného stavu zmaže pôvodný „prehrešok“ a jej zrušenia a likvidácie sa súd nemôže v budúcnosti dopytovať. ■

26 „Ovládanou osobu, ktorá nezíská nabyté akcie ovládajúcej osoby, môže súd zrušiť a naříditi její likvidaci.“
§ 318 ods. 2 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodných spoločnostiach a družstvách (zákon o obchodných korporáciách)

RESUMÉ

Cyklenie akcií – vybrané aplikačné problémy v súvislosti s dôsledkami porušenia zákonného zákazu

Autori sa v článku venujú problematike tzv. cyklenia akcií, ktorá je v Obchodnom zákonníku vyjadrená prostredníctvom ustanovení týkajúcich sa vlastníctva vlastných akcií spoločnosťou a vlastníctva akcií ovládanou osobou v osobe ovládajúcej. Autori poukazujú na praktické problémy nejasnej právnej úpravy a prostredníctvom pohľadu na reálne dopady zákonnej úpravy uvádzajú navrhované riešenie vzniknutého stavu.

SUMMARY

Stock Cycling – Selected Application Problems Related to the Consequences of Breaching a Ban Imposed by Law

The authors address the issue of the so-called stock cycling, which is expressed in the Commercial Code through the provisions governing the ownership of own shares by a company and the ownership of shares by a controlled entity in a controlling entity. The authors point to practical problems of unclear regulation in applicable laws and, in view of the real impacts of the statutory regulation, they propose a solution to the existing situation.

ZUSAMMENFASSUNG

Zyklen bei Aktien – ausgewählte Anwendungsprobleme in Zusammenhang mit den Folgen der Verletzung eines gesetzlichen Verbotes

Die Autoren widmen sich im Artikel der Problematik des sogenannten Zyklierens bei Aktien, die im Handelsgesetzbuch über die Bestimmungen betreffend den Besitz eigener Aktien durch eine Gesellschaft und den Besitz der Aktien durch eine beherrschte Person in einer herrschenden Person geäußert ist. Die Autoren weisen auf praktische Probleme der unklaren Rechtsregelung hin und über die Betrachtung von tatsächlichen Auswirkungen der gesetzlichen Regelung bieten sie die vorgeschlagene Lösung des eingetretenen Zustandes an.

Faktický orgán obchodnej spoločnosti a jeho zodpovednosť podľa § 66 ods. 7 Obchodného zákonníka

doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.

Slovenské právo obchodných spoločností neponúkalo funkčné mechanizmy na pre postih osôb stojacich v pozadí obchodnej spoločnosti, ktoré síce nevystupovali ako formálne štatutárne orgány, ale fakticky spoločnosť riadili. Nedávna novelizácia tento nedostatok odstránila. V príspevku autor analyzuje predpoklady a právne následky novej právnej úpravy. Navrhuje kritériá, podľa ktorých je možné určiť, kedy je určitá osoba v postavení faktického riaditeľa a dospieva o. i. k záveru, že ani existencia iného právneho vzťahu medzi faktickým orgánom a obchodnou spoločnosťou (napríklad pracovná zmluva), nezbavuje danú osobu zodpovednosti za škodu v zmysle § 66 ods. 7 Obchodného zákonníka. V rovine právnych následkov autor odôvodňuje, že na faktického riaditeľa sa budú vzťahovať aj niektoré iné povinnosti člena štatutárneho orgánu a že bude zodpovedať spoločne a nerozdielne s riadne ustanoveným členom štatutárneho orgánu.

1. Vymedzenie problému

Predstavme si situáciu ako z reportáže investigatívneho novinára. Subjekt, z rôznych dôvodov, nemá záujem, aby sám vystupoval ako člen štatutárneho orgánu. Možno ním nikdy nebol, možno nechal namiesto seba zapísať svojho menej úspešného člena rodiny, alebo tzv. „bieleho koňa“, ktorý z objektívnych (pobyt v exotickom zámorí) alebo subjektívnych (socioekonomické brzdy mu bránia v osobnostnom rozvoji) príčin nevykonáva svoju funkciu inak, ako len formálne. Naďalej je to však prv spomenutý, kto spoločnosť z úzadia riadi, kto rozhoduje o tom, akú zmluvu uzatvorí, ktorého zamestnanca prijme, o ktorú zákazku sa spoločnosť bude uchádzať. Možno dokonca za tú spoločnosť aj sám koná ako splnomocnenec. Zmluvné dokumenty možno podpisuje lokálny právnik, či nebodaj sa objavujú aj písomnosti podpísané priamo bielym koňom. Spoločnosť sa dostane do ekonomických ťažkostí a tak veritelia, minoritní spoločníci alebo dozorný orgán či správca v konkurze budú mať záujem vyvodiť zodpovednosť za nesprávne riadenie spoločnosti a nevhodné obchodné rozhodnutia. Vyvodením zodpovednosti aj voči faktickým orgánom (tzv. faktický orgán alebo faktický riaditeľ, pričom tieto dva pojmy budú používané *promiscue*) sa má zabezpečiť, aby aj ten, kto fakticky vykonáva pôsobnosť člena štatutárneho orgánu, bol za svoje činy zodpovedný a nedokázal sa zbaviť prísneho režimu zodpovednosti iba tým, že formálne bol do funkcie ustanovený iný človek. Od prvého januára 2018 na podobné situácie myslí aj výslovná úprava v Obchodnom zákonníku (ďalej len ObZ).

2. Zahraničné riešenia?

Problém faktického riadenia obchodných spoločností a zodpovednosti zaň nie je tunajším endemitom. Problém je zahraničným právnym poriadkom známy dlhodobo a reflektuje naň najmä judikatúra. V nedávnej dobe však badať aj nárast legislatívneho uchopenia tohto problému, ktoré ide ruka v ruku s tým, ako sa postupne právo obchodných spoločností kodifikuje aj

v právnych poriadkoch, ktoré sú inak voči súkromnoprávnej kodifikácii rezistentné, napríklad právne poriadky rodiny *common law*.

Napríklad anglické právo rozlišuje medzi faktickým riadením (čl. 250 *Companies Act 2006*) a tieňovým riadením (čl. 251 *Companies Act 2006*). Faktický riaditeľ obsadzuje pozíciu riaditeľa bez toho, aby do nej bol platne ustanovený a je obchodnou spoločnosťou považovaný za riaditeľa a jeho konanie ako riaditeľa je ňou trpené. Je povinný a zodpovedá, ako by bol riadne ustanoveným členom orgánu. Tieňový riaditeľ nevystupuje navonok, resp. nekoná ako riaditeľ, ale dáva pokyny alebo má oprávnenie (moc) dávať pokyny ustanovenému riaditeľovi. Podľa judikatúry má tieňový riaditeľ fiduciárne povinnosti najmenej vo vzťahu k pokynom, ktoré dáva.¹

Austrálsky zákonodarca rozšíril základné povinnosti členov orgánov (*directors*) aj na nižšie stupne riadenia (*officers*) spoločnosti. Pre obe skupiny nie je pritom dôležité len ich formálne označenie, ale aj reálny výkon činnosti.² Tamojšia judikatúra napríklad dospela k záveru, že takéto povinnosti má aj osoba, ktorá pripravovala podklady pre riadiaci orgán, formulovala návrhy a podstatne ich ovplyvňovala.³

Podobne právo Nového Zélandu ukladá osobitne uvedené povinnosti členov štatutárneho orgánu aj osobám, podľa pokynov ktorých riadne ustanovené orgány musia alebo zvyknú postupovať ako aj osoby, ktoré vykonávajú činnosti, ktoré sú inak zverené orgánom spoločnosti.⁴ Podľa judikatúry je faktickým riaditeľom ten, kto uzurpovaním si funkcie alebo tým, že v nej po skončení funkcie ostáva, vedome prevezme alebo plní také úlohy a funkcie, ktoré by inak mohol vykonávať len riadne ustanovený člen orgánu. Ak by člen orgánu bolo viac, musí stáť na rovnakej úrovni ako ostatní. Ak koná z titulu inej funkcie (spoločník alebo poradca), svedčia pochybnosti o tom, či je faktickým riaditeľom v jeho prospech (*benefit of the doubt*). Tieňový riaditeľ je taký, ktorý má trvácú kontrolu alebo vplyv na záležitosti spoločnosti.⁵

Aj podľa nemeckého práva zodpovedá faktický orgán ako riadne ustanovený člen štatutárneho orgánu. Judikatúra vyvinula tzv. test šiestich kritérií z ôsmich; ak osoba spĺňa akýchkoľvek šesť z ôsmich kritérií, pôjde o faktické riadenie.⁶ Týmito kritériami sú: určovanie podnikovej politiky, určovanie organizácie podniku, výber zamestnancov, rozhodovanie o výške miezd, určovanie vzťahov so zmluvnými partnermi, rokovanie s poskytovateľmi úveru, prijímanie rozhodnutí v daňových otázkach a vedenie účtovníctva.

Rakúska judikatúra sa prikláňa k všeobecnejšiemu vymedzeniu a predpokladá faktické riadenie vtedy, ak osoba vystupuje ako faktický riaditeľ a má zásadný vplyv na riadenie spoločnosti. Ak svojím konaním poškodí veriteľov, zodpovedá im (*externe*).⁷

Historicky nám najbližšie české právo pokrýva podobné situácie režimom ovplyvnenia podľa § 71 zákona o obchodných korporáciách.⁸ Pri porovnávaní českého a slovenského práva je dôležité vnímať, že české pravidlo je zrkadlené v dvoch našich ustanoveniach, v zodpovednosti za faktické riadenie (§ 66 ods. 7 ObZ) a v zodpovednosti ovládajúcej osoby za privodenie úpadku (§ 66aa ObZ). Faktický riaditeľ bude pravidelne aj vplyvnou osobou v zmysle § 71 českého zákona o obchodných korporáciách.⁹

3. Zodpovednosť za faktické riadenie pred zavedením § 66 ods. 7 ObZ

Faktické, resp. tieňové riadenie obchodnej spoločnosti nebolo slovenskému korporáčnemu právu neznáme ani pred zavedením § 66 ods. 7 ObZ a existovali minimálne tri cesty, ktorými bolo možné dospieť k súkromnoprávnej zodpovednosti¹⁰ faktického orgánu za spôsobenú škodu.

Čiastkovú reguláciu problému nachádzame pri úprave **vylúčenia člena orgánu spoločnosti** (diskvalifikácia v zmysle § 13a OBZ). Ak po vylúčení člena orgánu naďalej dotknutá osoba pôso-

1 *Vivendi SA v Richards* [2013] EWHC 3006 (Ch).

2 Pozri čl. 180 a 181 *Australian Corporations Act 2001*. Definíciu pojmov *director* a *officer* ponúka čl. 6 zákona. Prístupné online na: <https://www.legislation.gov.au/Details/-C2017C00210> (citované 30. apríla 2018).

3 *Shafron v Australian Securities and Investments Commission* [2012] HCA 18, (2012) 286 ALR 612 [Shafron v ASIC]

4 Pozri čl. 126 novozélandského *Companies Act 1983*. Prístupné online na: <http://www.legislation.govt.nz/act/public/1993/0105/latest/-DLM320630.html> (citované 30. apríla 2018).

5 High Court, *Delegat v Norman* [2012] NZHC 2358.

6 Rozsudok bavorského Vrchného krajinského súdu (BayObLG), sp. zn. 5 St RR 159/96 z 20. februára 1997.

7 Rozsudok rakúskeho Najvyššieho súdneho dvora (OGH) sp. zn. 8Ob124/07d z 17. decembra 2007. Základná myšlienka externej zodpovednosti za faktické riadenie (*Durchgriffshaftung*) je v tom, že nikto nesmie využívať právnickú osobu s účelom poškodiť tretiu osobu alebo obísť zákon. Rozsudky OGH sp. zn. 3 Ob 75/06k z 27. júna 2006 a sp. zn. 2 Ob 308/02m z 19. decembra 2002.

Doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.

pôsobí ako docent obchodného práva na Katedre občianskeho a obchodného práva, Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, na Justičnej akadémii Slovenskej republiky a ako of counsel v rámci advokátskej kancelárie PRK Partners s. r. o., Bratislava. Vo svojej vedeckej činnosti sa zameriava na aktuálne otázky súkromného práva.

bí ako člen štatutárneho orgánu, ručí za splnenie záväzkov spoločnosti z uzatvorených zmlúv. To sa vzťahuje aj na prípad, keď bude vylúčená osoba konať „prostredníctvom iných osôb“ (§ 13a ods. 5 ObZ).¹¹ Týmto inými osobami sa rozumie aj ustanovené orgány obchodnej spoločnosti. Formálny ústup vylúčenej osoby do úzadia s ponechaním si kontroly a riadenia spoločnosti ju tak nezabaví ručenia za záväzky spoločnosti. Vznik ručenia je tu sankčným následkom faktického riadenia osoby po jej vylúčení. Nie je rozhodujúce, či vylúčená osoba porušila povinnosti (či nekonala dostatočne starostlivo) a ručila by aj vtedy, ak by konala starostlivo. Avšak, § 13a ObZ obsahuje aj zákazovú normu (zákaz konať ako vylúčený zástupca) a v prípade jej porušenia vylúčený zástupca zodpovedá, ale len za tú škodu, ktorú kauzálnie zapríčinil porušením práve tejto normy. To však podstatne obmedzuje reálny dosah zodpovednosti vylúčeného zástupcu za škodu (nie však rozsah jeho ručenia).

Druhým mechanizmom, z ktorého by bolo možné vyvodiť zodpovednosť faktického člena orgánu je **všeobecná úprava zodpovednosti za škodu**. Vzhľadom na absenciu zmluvného vzťahu medzi faktickým orgánom a spoločnosťou by šlo o deliktívnu zodpovednosť. Vzhľadom na to, že nie sú splnené podmienky § 261 a § 757 ObZ, pôjde o občianskoprávnu zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením zákonnej povinnosti (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka – ďalej len OZ). Do úvahy prichádza zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením preventívnej povinnosti alebo za úmyselné konanie v rozpore s dobrými mravmi.

Aj keď bolo možné dovodiť zodpovednosť za škodu faktického orgánu na základe všeobecného deliktívneho práva, musela by poškodená spoločnosť¹² preukazovať predpoklady zodpovednosti, vrátane existencie a porušenia preventívnej povinnosti,¹³ resp. úmyselného konania v rozpore s dobrými mravmi. Presun dôkazného bremena, aký poznáme v rámci zodpovednosti za škodu spôsobenú štatutárnym orgánom by sa neaplikoval. Už len preto bola všeobecná deliktívna zodpovednosť osôb vykonávajúcich faktické riadenie nedostatočná.

Tretou cestou, ktorou bolo možné založiť zodpovednosť faktického orgánu za spôsobenú škodu bola cesta **analógie**. Bolo možné tvrdiť, že osoby v postavení faktického orgánu zodpovedajú analogicky k riadne ustanoveným orgánom. Zásadným nedostatkom tohto prístupu bolo to, že nie je jasné, či skutočne existuje nezamýšľaná medzera v zákone, ktorá by odôvodňovala použitie analógie. A tiež nie je jasné, na ktoré všetky osoby by sa mala zodpovednosť orgánu analogicky vzťahovať. Zákonodarca opomína mnohé inštitúty moderného korporáčného práva, vrátane koncernových vzťahov. Je možné analógiou prekenuť tento nedostatok zákonodarcu? Bez ohľadu na výhody či nevýhody tejto cesty, v praxi sa neuplatnila, resp. nemala možnosť uplatniť.

Naopak, faktické riadenie nebolo a ani nie je možné efektívne postihnúť prostredníctvom **konania bez príkazu**. Zasahovanie do cudzích záležitostí je v zásade protiprávne. Právna úprava priznáva určitý spôsob vyporiadania medzi osobami dotknutými konaním bez príkazu v dvoch prípadoch. Prvým je odvracanie hrozacej škody (§ 742 OZ), druhým zásah v prospech osoby, do ktorej záležitosti sa zasahuje (§ 743 ods. 2 OZ). Pri faktickom riadení o tieto situácie nejde a ani nie je zmyslom úpravy priznať zasahujúcej osobe (faktickému riaditeľovi) kompenzačný nárok voči obchodnej spoločnosti. Naopak, má zodpovedať za škodu jej spôsobenú.

História právnych inštitútov nepozná žiadne „keby“, koncept zodpovednosti faktických orgánov sa ani v judikatúre a ani v doktríne nevyvinul a zákonodarca preto vrchnostensky zaviedol osobitný režim faktického riadenia obchodnej spoločnosti v § 66 ods. 7 ObZ, podľa ktorého: „Povinnosti mandatára má aj osoba, ktorá fakticky vykonáva pôsobnosť štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu bez toho, aby bola do takejto funkcie vymenovaná alebo ustanovená. Taká osoba je najmä povinná konať s odbornou starostlivosťou v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Pri porušení týchto povinností má rovnakú zodpovednosť ako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu.“

4. Zvolené legislatívne riešenie

Slovenský legislatívec nestál pred jednoduchou úlohou a siahol k normativizácii pravidla, ktoré bolo v zahraničí vytvorené doktrínou a judikatúrou. Hoci faktické riadenie je inštitútom práva obchodných spoločností, vychádza zo všeobecných súkromnoprávných zásad, podľa ktorých sa nemôže zbaviť zodpovednosti ten, kto materiálne koná, hoci namiesto seba nechá vystupovať

8 Podľa § 71 zákona:

„(1) Každý, kto pomoci svého vlivu v obchodní korporaci (dále jen „vlivná osoba“) rozhodujícím významným způsobem ovlivní chování obchodní korporace (dále jen „ovlivněná osoba“) k její újmě, tuto újmu nahradí, ledaže prokáže, že mohl při svém ovlivnění v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu ovlivněné osoby.

(2) Neuhradí-li vlivná osoba způsobenou újmu nejpozději do konce účetního období, v němž újma vznikla, nebo v jiné dohodnuté přiměřené lhůtě, nahradí i újmu, která v této souvislosti vznikla společníkům ovlivněné osoby.

(3) Vlivná osoba ručí věřitelům ovlivněné osoby za splnění těch dluhů, které jim ovlivněná osoba nemůže v důsledku ovlivnění podle odstavce 1 zcela nebo zčásti splnit.

(4) Vlivem podle odstavce 1 se rozumí také vliv vykonávaný prostřednictvím jiné osoby či jiných osob.

(5) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije na jednání členů orgánů ovlivněné osoby a jejího prokuristu.“

9 Opačne to ale neplatí. Slovenský režim faktického riadenia predpokladá stálejší vplyv na obchodnú spoločnosť, alebo aspoň potenciál tohto vplyvu, hoci nevyužívaný. Pre český § 71 ZOK naopak postačí ad hoc rozhodujúci vplyv na konkrétne správanie sa spoločnosti, ktoré je jej na škodu. Pozri HA-VEL, B. in ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHŇ, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 203.

10 Trestnoprávne bolo a je možné faktických riaditeľov postihovať ako organizáto-

rov, návodcov a výnimočne aj nepriamych páchatelov, používajúcich zapísaných členov orgánov ako „živé nástroje“. Takáto možnosť by prichádzala do úvahy v prípade, ak skutková podstata trestného činu nie je obmedzená na formálne postavenie páchatela (napríklad v prípade nevyplatenia mzdy podľa § 214 Trestného zákona: „Kto ako štatutárny orgán...“), ale individuálna trestná zodpovednosť člena štatutárneho orgánu sa zakladá na úvahu, že ak znaky skutkovej podstaty naplní konanie právnickej osoby, tak trestnoprávny postih stíha jej štatutárny orgán. Pozri napríklad uznesenia Najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 11/2007 z 24. februára 2009 sp. zn. 1 Obdo 41/2011 z 17. mája 2012; judikatúra tým kompenzuje absenciu pomerne intuitívneho pravidla pripísania trestnoprávneho postihu štatutárnemu orgánu (ako napríklad § 14 nemeckého Trestného zákona). V prv uvedenej situácii, ak skutková podstata predpokladá postavenie člena štatutárneho orgánu, je možné predpokladať, že trestnoprávny postih faktického riaditeľa nebude možný pre nedostatok náležitosti v osobe páchatela (nie je formálne ustanoveným štatutárnym orgánom). Nevylučujeme však funkčný výklad trestnoprávných noriem, podobne, ako k tomu pristupujú v Nemecku alebo Rakúsku. To by si však vyžiadalo podrobnejšie spracovanie témy trestnoprávnou doktrínou.

11 Dôvodová správa uvádza, že v tomto prípade koná vylúčená osoba ako tzv. „tieňový zástupca spoločnosti“, zrejme s odkazom na anglický koncept tieňového riaditeľa spoločnosti (*shadow director*).

inú osobu a stavia na zákaze obchádzania a zneužívania práva. Zvolené riešenie pritom musí fungovať aj bez komplexnej úpravy koncernového práva.

Účelom zvoleného riešenia je len úprava povinností a zodpovednosti faktického orgánu. Nemá sa konvalidovať právny vzťah, nie je cieľom ho publikovať a ani motivovať k tomu, aby strany uzatvorili konkrétnu zmluvu. Napriek hodnotovému ukotveniu je pravidlo formulované kauzisticky. Namiesto toho, aby právne postavenie faktického orgánu všeobecne pripodobnilo štatutárnemu orgánu, vymenúva konkrétne povinnosti a konkrétne normuje jeho zodpovednosť. Aj vecný rozsah pravidla je obmedzený. Vzťahuje sa len na faktický výkon funkcie štatutárneho orgánu, nie na dozornú radu.

4.1 Kto môže byť faktickým riaditeľom (spôsobilý subjekt)

Zákon množinu osôb, ktoré by mohli byť faktickými orgánmi cielene neobmedzuje. Právna norma cieľi na fakticitu, a preto je dôležitý samotný fakt riadenia spoločnosti, nie právny status riadiacej osoby či právny vzťah medzi touto osobou a riadenou obchodnou spoločnosťou. Preto môže byť faktickým riaditeľom ktokoľvek.

Medzi faktickým riaditeľom a riadenou spoločnosťou bude často pracovnoprávny alebo iný zmluvný vzťah. Faktickým orgánom riadenej obchodnej spoločnosti môže byť jej vedúci zamestnanec. Ak je faktickým orgánom zamestnanec, žiada sa vyhádzať z toho, že, podobne, ako pri súbahu vo vzťahu k ustanoveným členom orgánov, ani zamestnanecký režim faktického orgánu nemá viesť k zníženiu rozsahu jeho zodpovednosti za škodu.¹⁴ Vychádzame z toho, že právna úprava viaže povinnosti, resp. zodpovednostný režim na faktickú okolnosť. Preto je irelevantné, či má dotknutá osoba pracovnú zmluvu na určitú závislú prácu vo vzťahu k obchodnej spoločnosti.¹⁵ Obdobné postavenie by mohol mať prokurista obchodnej spoločnosti. Faktický orgán nemusí mať korporátnu a ani inú internú pozíciu v rámci obchodnej spoločnosti. Zákon nevylučuje, aby faktickým orgánom bol aj externý subjekt, napríklad financujúca banka, dôležitý veriteľ, alebo právny či daňový poradca,¹⁶ na ktorého sa obchodná spoločnosť spolieha. Nie je vylúčené ani to, že faktickým orgánom bude člen rodiny.

Faktickým orgánom môže byť aj **právnická osoba**. Môže sa stať, že faktickým orgánom bude spoločník obchodnej spoločnosti, spravidla väčšinový (koncernová materská spoločnosť). Samotný fakt ovládania obchodnej spoločnosti v zmysle § 66a ObZ, ale ešte nezakladá faktické riadenie.¹⁷ Navyše, v prípade, ak faktické riadenie vykonáva ovládajúca osoba, môže vzniknúť riziko súbehu zodpovednosti materskej spoločnosti ako faktického orgánu a zároveň ako ovládajúcej osoby v zmysle § 66aa (k tomu pozri nižšie).

V prípade, ak faktické riadenie v praxi vykonáva **fyzická osoba – pracovník (CEO, CFO) alebo člen orgánu** materskej spoločnosti (alebo akejkoľvek inej osoby, vrátane veriteľa), malo by sa toto jeho konanie pripísať materskej spoločnosti (resp. akejkoľvek inej osobe, ktorej pracovníkom je) za podmienok § 420 ods. 2 OZ. Zodpovedať tak nebude ako osoba – individuálne, ale faktickým orgánom bude materská spoločnosť (resp. iná osoba, ktorej pracovníkom je). Takto pracovník by zodpovedal ako individuálna osoba iba vtedy, ak by jeho konanie nespĺňalo podmienky § 420 ods. 2 OZ, napríklad vtedy, ak by konal v excese.

Faktickým orgánom môže byť aj **kolektív subjektov**, ak tento kolektív obchodnú spoločnosť riadi. To, že kolektív nemá právnu subjektivitu nie je podstatné. Dôležité by malo byť, že viaceré osoby riadia obchodnú spoločnosť ako skupina. Pôjde o klasický prípad plurality škodcov. Ani pravidlo o majorite pri rozhodovaní či vnútorná štruktúra a rozhrnutie úloh nevylučuje možnosť, že by faktickým orgánom boli všetci členovia kolektívu.

Aj **štát** (ako právnická osoba vystupujúca v súkromnoprávných vzťahoch) môže byť faktickým orgánom.

4.2 Kedy je osoba v pozadí faktickým orgánom?

Faktický orgán musí fakticky (v skutočnosti) **vykonávať pôsobnosť** ustanoveného štatutárneho orgánu. Kľúčovou pôsobnosťou štatutárneho orgánu je obchodné vedenie spoločnosti. Pod pojmom pôsobnosť sa rozumie **vnútorná** pôsobnosť orgánu obchodnej spoločnosti, nie vystupovanie navonok. Nie je dôležité, či osoba vystupuje navonok, resp. či má oprávnenie vystupovať navonok. Ako uvádza dôvodová správa, vystupovanie navonok, najmä masívne

vystupovanie navonok, teda intenzívne zapájanie sa do uzatvárania zmlúv v mene spoločnosti môže byť indíciou, že určitá osoba je faktickým riaditeľom. Ak partneri rokujú celý čas len so zástupcom, ktorý nemusí čakať na pokyny štatutárneho orgánu (ktorého nikto nikdy nevidel), ale môže rozhodovať sám, je to veľmi veľká indícia pre faktické riadenie.

Obchodné vedenie je možné v kolektívnom orgáne stratifikovať,¹⁸ resp. delegovať na jednotlivých členov kolektívneho orgánu, alebo aj na nižšie stupne štruktúry pracovníkov podniku.¹⁹ Vždy to však bude riadiaci orgán (štatutárny orgán), ktorý bude mať primárnu pôsobnosť v rámci obchodného vedenia, on bude o jeho delegácii rozhodovať a žiadna delegácia ho nezabaví povinnosti zabezpečovať kontrolu nad výkonom danej činnosti. Na to, aby určitá osoba bola považovaná za faktický orgán musí fakticky vykonávať práve túto pôsobnosť (to, čo môže vykonávať len člen štatutárneho orgánu) a jej vplyv musí byť podobný postaveniu resp. možnostiam riadneho štatutárneho orgánu.

Ak by niekto z pozadia zasahoval len do **najzákladnejších a najzásadnejších otázok** fungovania spoločnosti (rozhodovanie o predmete činnosti, štrukturálnych zmenách a podobne), vykonával by v podstate oprávnenie majoritného spoločníka a tento vplyv by z neho nerobil faktický orgán. Podobne, nestačí, aby osoba riadila **určitý úsek činnosti obchodnej spoločnosti**. Musí to byť osoba, bez ktorej spoločnosť rozhodnutia nerobí. Faktické riadenie v zásade nemá závisieť od ostatných formálnych členov štatutárneho orgánu. Osoby v pozadí sú tie, ktoré rozhodujú o obchodnom vedení a o tom, aké rozhodnutia má formálny štatutárny orgán urobiť.

Pôsobnosť štatutárneho orgánu musí byť vykonávaná. Nestačí **jednorazový** zásah do obchodného vedenia. Musí ísť o, do určitej miery, opakovanú činnosť. Vždy však posudzujeme *in concreto* každú situáciu osobitne. V prípade účelovo určenej obchodnej spoločnosti, resp. spoločnosti „na jedno použitie“ či projektovej spoločnosti treba zohľadniť, že trvácnosť či opakovanosť rozhodovania v rámci obchodného vedenia bude obmedzená. V tomto prípade by malo postačovať aj len individuálne ovplyvnenie či zásah do obchodného vedenia.

Pôsobnosť štatutárneho orgánu nemusí osoba v pozadí vykonávať **neustále**. Podobne, ako riadne ustanovený štatutárny orgán, ani faktický orgán nemusí prijímať alebo odobrovať každé rozhodnutie obchodného vedenia danej spoločnosti. Ak však obchodná spoločnosť neurobí bez súhlasu osoby v pozadí žiadnu významnejšiu transakciu, ak potenciálni partneri vedia, že stačí rokovať s osobou v pozadí a riadne ustanovené orgány už len papierovo dokončia transakciu, nemá byť o faktickom riadení pochyb. Dôležité by malo byť to, že či má osoba v pozadí aspoň podobnú možnosť presadiť svoj vplyv, ako ju má štatutárny orgán, a to práve v tejto obchodnej spoločnosti. Nie je dôvod vyžadovať, aby faktický orgán mal silnejší vplyv na fungovanie spoločnosti ako riadne ustanovený orgán. Postačí, ak má presne taký istý faktický vplyv, ako riadne ustanovený orgán. Zákon nevyžaduje ani vedomosť obchodnej spoločnosti či jej spoločníkov o existencii faktického orgánu.

Dôležitý by nemal byť ani rozsah, povaha či **právny základ** schopnosti určovať obchodné vedenie spoločnosti. Norma je cielene koncipovaná funkčne a smeruje k fakticite. Preto samotný fakt, že niekto má oprávnenie konať a rozhodovať z titulu svojho postavenia v podniku obchodnej spoločnosti (vedúci zamestnanec, finančný či obchodný riaditeľ), nepostačuje na ustálenie podmienky, že vykonáva pôsobnosť štatutárneho orgánu. Ale ani opačne, niet právneho vzťahu, ktorý by imunizoval osobu v pozadí pred rizikom jej zodpovednosti ako faktického orgánu.

Na posúdenie faktického riadenia sú veľmi inšpiratívne vyššie spomenuté znaky, ktoré vypracovali nemecké sudy a doktrína. Splnenie väčšiny zo spomenutých znakov by aj v našom priestore malo byť silnou indíciou pre ustálenie faktického riadenia.

4.3 Právne následky faktického riadenia, povinnosti a zodpovednosť faktického orgánu

Ustanovenie § 66 ods. 7 ObZ nevytvára faktickému orgánu nové oprávnenie konať v mene spoločnosti, ale len ustanovuje zodpovednostný režim. Základnou myšlienkou je pripodobniť (ba až stotožniť) zodpovednostný režim faktického orgánu režimu riadne ustanovenému orgánu. Za tým účelom dané ustanovenie výslovne uvádza tri právne následky (povinnosti mandatará, povinnosť konať s odbornou starostlivosťou v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov a zodpovednosť za škodu). K týmto je možné pridať ďalšie indukované právne následky, vyplývajúce z iných ustanovení právneho predpisu.

12 Poškodenou a teda aj aktívne legitimovanou by bola samotná spoločnosť. Takúto zodpovednosť by si nemohol veriteľ uplatniť v režime veriteľskej *actio pro socio* (§ 135a ods. 5 ObZ).

13 Nie je triviálne dovodiť, že osoba, ktorá nie je vo formálnom postavení člena orgánu, má z titulu preventívnych povinností v zmysle § 415 OZ povinnosť opatrnosti či starostlivosti voči obchodnej spoločnosti obdobnú riadne ustanovenému členovi štatutárneho orgánu.

14 Z novších výstupov v prospech záveru, že žiadny pracovnoprávny režim neobmedzí zodpovednosť člena štatutárneho orgánu pozri CSACH, K. Súbeh výkonu funkcie člena štatutárneho orgánu a pracovného pomeru zamestnanca – revolúcia na obzore? (k nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 190/15 z 13. 9. 2016). In *Súkromné právo*, 1/2017, s. 2 – 8 a diela tam citované. Iba zdanlivo odlišne a na základe argumentu, že je možné jasne rozčleniť druh práce, ktorý zodpovedá závislej práci a činnosť štatutárneho orgánu, ktorá závislou prácou nie je BARANCOVÁ, H. Výkon funkcie člena štatutárneho orgánu a pracovný pomer. In *Justičná revue*, 2018, č. 2, s. 143 – 161. Pozri aj rozsudok najvyššieho súdu ČR sp. zn. 31 Cdo 4831/2017 z 11. apríla 2018.

15 Pracovnoprávna doktrína prekvapivo – *in concreto* – fakticky pripúšťa, že aj činnosť, ktorá v sebe obsahuje riadenie spoločnosti môže byť vykonávaná v pracovnom pomere. Napriek abstraktne znejúcej disjunkcii medzi druhmi práce v obchodnom a pracovnom pomere sa napríklad pripúšťa, že činnosť generálneho

riaditeľa obchodnom spoločnosti bude vykonávaná v pracovnom pomere. Pozri BARANCOVÁ, H. *op cit.* Generálny riaditeľ je pritom typickým kandidátom pre faktického riaditeľa a povaha jeho činností sa približuje dennodennej agende štatutárneho orgánu. Preto ani český najvyšší súd dlhodobo nepripúšťal súbeh pracovno-právneho a obchodno-právneho režimu pri tejto funkcii. Predstava, že činnosť generálneho riaditeľa je funkčne úplne iná a rozlíšiteľná od činnosti štatutárneho orgánu, je iluzória. K tomu pozri príspevok autora citovaný v predchádzajúcej poznámke. Na bližší rozbor problematiky tu niet priestoru.

16 Niektoré právne poriadky výslovne vylučujú poradcov z pozície (faktických) riaditeľov, kým riadne plnia svoje profesijné povinnosti. Pozri napríklad negatívne vymedzenie pojmu *director* v čl. 9 austrálskeho *Corporations Act 2001* alebo čl. 251 ods. 2 anglického *Companies Act 2006*.

17 Naopak, samotný fakt ovládania postačí na aktiváciu skutkovej podstaty zodpovednosti ovládajúcej osoby za škodu spôsobenú úpadkom v zmysle § 66aa ObZ.

18 A to aj bez toho, aby existovali dve skupiny členov štatutárneho orgánu – výkonní a kontrolní, ako to umožňuje napríklad právna úprava jednoduchej spoločnosti na akcie v § 220zc ods. 1 ObZ.

19 Konateľ môže pochopiteľne delegovať rozhodovanie o uzatváraní obchodných zmlúv obchodnému riaditeľovi, zabezpečenie vedenia účtovníctva a sledovanie finančnej situácie finančnému riaditeľovi. To ho však nezabavuje povinnosti zabezpečovať kontrolu ich riadneho výkonu svojich povinností.

a) Faktický orgán má povinnosti mandatára

Faktický orgán má podľa § 66 ods. 7 veta prvá ObZ povinnosti mandatára. Autor je presvedčený, že formulácia „povinnosti mandatára“ je pokusom legislatívy o únik pred jasným formulovaním právneho postavenia faktického orgánu. Predpokladám, že zákonodarca nepovažoval za vhodné uviesť, že by faktický orgán mal povinnosti zo zmluvy o výkone funkcie, ani povinnosti člena orgánu obchodnej spoločnosti, keďže obe formulácie krivajú. Prvá preto, lebo faktické riadenie je nechcený jav spojený so zodpovednosťnými následkami,²⁰ a preto medzi spoločnosťou a faktickým orgánom nie je priestor pre zmluvu o výkone funkcie (faktického orgánu). Druhá asi preto, lebo faktický orgán sa nestáva členom štatutárneho orgánu. Rozšírila by všetky povinnosti člena orgánu aj na faktického riaditeľa.²¹ Keďže však zákonodarca zúžil režim povinností na povinnosti mandatára, musíme to pri výklade ustanovenia zohľadniť.

Povinnosťami mandatára, ktoré prichádzajú do úvahy v prípade faktického riadenia, sú povinnosť konať s odbornou starostlivosťou (§ 567 ods. 1 ObZ), zrejme nie však vyššou, ako je starostlivosť riadne ustanoveného člena orgánu, povinnosť konať podľa pokynov mandanta (obchodnej spoločnosti) a povinnosť informovať mandanta (§ 567 ods. 2 ObZ). V podstate je pre faktický orgán relevantná povinnosť výkonu činnosti s odbornou starostlivosťou, ktorá je zvýraznená aj výslovnou úpravou v § 66 ods. 7 veta druhá ObZ.

Dôležité na formulácii je to, že právo ukladá faktickému orgánu len povinnosti, nie práva. Preto napríklad nemá právo na odmenu za faktický výkon pôsobnosti člena štatutárneho orgánu.

b) Faktický orgán má povinnosť konať s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov

Faktický orgán by mal mať povinnosti podobné riadne ustanovenému členovi orgánu. Preto neprekvapí základné duo fiduciárnych povinností, povinnosť starostlivosti a lojality. Pre obe tieto povinnosti faktického orgánu platí všetko, čo platí pre fiduciárne povinnosti riadne ustanoveného člena orgánu tej-ktojej obchodnej spoločnosti.

c) Iné povinnosti člena štatutárneho orgánu súkromnoprávnej a verejnoprávnej povahy?

Členovia štatutárnych orgánov majú viaceré ďalšie povinnosti, vyplývajúce z ObZ alebo z iných predpisov, ktoré ale nie sú obsiahnuté v § 66 ods. 7 ObZ. Je preto sporné, či sa tieto ďalšie povinnosti ukladajú aj faktickému orgánu.

Zákaz **konkurenčnej činnosti** sa na prvý pohľad na faktický orgán nevzťahuje, keďže zákon ho odčleňuje od požiadavky starostlivého alebo lojálneho konania. Konkurenčná činnosť je ale typickým príkladom porušenia lojality, hoci je spojená s inými právnymi následkami ako porušenie lojality. Preto by faktický orgán mal v prípade konkurenčnej činnosti zodpovedať za škodu v dôsledku porušenia povinnosti konať lojálne (v záujme spoločnosti a spoločníkov). Iba čas ukáže, či prax pristúpi v týchto prípadoch k analogickému uplatňovaniu § 65 ObZ upravujúceho nároky spoločnosti v prípade zakázanej konkurencie, alebo bude priznávať len nárok na náhradu škody.

Obchodný zákonník ďalej upravuje väčšie množstvo **transakcií so spriaznenými osobami**, medzi ktoré radí aj transakcie členov orgánov obchodnej spoločnosti a tejto obchodnej spoločnosti. Napríklad sa zakazuje neprimerané plnenia členom predstavenstva bez súhlasu dozornej rady akciovej spoločnosti (§ 196a ObZ). Všeobecne sa ustanovili obmedzenia pri financovaní spoločnosti spriaznenými osobami a zákaz **vrátenia reklasifikovaných plnení v kríze** (§ 67c ObZ).²² Autor sa nazdáva, že uvedené pravidlá sa žiada analogicky aplikovať aj na faktické orgány. Obchodná spoločnosť je totiž rovnako ohrozená plnením v prospech faktického člena predstavenstva, ako plnením riadne ustanoveného člena orgánu. Aj v prípade vrátenia preklasifikovaných plnení v kríze je faktický orgán podobne rizikovou skupinou ako riadne ustanovený orgán, či vplyvná osoba. Spravidla bude faktický orgán aj priamo spĺňať podmienku potenciálneho vplyvu na riadenie spoločnosti v zmysle § 67c ods. 2 písmeno b) ObZ.

Ďalšie, najmä verejnoprávne predpisy, ukladajú štatutárnym orgánom rôzne povinnosti spojené s ich postavením osoby oprávnenej konať v mene obchodnej spoločnosti, najmä oprávnenia a povinnosti podávať návrhy (napríklad na vyhlásenie konkurzu) a iné podania (daňové priznania). Za nepodanie týchto návrhov hrozí rôznych verejnoprávných či súkromnoprávných postihov. Autor vychádza z toho, že nie je možné výkladom rozširovať oprávnenie podávať návrh na určité verejnoprávne konania. Ak teda faktický orgán nemá oprávnenie podať **návrh**

na vyhlásenie konkurzu,²³ nemala by ho ani postihovať sankcia spojená s nepodaním návrhu (§ 11 a § 11a ZKR). Avšak, do rámca povinnej starostlivosti spadá aj povinnosť splniť povinnosti vyplývajúce z verejnoprávnych predpisov, a preto by faktický riaditeľ mal byť zodpovedný za to, že neprímäl riadne ustanovený štatutárny orgán k podaniu potrebného návrhu. Išlo by však vždy o internú zodpovednosť za škodu, smerujúcu voči spoločnosti samotnej (a nie voči jej veriteľom, ako je tomu pri § 11a ZKR).

d) Faktický orgán zodpovedá za škodu podľa pravidiel o zodpovednosti členov orgánov za škodu

V prípade porušenia povinnosti faktického orgánu vzniká jeho zodpovednosť v režime klasickej zodpovednosti člena štatutárneho orgánu za škodu. Pri faktickom orgáne by nemala platiť žiadna odchýlka, ani čo do predpokladov, rozloženia dôkazného bremena a ani čo do aktívne legitimovaných subjektov (resp. procesných zástupcov), ktorými by mali byť obchodná spoločnosť alebo cestou *actio pro socio* aj spoločník či veriteľ spoločnosti.²⁴

e) Osobitné zodpovednostné mechanizmy členov štatutárneho orgánu (ručenie)?

Obchodný zákonník po nedávnych úpravách zaviedol tri osobitné situácie, kedy členovia štatutárneho orgánu ručia za záväzky spoločnosti voči veriteľom,²⁵ resp. za splnenie záväzku voči spoločnosti, a to: konanie ako vylúčená osoba (§ 13a ods. 5 ObZ), ručenie za vrátenie protiprávne poskytnutého preklasifikovaného plnenia (§ 67f ods. 2 ObZ)²⁶ a ručenie za vrátenie neoprávneného vráteného vkladu (§ 67k ods. 2 ObZ).²⁷ Je sporné, či aj faktický orgán ručí v týchto situáciách tak, ako riadne ustanovený orgán.

Riešenie nie je jednotné pre všetky tri prípady. Ak vylúčený zástupca pokračuje ďalej v činnosti ako faktický orgán, tak sa priamo uplatní § 13a ods. 5 ObZ a preto ručí ako vylúčený zástupca. Naopak, ručenie v zmysle § 67f ods. 2 ObZ alebo § 67k ods. 2 ObZ by sa nemalo vzťahovať na faktický orgán. Zákonodarcu výslovne určil, aké povinnosti a aký zodpovednostný režim má faktický orgán. Nesiahol k všeobecnému pripodobneniu jeho postavenia k postaveniu riadne ustanovených členov štatutárneho orgánu. To sťažuje analogické aplikovanie iných pravidiel vzťahujúcich sa na riadnych členov. Nevylučujeme však, že sa doktrína či judikatúra vyvinie inak a prikloní sa k analogickému uplatňovaniu § 67f ods. 2 ObZ alebo § 67k ods. 2 ObZ aj na faktické orgány.

5. Vzťah k iným inštitútom, súbehy zodpovednostných režimov

Nie je vylúčené, že faktický orgán bude zároveň aj v inej pozícii, z ktorej mu môžu vyplývať ďalšie práva a povinnosti. Okrem už načrtnutého pracovnoprávneho vzťahu môže byť veriteľom, spoločníkom, tichým spoločníkom obchodnej spoločnosti, či blízkou osobou spoločníka alebo člena jej orgánu. Naplnenie predpokladov § 66 ods. 7 ObZ nevylučuje aplikáciu iných právnych následkov. Okrem všeobecného režimu zodpovednosti za škodu môže vzniknúť súbeh s osobitnými zodpovednostnými mechanizmami korporáčného práva, najmä s režimom postihu vylúčeného zástupcu (§ 13a ObZ) a zodpovednosti ovládajúcej osoby za úpadok spoločnosti (§ 66aa ObZ).

a) Vylúčenie (diskvalifikácia) v zmysle § 13a ObZ

Ako bolo vyššie uvedené, môže nastať situácia, že vylúčená osoba bude naďalej z úzadia ovplyvňovať beh spoločnosti. V tom prípade bude nielen ručiť aj v režime vylúčeného zástupcu (externe, teda voči veriteľom za záväzky spoločnosti), ale bude aj zodpovedať za škodu ako faktický orgán (interne, voči spoločnosti a solidárne s členmi ustanoveného orgánu).

b) Zodpovednosť ovládajúcej osoby za škodu v zmysle § 66aa ObZ

Za normálnych okolností nemá spoločník voči spoločnosti ani ostatným spoločníkom povinnosť správať sa odborne starostlivo a ani klásť záujmy spoločnosti pred svoje vlastné záujmy. Má určitú korporáčnú lojalitu v tom, že nemá spoločnosti škodiť či brániť v dosahovaní jej cieľov.²⁸ Rovnako by spoločnosti a spoločníkom zodpovedal za škodu spôsobenú úmyselným konaním v rozpore s dobrými mravmi.

20 A ani zvolená formulácia ustanovenia neuznáva faktické riadenie ako právom povolený vzťah.

21 Autor neskrýva, že by preferoval túto druhú formuláciu.

22 Naopak, vzhľadom na to, že zákaz vrátenia vkladov podľa § 67j ObZ obmedzuje plnenia v prospech spoločníkov a nie členov štatutárneho orgánu, nemá sa vzťahovať ani na plnenie v prospech faktického orgánu.

23 Nemecká alebo rakúska doktrína však dospela k záveru, že aj faktický orgán by mal mať povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Pozri rozhodnutia nemeckého Spolkového súdneho dvora BGH sp. zn. II ZR 194/87 z 21. 3. 1988 (BGHZ 104, 44) alebo rakúskeho Najvyššieho súdneho dvora OGH sp. zn. 8Ob124/07d z 17. 12. 2007.

24 Možnosť uplatniť nároky spoločníkom cestou *actio pro socio* v zmysle § 122 ods. 3 ObZ a § 182 ods. 2 ObZ a veriteľom v zmysle § 135a ods. 5 ObZ a § 194 ods. 9 ObZ. K inštitútu pozri podrobnejšie GREGOVÁ ŠIRICOVÁ, Ľ.: Žaloba spoločníka v mene spoločnosti voči štatutárnemu orgánu (*actio pro socio*). In *Právny obzor*, 5/2016 s. 378 – 400 (1. časť) a 6/2016, s. 501 – 524 (2. časť).

25 *Modus operandi* tohto externého ručenia v prospech veriteľov je sporný a niet na ňom zhody v teórii. Jeden prúd zastáva názor, že externé ručenie člena orgánu je neefektívne a nie je ho reálne možné uplatniť. PALA, R, FRINDRICH, J. In OVEČKOVÁ, O. a kol. *Obchodný zákonník. Veľký komentár. Zv. I.* Bratislava: Wolters Kluwer, 2017,

s. 521. CUKEROVÁ, D. Prostriedky ochrany veriteľa obchodnej spoločnosti pri zakázanom vrátení vkladu a ich vzájomná interakcia. In *Súkromné právo*, 4/2017, s. 159. Autor zastáva názor, že v tomto prípade ide o ručenie v prospech tretej osoby. Pozri napríklad Predinsolvenčné povinnosti štatutárnych orgánov. In: ZOUFALÝ, V. (zost.): *XXV. Karlovarské právnické dny*. Praha : Leges, 2017, s. 408 alebo *Obchodná spoločnosť v kríze*. In *Súkromné právo*, 4/2017, s. 171.

26 Podľa § 67f ods. 2 ObZ: „... Členovia štatutárneho orgánu, ktorí vykonávali funkciu v čase poskytnutia plnenia v rozpore so zákazom podľa odseku 1, ručia spoločne a nerozdielne za jeho vrátenie. Spolu s nimi ručia tí, ktorí vykonávali funkciu člena štatutárneho orgánu v období, v ktorom spoločnosť nárok na vrátenie plnenia neuplatňovala, a o tejto povinnosti s prihliadnutím na všetky okolnosti vedeli alebo mohli vedieť.“

27 Podľa § 67k ods. 2 ObZ: „Členovia štatutárneho orgánu, ktorí vykonávali funkciu v čase vrátenia vkladu v rozpore s týmto zákonom, ručia spoločne a nerozdielne za jeho vrátenie späť. Spolu s nimi ručia tí, ktorí vykonávali funkciu člena štatutárneho orgánu v období, v ktorom spoločnosť nárok na vrátenie vkladu späť neuplatňovala, a o tejto povinnosti s prihliadnutím na všetky okolnosti vedeli alebo mohli vedieť.“

28 Pozri CSACH, K. in OVEČKOVÁ, O. a kol. *Obchodný zákonník. Veľký komentár*, I. zv. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, § 56a, s. 380.

29 Pozri vyššie pod 3.

Podľa novej právnej úpravy má ovládajúca osoba osobitnú povinnosť, resp. zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktorými priviedla spoločnosť do úpadku (§ 66aa ObZ). Táto zodpovednosť je externá (smeruje voči jej veriteľom) a prejavuje sa v prípade úpadku spoločnosti.

Väčšinový spoločník môže mať aj postavenie faktického riaditeľa. Ak väčšinový spoločník na seba fakticky atrahuje obchodné vedenie ako člen orgánu, mali by sa zvýšiť požiadavky na starostlivý a lojálny výkon jeho činnosti a za ich porušenie bude tento spoločník zodpovedať ako faktický orgán.

Ak ovládajúca osoba urobí rozhodnutia, ktoré poškodia spoločnosť, môže zodpovedať ako faktický orgán voči spoločnosti (interne) a v prípade privodenia úpadku aj externe, priamo veriteľom obchodnej spoločnosti v zmysle § 66aa ObZ.

6. Spoločná zodpovednosť s ustanoveným štatutárnym orgánom?

Zodpovednosť faktických členov orgánov sa spravuje tým istým režimom, ako zodpovednosť riadne ustanovených štatutárnych orgánov. Preto sú zodpovední spoločne a nerozdielne. Solidárna zodpovednosť a potenciálny regres riadne ustanoveného štatutárneho orgánu môže pôsobiť motivujúco pre odhalenie faktického riadenia.

Solidárne budú zodpovedať všetci, ktorí porušili svoje povinnosti. Nie je pritom nevyhnutné, aby všetci konali (aktívne privodili škodný následok). Zodpovednosť vyvolá aj pasivita člena orgánu tam, kde pri zachovaní odbornej starostlivosti malo byť konané. Ak člen štatutárneho orgánu namiesto účasti na dôležitom rozhodovaní zvolí dovolenku v Karibiku, zodpovedá za škodu, ktorú mohol odvrátiť svojou účasťou na orgáne. Rovnako, ak neoznámí svoje protichodné stanovisko ostatným a ani sa nepokúsi zvrátiť škodlivé rozhodnutie, zodpovedá za škodu. Odborná starostlivosť v sebe obsahuje aj určité postavenie garanta nad fungovaním orgánu. Všetko platí tak pre riadne ustanoveného ako aj pre faktického člena štatutárneho orgánu.

7. Časová pôsobnosť novej právnej úpravy

Nová právna úprava ukladá nové povinnosti a reguluje zodpovednostný vzťah svojou povahou deliktuálny. Pre vznik zodpovednostného vzťahu je relevantné, kedy došlo k protiprávnemu konaniu. Právna úprava sa preto aplikuje na prípady, kedy od nadobudnutia účinnosti (1. január 2018) došlo k porušeniu povinnosti v zmysle § 66 ods. 7 ObZ. Nie je preto relevantné, kedy k vzniku postavenia faktického orgánu došlo. Aj keby už faktický orgán riadil spoločnosť dlhší čas do minulosti, právna úprava bude postihovať jeho správanie po 1. januári 2018. Pre poškodzujúce konanie pred účinnosťou novelizácie je možné aplikovať už popísaný všeobecný režim deliktneho práva.²⁹

8. Záver

Zavedenie zodpovednosti faktického orgánu je možné považovať za jednu z najväčších zmien v slovenskom práve obchodných spoločností za dlhú dobu. Napriek zdaniu totiž nejde len o nové legislatívne ustanovenie, ale o kopernikovský obrat. Potvrzuje, že právo obchodných spoločností nie je len súbor technických a administratívnych predpisov, vyžadujúcich vždy iné potvrdenie daňovej spôsobilosti, výpisov z rôznych registrov či iných pečiatok, ale aj svet zásad a doktrínálnych princípov. V podstate ide o pozitivistický útek od pozitivizmu. Pozitivisticky sa totiž ustanovuje to, čo by mala byť schopná odvodiť doktrína a judikatúra. Vzhľadom na to, že judikatúra za štvrtstoročie veľmi neposunula doktrínu v žiadnom z odvetví hmotného práva (a už vôbec nie v otázkach obchádzania práva), bolo by viac ako naivné očakávať, že sa tak stane práve v korporáčnom práve. Kde sa nedarí doktríne či judikatúre, musí zasiahnuť zákonodarca. Zákonodarca sa ale nedokázal zbaviť legislatívno-optimistického neduhu, s ktorým zápasí počas ostatných zmien práva obchodných spoločností, keď zásadné doktrínálne princípy sa snaží

vtesnať do kauzisticky formulovaných právnych pravidiel. V tomto prípade priniesol pravidlo, ktoré umožní nielen súkromnoprávne postihovať neblahý a neformálny faktický vplyv určitých osôb na obchodné spoločnosti, ale, čo je možno ešte dôležitejšie, umožní myšlienkovu uchopiť zložitejšie právne a organizačné štruktúry.

Nie je asi racionálne očakávať, že § 66 ods. 7 ObZ bude často používaný. Už počuť šumy o náročnosti unesenia dôkazného bremena (akoby sa v zahraničí to bremeno nieslo ľahšie). Analyzované pravidlo má význam aj vtedy, ak by nebolo dennodenne aplikované. Vzhľadom na svoj *ex ante* (de-)motivačný vplyv má upozorniť potenciálne osoby v pozadí a rovnako aj všetkých zúčastnených (vrátane advokátov) na to, že aj bez zápisu určitej osoby ako člena orgánu v obchodnom registri môže byť táto osoba braná na zodpovednosť.³⁰

30 Príspevok bol spracovaný v rámci riešenia projektu VEGA č. 1/0917/16 s názvom „Atypické a faktické vzťahy v obchodnom práve.“

RESUMÉ

Faktický orgán obchodnej spoločnosti a jeho zodpovednosť podľa § 66 ods. 7 Obchodného zákonníka

Faktický orgán je osoba, ktorá z úzadia riadi obchodnú spoločnosť, keďže jej formálnym štatutárnym orgánom je často tzv. biely kôň. Novela Obchodného zákonníka s účinnosťou od 1. januára 2018 zaviedla v § 66 ods. 7 nový režim zodpovednosti faktických orgánov. Autor na pozadí zahraničných právnych úprav a nového pravidla slovenského práva obchodných spoločností približuje podmienky, za ktorých faktický orgán zodpovedá za zásahy do obchodného vedenia. Zameriava sa aj na vzťah zodpovednosti faktického orgánu a riadne ustanoveného člena štatutárneho orgánu, ako aj na ďalšie verejnoprávne a súkromnoprávne povinnosti faktického orgánu.

SUMMARY

A De Facto Body of a Company and Responsibility under Sec. 66(7) of the Commercial Code

A de facto (shadow) body is a person who manages the company and in accordance with whose directions or instructions the company is accustomed to act due to the fact its formal managing body is often the so-called frontman director. An amendment to the Commercial Code with effect from 1 January 2018 in Sec. 66(7) introduced a new regime of liability of de facto bodies. The author based on foreign legal rules and a new rule of Slovak company law outlines conditions under which a de facto body is liable for interventions in the business management. The author also focuses on the relationship of liability between a de facto body and a duly appointed director as well as other public-law and private-law obligations of a de facto body.

ZUSAMMENFASSUNG

Faktisches Organ der Handelsgesellschaft und seine Verantwortung gem. § 66 Abs. 7 des Handelsgesetzbuches

Das faktische Organ ist eine Person, die die Handelsgesellschaft aus dem Hintergrund leitet, indem deren formelles statutarisches Organ sehr oft ein sogenannter Strohmännchen-Geschäftsführer ist. Die Novelle des Handelsgesetzbuches hat mit Wirksamkeit vom 1. Januar 2018 in § 66 Abs. 7 ein neues Regime für die Verantwortlichkeit der faktischen Organe eingeführt. Auf dem Hintergrund ausländischer Rechtsregelungen und der neuen Regel im slowakischen Handelsgesellschaftsrecht werden vom Autor die Bedingungen angenähert, unter denen das faktische Organ für die Eingriffe in die Geschäftsführung die Verantwortung zu übernehmen hat. Er konzentriert sich auch auf das Verhältnis der Verantwortlichkeit seitens des faktischen Organs und des ordnungsgemäß bestellten Mitglieds des statutarischen Organs sowie auf weitere öffentlich-rechtliche und privatrechtliche Pflichten des faktischen Organs.

Legislatívna reforma v systéme ochranných známk Európskej únie

Mgr. Matej Michalec, LL.M.

Silné značky majú výrazný vplyv na európsku ekonomiku. Hodnota top 10 značiek (tzv. brand value) v niektorých krajinách dosahuje úroveň 10% vo vzťahu k ich HDP (PPP), pričom v menších krajinách môže ísť až o úroveň 30%.¹ Hodnota ochranných známk pre krajiny môže slúžiť ako indikátor ekonomickej vyspelosti a bohatstva.² Vo všeobecnosti hodnota top 10 značiek v členských štátoch Európskej Únie (ďalej len ako „EÚ“) dosahuje úrovne 35 miliárd eur, avšak v prípade Nemecka a Veľkej Británie je to omnoho viac (145 miliárd eur a 138 miliárd eur).³ V súvislosti s medzinárodným obchodom až 48% exportov EÚ tvorí značkový tovar.⁴

V nadväznosti na vyššie citované čísla je zrejme, že označenia slúžiace na rozlišovanie tovarov a služieb podniku môžu fungovať ako hybná sila inovácií⁵ s potrebou adekvátneho systému zabezpečujúceho ich ochranu. V EÚ za týmto účelom koexistuje systém národných ochranných známk so systémom ochrannej známky EÚ (ďalej len ako „EUTM“). Záujem o ochranu prostredníctvom národných ochranných známk mierne rastie, avšak výrazný nárast zaznamenalo najmä využívanie systému EUTM, ktoré sa od svojho počiatku v roku 1996 viac než strojnásobilo.⁶

Legislatíva EÚ zasahuje do oboch systémov. Národné systémy boli čiastočne harmonizované prostredníctvom smernice o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk,⁷ EUTM upravuje nariadenie o ochrannej známke Európskej únie.⁸

Zamerajme sa však výlučne na EUTM s cieľom zhrnúť poslednú novelizáciu relevantných právnych predpisov, ktorá nie je v slovenskej odbornej literatúre výraznejšie rozpracovaná. V tejto súvislosti možno spomenúť, že hoci ekonomiky členských štátov EÚ, ktoré pristúpili v rokoch 2004 – 2007, tvoria zhruba 12% HDP (PPP) EÚ, počet EUTM prihlášok z týchto krajín predstavoval v roku 2010 len 5%,⁹ čo môže signalizovať nižšiu mieru konkurencieschopnosti značiek z týchto krajín na celoeurópskom trhu. Daný systém si preto zaslúži pozornosť aj zo strany slovenských obchodných kruhov.

V prvej časti si predstavíme pozadie najnovšej legislatívnej reformy v známkovom práve EÚ a následne si v druhej až piatej časti bližšie rozoberieme podstatu najdôležitejších zmien spolu s odkazmi na relevantné ustanovenia.

1. Pozadie zmien v systéme EUTM

Dňa 23. marca 2016 vstúpilo do platnosti nové nariadenie Európskeho parlamentu a Rady¹⁰ (ďalej len ako „Pozmeňujúce nariadenie“), ktorým sa zmenilo nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 o ochrannej známke Spoločenstva (ďalej len ako „Nariadenie“). To so sebou prinieslo, okrem

1 Commission Staff Working Paper, 'Impact Assessment Accompanying Document to the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council Amending Council Regulation (EC) No 207/2009 on the Community Trade Mark and the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council to Approximate the Laws of the Member States Relating to Trade Marks (recast)', SWD/2013/95/FINAL, 27. 3. 2013, str. 12.

2 Id.

3 Id.

4 Id.

5 Európska Komisia, „Dôvodová správa k návrhu Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 o ochrannej známke Spoločenstva“, COM(2013) 161 final, 27. 3. 2013, str. 1.

Mgr. Matej Michalec, LL.M.

absolvoval Právnickú fakultu Trnavskej univerzity v Trnave a spojený postgraduálny program Intellectual Property Law & Chinese

na univerzite v Edinburgu.

V minulosti pôsobil na Európskom patentovom úrade. V súčasnosti pracuje v advokátskej kancelárii V4 Legal

a pravidelne sa zúčastňuje na podujatiach organizovaných Úradom Európskej únie pre duševné vlastníctvo.

iného, zmenu v názve známeho OHIM-u¹¹ na EUIPO¹² (ďalej len ako „Úrad“), ochrannej známky Spoločenstva na EUTM a taktiež zmenu v systéme poplatkov.¹³ Zmenou prešli aj ustanovenia súvisiace s prieskumom prihlášky, absolútnych a relatívnych dôvodov zamietnutia, námietkového a zrušovacieho konania a odvolacieho konania.¹⁴

Účinnosť časti zmien však bola odložená na 1. október 2017. Dôvodom bola potreba prípravy sekundárnych (vykonávacích) predpisov, ktoré pozostávajú z nového Vykonávacieho nariadenia,¹⁵ ktorým sa implementujú určité ustanovenia Nariadenia, a Delegovaného nariadenia,¹⁶ ktoré taktiež dopĺňa a implementuje určité ustanovenia Nariadenia. Spoločne tak nahrádzajú systém predchádzajúcich vykonávacích predpisov,¹⁷ aj keď tieto ešte budú do istej miery platiť pre konania začaté pred 1. októbrom 2017 (ako uvedené spomínam v časti V.). Z dôvodu podstatných zmien Nariadenia, ako aj v záujme jasnosti a prehľadnosti bolo Nariadenie kodifikované, a tak nariadenie o EUTM je odteraz známe pod č. 2017/1001¹⁸ (ďalej len ako „Kodifikované nariadenie“).

Vo všeobecnosti môžeme povedať, že sa jedná o významnú reformu z procesnoprávneho hľadiska, ale podstatné zmeny nastali aj v niektorých hmotnoprávných inštitútoch. Novelizácia má zabezpečiť väčšiu efektívnosť a konzistentnosť celého systému a prispôbiť ho požiadavkám „internetového veku“.¹⁹

Zmeny, ktoré sú účinné od 1. októbra 2017, možno rozdeliť do troch hlavných kategórií:²⁰

1. Zavedenie certifikačných známk EÚ (ďalej len ako „CEUTM“)
2. Odstránenie potreby grafickej znázorniteľnosti EUTM
3. Procedurálne zmeny

2. Zavedenie Certifikačných známk EÚ

Už pred 1. októbrom 2017 rôzne národné systémy ponúkali ochranu certifikačným známkam (napr. úrad priemyselného vlastníctva štátov Beneluxu), avšak systém EUTM ochranu tomu typu ochranných známk neposkytoval, hoci sa o ňu prihlasovatelia pokúšali prostredníctvom inštitútu kolektívnej známky.²¹

Ustanovenia článkov 83-93 Kodifikovaného nariadenia zavádzajú certifikačné známky do systému EUTM (CEUTM). Tento typ (povaha) ochrannej známky má mnoho spoločného s kolektívnou známkou,²² avšak zatiaľ čo kolektívna známka indikuje, že tovary/služby pochádzajú od určitého združenia,²³ CEUTM predstavuje označenie kontrolovanej kvality.²⁴ Vlastník CEUTM nemôže vykonávať podnikateľskú činnosť zahŕňajúcu dodávku tovarov alebo poskytovanie služieb certifikovaného druhu.²⁵

Príkladom CEUTM je známe označenie „CE“, ktoré potvrdzuje, že takto označené produkty predávané v Európskom hospodárskom priestore spĺňajú bezpečnostné, zdravotné a environmentálne požiadavky určené Európskou komisiou.²⁶

Čo sa týka povinností v súvislosti s prihlásením CEUTM, podľa čl. 84(1) Kodifikovaného nariadenia a čl. 2(3) Vykonávacieho nariadenia, prihlasovateľ CEUTM je povinný predložiť stanovú používania CEUTM spolu s prihláškou alebo do dvoch mesiacov odo dňa jej podania. Detailné pravidlá vo vzťahu k stanovám sú upravené v čl. 17 Vykonávacieho nariadenia. Na základe tohto ustanovenia musia stanovú CEUTM, okrem iného, uvádzať:

- a) tovary alebo služby, na ktoré sa CEUTM vzťahuje,
- b) vlastnosti tovarov alebo služieb, ktoré majú byť CEUTM certifikované, ako je materiál, spôsob výroby tovarov alebo poskytovania služieb, kvalita alebo presnosť,
- c) podmienky, ktorými sa riadi používanie CEUTM, vrátane sankcií,
- d) osoby oprávnené používať CEUTM,
- d) spôsoby, ktorými certifikačný orgán má tieto vlastnosti skúšať a dohliadať na používanie CEUTM.

3. Odstránenie potreby grafickej znázorniteľnosti

V predchádzajúcej verzii Nariadenia jeho článok 4 ustanovoval, že EUTM „môže tvoriť akékoľvek označenie, ktoré možno znázorniť graficky [...]“. Táto požiadavka už v Kodifikovanom nariadení nefiguruje, nakoľko sa jedná o „historický prežitok“.²⁷ Ohraničujúcim ustanovením je

6 Vid' pozn. 1, str. 12 (8% nárast v prípade národných ochranných známk medzi 1996 – 2008); EUIPO Statistics; dostupné na: https://euipo.europa.eu/-/tunnelweb/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/-/about_euipo/the_office/-/statistics-of-european-union-trade-marks_en.pdf (310% nárast v prípade EUTM medzi 1996 – 2016).

7 Najnovšia Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2015/2436 zo 16. decembra 2016 musí byť transponovaná do 14. januára 2019 (resp. 14. januára 2023 v súvislosti s čl. 45); súčasná legislatíva je založená na Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES z 22. októbra 2008 (kodifikované znenie).

8 Vid' text nižšie.

9 Vid' pozn. 1, str. 13.; čo sa týka krajín V4, najviac prihlášok v roku 2016 obdržalo EUIPO z Poľska (3620), nasledovalo Česko (1103), Maďarsko (577) a Slovensko (448); zdroj: EUIPO statistics (vid' pozn. 7).

10 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2424 zo 16. decembra 2015, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 o ochrannej známke Spoločenstva a nariadenie Komisie (ES) č. 2868/95, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 40/94 o ochrannej známke Spoločenstva, a zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2869/95 o poplatkoch splatných Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory).

11 Office for Harmonisation in the Internal Market.

12 European Union Intellectual Property Office.

- 13 Vid': <https://euipo.europa.eu/ohportal/en/eu-trade-mark-regulation-fees>.
- 14 Pre prehľad zmien k 23. 3. 2016 vid': <https://euipo.europa.eu/ohportal/en/eu-trade-mark-regulation-technical#23mar16>.
- 15 Vykonávacie Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1431 z 18. mája 2017, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania niektorých ustanovení nariadenia Rady (ES) č. 207/2009 o ochrannej známke Európskej únie.
- 16 Delegované Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1430 z 18. mája 2017, ktorým sa dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 207/2009 o ochrannej známke Európskej únie a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2868/95 a nariadenie Komisie (ES) č. 216/96.
- 17 Nariadenie Komisie (ES) č. 2868/95 z 13. decembra 1995, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 40/94 o ochrannej známke spoločenstva a Nariadenie Komisie (ES) č. 216/96 z 5. februára 1996, ktorým sa ustanovuje rokovací poriadok odvolacích senátov Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory).
- 18 Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie (kodifikované znenie).
- 19 EUIPO, 'EU Trademark Reform: Summary of changes applying from 1 October 2017', str. 5; vid': https://euipo.europa.eu/tunnelweb/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_-and_practice/legal_reform/-Overview_changes_en.pdf.

nové písmeno b) v predmetnom článku, podľa ktorého označenie musí byť vyjadrené v registri EUTM spôsobom, ktorý príslušným orgánom a verejnosti umožňuje jednoznačne a presne určiť predmet ochrany poskytnutej majiteľovi ochrannej známky. Jedná sa v podstate o uzákonenie judikatúry Súdneho dvora EÚ (tzv. *Sieckmann* kritériá).²⁸ Daná zmena je ďalej špecifikovaná v čl. 3 Vykonávacieho nariadenia, ktorý uvádza, že EUTM môže byť vyjadrená v akejkoľvek vhodnej forme s využitím všeobecne dostupných technológií, pokiaľ je možné ju jasne, presne, samostatne, ľahko dostupným spôsobom, zrozumiteľne, trvanlivo a objektívne reprodukovat' v registri, aby príslušné orgány a verejnosť mohli jasne a presne určiť predmet ochrany poskytnutej majiteľovi ochrannej známky.

Článok 3 Vykonávacieho nariadenia následne upravuje požiadavky na desať najpoužívanejších druhov EUTM. Jedná sa o EUTM slovné, obrazové (resp. kombinované), priestorové, pozičné, obsahujúce vzor, farebné (jedno-viac), zvukové, pohybové, multimediálne a hologramové. Formáty, prostredníctvom ktorých Úrad akceptuje takéto „infovekové“ prihlášky so sebou zákonite priniesli aj zmeny v ich zverejňovaní, či pri vydávaní osvedčení o zápise. Podľa čl. 7(c) a 9 Vykonávacieho nariadenia je dané zákonne platné sprístupnenie prostredníctvom elektronického odkazu na súbor obsahujúci EUTM v takejto forme (napr. v prípade multimediálnych EUTM).

Až čas ukáže aké ďalšie druhy EUTM uvidíme zapísané v registri, avšak pokiaľ ide o kontroverzné čuchové, chuťové a dotykové ochranné známky, ich registrovateľnosť sa naďalej javí ako vysoko nepravdepodobná.

4. Procesné zmeny

Najširšie spektrum zmien zasiahlo procesnú oblasť konania pred Úradom, vrátane jeho odvolacích senátov. Text nižšie obsahuje súhrn najdôležitejších zmien s odkazmi na relevantné ustanovenia v Kodifikovanom nariadení a vykonávacích predpisoch.

4.1 Rozlišovacia spôsobilosť ako subsidiárny nárok

Článok 7(1) Kodifikovaného nariadenia taxatívne vymedzuje absolútne dôvody zamietnutia prihlášky EUTM. Medzi týmito sú pod písmenami b) c) d) uvedené absolútne dôvody zamietnutia (označenia bez rozlišovacej spôsobilosti; pozostávajúce z označení vlastnosti tovarov/služieb; označenia, ktoré sa stali obvyklými v bežnom jazyku alebo poctivých obchodných zvyklostiach), ktoré možno rektifikovať, pokiaľ EUTM nadobudla rozlišovaciu spôsobilosť.²⁹ Po novom bude možné nadobudnutie rozlišovacej spôsobilosti uplatniť ako hlavný, prípadne vedľajší nárok, pri podaní prihlášky alebo ak bol vznesený najneskôr pri odpovedi na prvý komunikát, v ktorom Úrad informuje prihlasovateľa o nedostatkoch prihlášky.

Hlavný nárok znamená, že Úrad rozhodne jedným rozhodnutím o inherentnej rozlišovacej spôsobilosti, a tam, kde označeniu tvoriacemu prihlášku EUTM chýba inherentná rozlišovacia spôsobilosť, aj o nároku vo vzťahu k nadobudnutej rozlišovacej spôsobilosti.

Naproti tomu, ak je nadobudnutie rozlišovacej spôsobilosti uplatňované prostredníctvom vedľajšieho nároku, Úrad najskôr rozhodne len o (ne)prítomnosti inherentnej rozlišovacej spôsobilosti. To znamená, že v prípade ak Úrad vysloví, že označenie tvoriace prihlášku EUTM nemá inherentnú rozlišovaciu spôsobilosť, prihlasovateľ má možnosť podať odvolanie len vo vzťahu k tomuto výroku. Keď je negatívne rozhodnutie o inherentnej rozlišovacej spôsobilosti právoplatné, Úrad preskúma vedľajší nárok vo vzťahu k nadobudnutej rozlišovacej spôsobilosti.

Výhodou tejto novinky je, že v záujme preukázania nadobudnutia rozlišovacej spôsobilosti prihlasovateľ nemusí investovať čas a prostriedky na prípravu dôkazného materiálu v súvislosti s používaním označenia tvoriaceho prihlášku EUTM, pokiaľ to nie je výslovne potrebné.

4.2 Námietskové a zrušovacie (invalidačné) konanie

V zmysle Recitálu 6 Delegovaného nariadenia, v záujme väčšej jasnosti, konzistentnosti, efektívnosti a právnej istoty je potrebné, aby sa procesné pravidlá, ktorými sa riadi zrušenie a vyhlásenie neplatnosti EUTM, zladili s pravidlami, ktorými sa riadi námietskové konanie, pričom by mali zostať len tie rozdiely, ktoré sú potrebné z dôvodu osobitnej povahy konania o zrušenie a vyhlásenie neplatnosti.

Dochádza teda k zladeniu konania námietkového s konaniami o zrušenie a vyhlásenie neplatnosti EUTM, pričom medzi hlavné aspekty predmetného zladenia možno zaradiť ustanovenia týkajúce sa obsahu námietok, resp. návrhu na zrušenie/vyhlásenie neplatnosti EUTM (ďalej len ako „Návrh“),³⁰ osôb oprávnených podať námietku alebo Návrh,³¹ špecifických prípadov, ak je námietka alebo Návrh založený na zemepisnom označení ako skoršom práve,³² označenia tovarov alebo služieb, voči ktorým námietka, resp. Návrh smeruje,³³ odôvodnenia za použitia online zdrojov,³⁴ jazykový režim dôkazov³⁵ a iné.³⁶

4.3 Odôvodnenie

4.3.1 Odôvodnenia použitím online zdrojov³⁷

V prípadoch, keď dôkazy týkajúce sa skorších práv, ktoré sú zapísané alebo týkajúce sa obsahu vnútroštátnych právnych predpisov sú prístupné online zo zdroja uznávaného Úradom, môže namietateľ alebo navrhovateľ v konaní o zrušení alebo vyhlásení neplatnosti EUTM predložiť takýto dôkaz tým, že uvedie odkaz na tento zdroj. Za zdroj uznávaný Úradom sa považujú napríklad databázy úradov priemyselného vlastníctva členských štátov (ďalej len ako „národný úrad“), pričom TMview je akceptovaný ako portál, prostredníctvom ktorého možno prehľadávať databázy národných úradov.³⁸ Všeobecné odvolanie sa na takýto zdroj je dostačujúce.³⁹

Táto zmena predstavuje výrazné zjednodušenie konania, nakoľko účastníci konania nebudú musieť prácne zakomponovávať relevantné ustanovenia národného práva, resp. výpisy z registra národných úradov do svojich podaní. Jednoduchý odkaz na internetovú stránku (prípadne konkrétny link) bude postačujúci.⁴⁰

4.4 Oneskorene predložené dôkazy

Nové ustanovenia čl. 8(5) a 10(7) Delegovaného nariadenia kodifikujú ustálenú judikatúru Súdneho dvora EÚ vo vzťahu k správnej úvahe, ktorú je Úrad oprávnený aplikovať pri oneskorene predložených dôkazoch v súvislosti s konaniami o námietkach, vyhlásení neplatnosti, či preukazovaní používania EUTM.⁴¹ Platí, že ak oneskorene predložené skutočnosti alebo dôkazy dopĺňajú relevantné dôkazy predložené v ustanovenej lehote, Úrad uplatní svoju diskrečnú právomoc v zmysle čl. 95(2) Kodifikovaného nariadenia, pričom zohľadní štádium konania, relevantnosť poskytnutých dôkazov z hľadiska vyriešenia sporu a oprávnenosť dôvodov, ktoré viedli k skutočnosti, že dôkazy neboli predložené včas.

4.5 Prevod ochrannej známky zapísanej na meno zástupcu

V prípade, keď bola EUTM bez súhlasu vlastníka zapísaná na meno jeho obchodného zástupcu alebo právneho zástupcu, tento vlastník je oprávnený požadovať prevod EUTM vo svoj prospech.⁴² V minulosti bolo jedinou možnosťou vlastníka, ktorý bol takto ukrátený na svojich právach, podať námietku, resp. návrh na vyhlásenie neplatnosti EUTM. Článok 21(2)(a) Kodifikovaného nariadenia procedurálne prepája konanie o prevode EUTM zapísanej na meno zástupcu s konaním o vyhlásení neplatnosti EUTM. Navrhovateľ bude mať teda možnosť najskôr uplatniť svoje práva v konaní o prevode, a následne, ak zástupca odôvodní svoje konanie, požadovať vyhlásenie neplatnosti EUTM.

Naviac, článok 21(2)(b) umožňuje využiť tento procesný inštitút pred súdmi pre ochranné známky EÚ namiesto vzájomného návrhu na zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti v zmysle čl. 128(1) Kodifikovaného nariadenia.

4.6 Horizontálne pravidlá, jazyk konania, preklady a komunikácia

4.6.1 Pozastavenie konania

Pred 1. októbrom 2017 boli pravidlá týkajúce sa pozastavenia konania roztrúsené medzi viaceré ustanovenia Nariadenia.⁴³ Po novom dochádza prostredníctvom čl. 71 Delegovaného nariadenia k centralizovanej úprave daného inštitútu v jednom ustanovení. V konaniach *inter*

20 Id.

21 Vid' pozn. 1, str. 25.

22 Vid' pozn. 19, str. 7.

23 Vid' čl. 74(1) Kodifikovaného nariadenia.

24 Vid' pozn. 19, str. 7.

25 Vid' čl. 83(2) Kodifikovaného nariadenia.

26 Vid' https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_sk.

27 Vid' pozn. 1, str. 9.

28 Vid' rozsudok C-273/00, Ralf Sieckmann v. Deutsches Patent- und Markenamt (kde sa prihlasovateľ pokúšal registrovať čuchovú ochrannú známku).

29 Vid' čl. 7(3) Kodifikovaného nariadenia.

30 Vid' čl. 2 a 12 Delegovaného nariadenia.

31 Vid' čl. 2(1) vs čl. 12(1)(c) Delegovaného nariadenia.

32 Vid' čl. 2(2)(b)(e) vs čl. 12(2)(a) Delegovaného nariadenia.

33 Vid' čl. 2(2)(i) vs čl. 12(1)(d) Delegovaného nariadenia.

34 Vid' čl. 7(3) vs čl. 16(b) Delegovaného nariadenia.

35 Vid' čl. 7(č) vs čl. 16(2) Delegovaného nariadenia.

36 Vid' pozn. 10; kompletná tabuľka je dostupná v Prílohe 2.

37 Vid' čl. 7(3) a 16(b) Delegovaného nariadenia.

38 Vid' pozn. 19, str.15.

39 Id.

40 Id.

41 Vid' pozn. 19, str. 16.

42 Vid' čl. 21(1) Kodifikovaného nariadenia.

43 Vid' pozn. 19, str. 19.

44 Vid' čl. 71(1)(a) Delegovaného nariadenia.

45 Id., čl. 71(1)(b).

46 Id., čl. 71(2).

47 Id.

48 Vid' pozn. 10., str. 19.

49 Vid' čl. 105(5) Kodifikovaného nariadenia.

50 Vid' pozn. 10, str. 19.

51 Vid' čl. 24 Vykonávacieho nariadenia.

52 Id.

53 Od 1. októbra 2017 nemožno prostredníctvom faxu podávať prihlášky obsahujúce farebný komponent.

54 V takom prípade je potrebné prihlášku do troch pracovných dní doplniť rovnakou prihláškou podanou prostredníctvom elektronického systému; v prípade žiadosti o obnovu EUTM je potrebné žiadosť zaslať prostredníctvom faxu, nie neskôr ako 3 pracovné pred uplynutím lehoty na obnovu, resp. pred uplynutím dodatočnej lehoty na obnovu.

partes môže Úrad konanie pozastaviť buď *ex officio* (ak je to vzhľadom na okolnosti prípadu vhodné)⁴⁴ alebo na základe žiadosti jedného z účastníkov konania.⁴⁵ V prípade žiadosti oboch účastníkov Úrad žiadosti vyhovie vždy.⁴⁶ Konanie bude pozastavené na dobu, ktorá nesmie byť dlhšia ako 6 mesiacov, pričom predĺženie tejto doby je možné najviac na celkové obdobie 2 rokov.⁴⁷ Účelom tejto zmeny je zabrániť predlžovaniu konania z taktických dôvodov a zároveň poskytnúť sporovým stranám primeranú lehotu na uskutočnenie prípadných rokovanií o zmieri.⁴⁸

4.6.2 Pokračovanie v konaní

Zmenou prešiel taktiež inštitút pokračovania v konaní upravený v čl. 105 Kodifikovaného nariadenia. Daný inštitút umožňuje účastníkovi v konaní pred Úradom, ktorý zmeškal niektorú z lehôt, za predpokladu, že sa nejedná o lehotu, pri ktorej nemožno aplikovať ustanovenie o pokračovaní v konaní,⁴⁹ na základe žiadosti dosiahnuť pokračovanie v konaní. Pokračovanie v konaní sa teraz aplikuje aj na lehoty týkajúce sa podania odôvodnenia v námietkovom konaní, vrátane prvotného odôvodnenia namietateľa.⁵⁰

4.6.3 Preklady

Značným vyjasnením a zjednodušením prešli aj podmienky vzťahujúce sa na predloženie prekladov, ktoré sú upravené v Hlave XI (čl. 24-26) Vykonávacieho nariadenia. Vo všeobecnosti platí, že podporné dokumenty, ktoré majú byť použité v písomných konaniach pred Úradom (s výnimkou osvedčení o zápise, obnove alebo relevantného práva), môžu byť predkladané v ktoromkoľvek úradnom jazyku EÚ.⁵¹ Pokiaľ je dokument v jazyku, ktorý je úradným jazykom EÚ, ale nie je jazykom konania, bude sa preklad vyžadovať len ak o to Úrad účastníka požiada alebo v prípade odôvodnenej žiadosti druhého účastníka.⁵² Dané platí aj pre dôkazy týkajúce sa nadobudnutia rozlišovacej spôsobilosti, čo je určite dobrá správa pre prihlasovateľov, nakoľko práve dôkazy v tejto súvislosti zvyknú byť poskytované vo veľkom množstve (napr. faktúry).

Vítanou zmenou je taktiež formálny štandard prekladov. V záujme procesnej hospodárnosti zjednodušenia konania podľa čl. 25(1) Vykonávacieho nariadenia, pokiaľ účastník konanie uvedie, že vo vzťahu k predmetnému konaniu sú relevantné len časti predkladaného dokumentu, môže sa preklad obmedziť len na tieto časti.

4.6.4 Oznamovanie zo strany Úradu

V súvislosti s vývojom informačných technológií dochádza k zmenám v ustanoveniach upravujúcich oznamovanie zo strany Úradu. Boli odstránené obsolentné formy komunikácie – osobné doručenie do podateľne a depozit do poštovej schránky Úradu. Naopak, umožňuje sa využitie kuriéra pri komunikácii s Úradom. Dôležitý je tiež extenzívny výklad pojmu „elektronické prostriedky“, aby pokrýval rôzne druhy prostriedkov. Ich používanie bude upravené rozhodnutiami Výkonného riaditeľa Úradu.

Rozhodnutím Výkonného riaditeľa EUIPO č. EX-17-4 zo 16. augusta 2017 sa určili akceptovateľné prostriedky elektronickej komunikácie ako aj technické požiadavky, veľkosť a formáty príloh zasielaných Úradu spolu s elektronickej prihláškou. Po novom aj fax spadá medzi elektronické prostriedky komunikácie. Tento spôsob komunikácie však od 1. januára 2018 nebude možné využiť na podanie prihlášky alebo žiadosti o obnovu EUTM prostredníctvom faxu,⁵³ s výnimkou prípadov technických problémov, v dôsledku ktorých nebolo možné podať prihlášku alebo žiadosť o obnovu prostredníctvom elektronického systému.⁵⁴

Vyššie uvedené zmeny odzrkadľujú zmeny vo forme podávania prihlášok EUTM a predstavujú ďalší významný krok smerom k zabezpečeniu kompletnej elektronizácie Úradu do roku 2020 (tzv. *paperless office*).

4.6.5 Formálne požiadavky vo vzťahu k dôkazným prostriedkom

Článok 55(2) Delegovaného nariadenia zavádza formálne požiadavky na štruktúru dôkazných prostriedkov. Dokumenty alebo iné dôkazy je potrebné zaradiť k podaniam ako prílohy, ktoré sú postupne očíslované. Podanie musí obsahovať zoznam, v ktorom sa pre každý priložený dokument alebo dôkaz uvedie nasledovné:

- a) číslo prílohy,
- b) krátky opis dokumentu alebo dôkazu a v príslušných prípadoch aj počet strán,
- c) číslo strany podania, na ktorej sa spomína predmetný dokument alebo dôkaz.

Účastník môže taktiež v zozname príloh uviesť, o ktoré konkrétne časti dokumentu opiera svoje argumenty.

Podobné pravidlá sú aplikované napríklad v konaní pred Všeobecným súdom⁵⁵ alebo Európskym súdom pre ľudské práva. V konaní pred Úradom musí teda po novom účastník po formálnej stránke správne identifikovať a indexovať predložené dôkazné prostriedky. V prípade nesplnenia tejto požiadavky Úrad účastníka vyzve na odstránenie nedostatkov v lehote, ktorú mu určí.⁵⁶ Ak k odstráneniu nedostatkov počas Úradom určenej lehoty nedôjde, a ak nie je možné, aby Úrad jasne ustálil, ku ktorému dôvodu alebo tvrdeniu sa predmetný dokument alebo dôkaz viaže, tento dokument alebo dôkaz sa nezohľadní.⁵⁷

Vyššie uvedený čl. 55(2) sa vzťahuje aj na dôkazné prostriedky predkladané na rôznych nosičoch dát. Tieto však musia spĺňať technické špecifikácie určené Výkonným riaditeľom.⁵⁸ Tieto technické špecifikácie sú určené rozhodnutím č. EX-17-6 z 22. septembra 2017 (ďalej len ako „Rozhodnutie“).

Podľa čl. 1 Rozhodnutia, za nosiče dát Úrad považuje médiá ako CD ROM, DVD a iné prenosné úložné disky, ako napr. USB alebo iné podobné pamäťové jednotky. Článok 2 Rozhodnutia naopak vymenúva médiá, ktoré Úrad akceptovať nebude. Jedná sa o pevné disky, pamäťové karty, iné optické disky a pásky akéhokoľvek druhu. V súvislosti so znením čl. 1 Rozhodnutia možno predpokladať, že Úrad bude v budúcnosti môcť akceptovať aj nové druhy dátových nosičov a sledovať tak trendy v technologickom vývoji.

Čo sa týka akceptovaných formátov, súbory umiestnené na uvedených dátových nosičoch môžu byť zasielané ako:⁵⁹

- a) JPEG a JPG (v prípade grafického znázornenia),
- b) MP3 (v prípade audio súborov),
- c) MP4 (v prípade video súborov),
- d) PDF a JPEG/JPG (v prípade ostatných písomných podaní).

Veľkosť jednotlivých súborov umiestnených na dátových nosičoch je limitovaná na 200 MB (neskomprimované).⁶⁰

4.7 Odvolací senát

V minulosti boli ustanovenia upravujúce odvolací senát rozdelené medzi viaceré predpisy.⁶¹ Jednou z hlavných zmien v danej oblasti je predovšetkým konsolidácia relevantných ustanovení do Hlavy 5 Delegovaného nariadenia. Zmeny sa týkajú najmä nasledujúcich inštitútov:⁶²

1. Obsahu odôvodnenia a vyjadrenia
2. Koncepcie inštitútu „proti odvolania“
3. Skutočností prvýkrát predložených v odvolacom konaní
4. Obnovenia preskúmania absolútnych dôvodov
5. Prednostného preskúmania odvolania
6. Postúpenia veci Veľkému senátu
7. Organizácie Odvolacích senátov

4.7.1 Obsah odôvodnenia a vyjadrenia

Zmeny v tejto oblasti majú za cieľ objasniť požiadavky vo vzťahu k odôvodneniu odvolania, ktoré musí byť podané v lehote 4 mesiacov odo dňa oznámenia rozhodnutia, voči ktorému odvolanie smeruje.⁶³ Podľa čl. 22(1), vyhlásenie obsahujúce odôvodnenie obsahuje jasné a jednoznačné označenie rozhodnutia, voči ktorému smeruje, odvolacích dôvodov (vrátane jasného označenia tovarov/služieb, v súvislosti s ktorými sa dané rozhodnutie napáda)⁶⁴ ako aj skutočností, dôkazy a argumenty na podporu uvádzaných odvolacích dôvodov.⁶⁵

V prípade, že odvolanie nebude obsahovať vyššie uvedené informácie (s výnimkou skutočností, dôkazov a argumentov), pričom účastník bol na odstránenie týchto nedostatkov upozornený a bola mu poskytnutá lehota na ich odstránenie, odvolanie bude zamietnuté ako neprípustné.⁶⁶

55 Vid' napr. čl. 72 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

56 Vid' čl. 55(3) Delegovaného nariadenia.

57 Vid' čl. 55(4) Delegovaného nariadenia.

58 Vid' čl. 64(1) Delegovaného nariadenia.

59 Vid' prílohu 1, bod 1 Rozhodnutia.

60 Id., bod 2.

61 Vykonávacie nariadenie č. 2868/95 (Vid' pozn. 8) a nariadenie č. 216/96 (Vid' pozn. 7).

62 Vid' pozn. 19, str. 23.

63 Vid' čl. 23(1)(d) Delegovaného nariadenia.

64 Vid' čl. 22(1)(b) v kombinácii s čl. 21(1)(e) Delegovaného nariadenia.

65 Pričom tieto musia spĺňať formálne požiadavky na dôkazné prostriedky uvedené v časti 3. 6. 5.

66 Vid' čl. 23(1)(e) Delegovaného nariadenia.

67 Vid' čl. 24(1) Delegovaného nariadenia.

68 Vid' čl. 24(2) Delegovaného nariadenia.

69 Vo výnimočných prípadoch možno túto lehotu predĺžiť na základe odôvodnenej žiadosti odporcu.

70 Vid' čl. 25(1) Delegovaného nariadenia.

71 Vid' čl. 25(2) Delegovaného nariadenia.

72 Vid' čl. 25(3) Delegovaného nariadenia.

73 Vid' čl. 25(4) Delegovaného nariadenia.

74 Vid' čl. 27(4) Delegovaného nariadenia.

75 Vid' čl. 30(1) Delegovaného nariadenia.

76 Vid' čl. 30(2) Delegovaného nariadenia.

77 Vid' čl. 30(3) Delegovaného nariadenia.

78 Vid' čl. 31(2) Delegovaného nariadenia.

V sporovom konaní má odporca možnosť podať vyjadrenie v lehote 2 mesiacov odo dňa oznámenia odôvodnenia predloženého odvolateľom.⁶⁷ Na vyjadrenie sa ustanovenia čl. 22(1) Delegovaného nariadenia o odôvodnení odvolania vzťahujú *mutatis mutandis*.⁶⁸

4.7.2 Proti odvolanie

Článok 25 Delegovaného nariadenia upravuje podávanie proti odvolania, pričom proti odvolaním sa rozumie situácia, keď odporca žiada vydanie rozhodnutia, ktorým sa zmení alebo zruší napadnuté rozhodnutie v bode, ktorý nebol vznesený v odvolaní. Proti odvolanie sa podáva, podobne ako vyjadrenie, v lehote 2 mesiacov⁶⁹ odo dňa oznámenia odôvodnenia predloženého odvolateľom,⁷⁰ avšak musí byť predložené prostredníctvom samostatného podania, ktoré je od vyjadrenia oddelené.⁷¹

Proti odvolanie musí, okrem iného, rovnako spĺňať požiadavky čl. 21 a 22 Delegovaného nariadenia.⁷² Ich nerešpektovanie po upozornení Odvolacím senátom bude mať za následok zamietnutie proti odvolania ako neprípustného.⁷³

4.7.3 Skutočnosti prvýkrát predložené v odvolacom konaní

Článok 27 Delegovaného nariadenia jasne stanovuje, že Odvolací senát bude skúmať len návrhy uvedené v odôvodnení, prípadne proti odvolaní, a len pokiaľ boli vznesené včas v konaní pred útvarom Úradu, ktorý sporné rozhodnutie vydal. Medzi tieto návrhy patria:

- nadobudnutie rozlišovacej spôsobilosti v zmysle ustanovení čl. 7(3) a 59(2) Kodifikovaného nariadenia,
- uznanie staršej ochrannej známky na trhu získanej prostredníctvom používania v zmysle čl. 8(1)(b) Kodifikovaného nariadenia,
- preukázanie používania v zmysle čl. 47(2-3) a 64(2-3) Kodifikovaného nariadenia.

Vo vzťahu k skutočnostiam alebo dôkazom, ktoré boli prvýkrát predložené až pred Odvolacím senátom, tieto môžu byť akceptované, len ak sa zdajú na prvý pohľad relevantné z hľadiska vyriešenia sporu a neboli predložené včas z oprávnených dôvodov, najmä ak len dopĺňajú relevantné skutočnosti a dôkazy, ktoré boli predložené včas, resp. ak sa predkladajú na spochybnenie zistení uskutočnených alebo preskúmaných na prvom stupni na vlastný podnet príslušného orgánu v rámci rozhodnutia, voči ktorému odvolanie smeruje.⁷⁴

4.7.4 Obnovenie preskúmania absolútnych dôvodov

Ustanovenie čl. 45(3) Kodifikovaného nariadenia jasne určuje právomoc Úradu kedykoľvek pred zápisom na vlastný podnet obnoviť preskúmanie absolútnych dôvodov. V kontexte odvolacieho konania, čl. 30 Delegovaného nariadenia ustanovuje možnosť Odvolacieho senátu odporučiť obnovenie preskúmania absolútnych dôvodov.

V *ex parte* konaniach, pokiaľ sa Odvolací senát domnieva, že na tovary alebo služby uvedené v prihláške EUTM, ktoré netvoria súčasť predmetu odvolania, sa môže vzťahovať absolútny dôvod na zamietnutie, informuje o tom prieskumového pracovníka zodpovedného za preskúmanie predmetnej prihlášky, ktorý môže rozhodnúť o obnovení preskúmania, pokiaľ ide o tieto tovary alebo služby.⁷⁵

Ak ide o odvolanie v rámci námietkového konania, Odvolací senát môže prostredníctvom odôvodneného dočasného rozhodnutia pozastaviť odvolacie konanie a postúpiť napadnutú prihlášku prieskumovému pracovníkovi zodpovednému za preskúmanie predmetnej prihlášky s odporúčaním, aby obnovil preskúmanie absolútnych dôvodov.⁷⁶ V prípade, že preskúmanie bolo obnovené, odvolacie konanie zostane pozastavené pokiaľ prieskumový pracovník nerozhodne, prípadne dovedy, keď sa jeho rozhodnutie nestane právoplatným.⁷⁷

4.7.5 Prednostné preskúmanie odvolania

Podľa čl. 31 Delegovaného nariadenia môže kedykoľvek počas odvolacieho konania ktorákoľvek zo strán požiadať odvolací senát, aby odvolanie preskúmal prednostne. Následne je na správnej úvahe Odvolacieho senátu, či, po zohľadnení odôvodnenia osobitnej naliehavosti a okolností prípadu, rozhodne o prednostnom preskúmaní odvolania.

Takáto žiadosť sa predkladá na samostatnom dokumente a musí byť podložená dôkazmi o naliehavosti a osobitných okolnostiach prípadu.⁷⁸

4.7.6 Postúpenie veci Veľkému senátu

V zmysle znenia „starého“ Nariadenia mali Odvolacie senáty konajúce vo veci po zohľadnení náročnosti prípadu možnosť posunúť vec tzv. Rozšírenému senátu. Po novom sa táto možnosť dáva aj Výkonnému riaditeľovi, ktorý v záujme zaistenia jednotného uplatňovania nariadenia postúpi tzv. Veľkému senátu v prípade potreby otázky týkajúcej sa práva, a to najmä v prípade, ak Odvolací senát vydal k týmto otázkam odlišné rozhodnutia.⁷⁹ Podobný inštrument možno nájsť aj v Európskom patentovom dohovore.⁸⁰

4.7.7 Organizácia odvolacích senátov

Nové Delegované nariadenie taktiež upravuje organizáciu Odvolacích senátov. Hlavné objasnenia a zmeny sa týkajú najmä nasledujúceho:

- v prípadoch, keď bolo rozhodnutie Odvolacieho senátu zrušené alebo zmenené konečným rozhodnutím Všeobecného súdu, resp. Súdneho dvora, musí byť vec pridelená odvolaciemu senátu na finálne formálne rozhodnutie, ktorý nebude tvorený tými členmi, ktorí prijali zrušené rozhodnutie (s výnimkou Veľkého senátu).⁸¹ V minulosti táto požiadavka na finálne rozhodnutie nebola úplne jasná;⁸²
- zloženia Veľkého senátu⁸³ a pravidiel týkajúcich sa postúpenia veci Veľkému senátu;
- veci spadajúce do právomoci jedného člena Odvolacieho senátu;⁸⁴
- objasnenie úloh predsedov Odvolacích senátov a ich spravodajcov.⁸⁵

5. Prechodné ustanovenia

Delegované a Vykonávacie nariadenie sú účinné od 1. októbra 2017. Týmto dňom došlo k zrušeniu nariadenia č. 2868/95 a nariadenia č. 216/96. Avšak niektoré ustanovenia daných nariadení sa uplatňujú ďalej na konania začaté pred 1. októbrom 2017. Nižšie uvedená tabuľka ponúka prehľad prechodnej úpravy najdôležitejších ustanovení:⁸⁶

79 Vid' čl. 157(4)(l) Kodifikovaného nariadenia.

80 Vid' čl. 22(1)(b) Európskeho patentového dohovoru.

81 Vid' čl. 35(4) Delegovaného nariadenia.

82 Vid' pozn. 19, str. 26.

83 Vid' čl. 37 a 45 Delegovaného nariadenia.

84 Vid' čl. 36 Delegovaného nariadenia.

85 Vid' čl. 40 a 41 Delegovaného nariadenia.

86 Vid' pozn. 19, str. 27.

Nové pravidlá	Aplikovateľnosť	Predpis
Obsah prihlášky EUTM, Vyjadrenie ochrannej známky, Druhy EUTM, Uplatnenie práva prednosti	Prihlášky podané 1. októbra 2017 alebo neskôr	Vykonávacie nariadenie
Osvedčenie o zápise	EUTM zapísané 1. októbra 2017 alebo neskôr	Vykonávacie nariadenie
Jazyky a preklady	Podporné dokumenty a preklady predložené 1. októbra 2017 alebo neskôr	Vykonávacie nariadenie
Odôvodnenie a preskúmanie námietok/návrhu na vyhlásenie neplatnosti EUTM, Odôvodnenie prostredníctvom online zdrojov, oneskorené predloženie dôkazov	Konania, ktorých sporová časť sa začala 1. októbra 2017 alebo neskôr	Delegované nariadenie
Odvolacie konanie	Odvolania podané 1. októbra 2017 alebo neskôr	Delegované nariadenie
Formálne požiadavky na dôkazné prostriedky	Konania, v ktorých lehota na predloženie dôkazných prostriedkov začala 1. októbra 2017 alebo neskôr	Delegované nariadenie
Oznamovanie zo strany Úradu a komunikácia s Úradom	Oznámenia a komunikáty uskutočnené 1. októbra 2017 alebo neskôr	Delegované nariadenie
Pozastavenie konania	Konania, ktoré Úrad pozastavil, alebo ktorých pozastavenie bolo vyžiadané 1. októbra 2017 alebo neskôr	Delegované nariadenie

87 Ale aj inými právami duševného vlastníctva.

88 Vid' pozn. 1, str. 5.

89 V roku 2017 bol zaznamenaný opätovný nárast na viac ako 146 000 prihlášok.

6. Záver

Nárast sofistikovanosti spotrebiteľov dnešného sveta spôsobil, že v záujme inovatívnosti a vstupu na nové trhy sa spoločnosti všetkých veľkostí musia viac a viac spoliehať na branding podporovaný ochrannými známkami.^{87, 488} Záujem o systém paneurópskej ochrannej známky narástol výrazne od jeho založenia v roku 1994.⁸⁹ Je preto pochopiteľné, že Úrad má záujem, aby bol systém jednoduchý a prístupný pre používateľov. Cieľom novelizácie uskutočnenej prostredníctvom Pozmeňujúceho nariadenia bolo zabezpečiť väčšiu efektívnosť a konzistentnosť celého systému a prispôbiť ho požiadavkám technologickej evolúcie.

Zmeny, účinné od 1. októbra 2017 priniesli do právneho systému EUTM nový typ certifikovaných ochranných známk, ktoré garantujú kontrolovanú kvalitu. Odstránená bola taktiež technologicky obsolentná požiadavka na grafickú znázorniteľnosť označení tvoriacich predmet prihlášky EUTM. Dochádza teda k uzákoneniu možnosti prihlasovania rôznych multimediálnych druhov EUTM, pričom až prax a technologický vývoj ukáže aké ďalšie druhy označení bude možno reprodukovať v registri, a tým pádom zapísať ako EUTM.

Najširšie spektrum zmien sa dotýka procesnoprávnej oblasti, avšak v mnohých prípadoch sa jedná o uzákonenie ustálenej praxe zavedenej judikatúrou Súdneho dvora EÚ, resp. o detailnejšie objasnenie niektorých inštitútov. Víťanými zmenami sú možnosť uplatnenia nadobudnutej rozlišovacej spôsobilosti prostredníctvom vedľajšieho nároku, či výrazné zjednodušenie prekladov a zavedenie odôvodnenia za použitia online zdrojov. Prihlasovatelia by taktiež nemali opomenúť ustanovenia o oneskorene predložených dôkazoch, formálnych požiadavkách vo vzťahu k dôkazným prostriedkom a odvolaciemu konaniu. Dôležitou zmenou je rozdelenie vykonávacích predpisov medzi Delegované a Vykonávacie nariadenie.

Vykonané zmeny si vyžiadali kodifikáciu Nariadenia, ktoré v Prílohe III obsahuje tabuľku zhody medzi ustanoveniami Nariadenia a Kodifikovaného nariadenia. Malým negatívom je, že nové vykonávacie predpisy obsahujú odkazy na „staré“ Nariadenie, čo si bude v praxi vyžadovať prácu s práve spomínanou tabuľkou zhody. ■

RESUMÉ

Legislatívna reforma v systéme ochranných známk Európskej únie

Vplyv značiek na náš každodenný život je nepopierateľný. Spotrebiteľ prostredníctvom nich vníma pôvod tovaru či služby a s tým súvisiacu kvalitu, pričom dochádza k značnému vplyvu na jeho rozhodnutie vo vzťahu ku kúpe. Systém ochranných známk Európskej únie ponúka prihlasovateľom vysoko efektívny systém, ako chrániť svoje značky prostredníctvom tohto unitárneho práva v celej únii. Výrazný nárast záujmu o pan-európsku ochrannú známku od jej vzniku v roku 1994 so sebou priniesol potrebu zjednodušenia systému a jeho prístupnosti pre používateľov, najmä vo vzťahu k požiadavkám technologickej evolúcie.

SUMMARY

Legislative Reform in the European Union Trademark System

The impact of brands on our everyday life is undeniable. Consumers perceive the origin of the goods or services and the quality associated therewith through the brands, which significantly impacts their decisions regarding the purchase. The EU trademark system offers a highly efficient system to the applicants how to protect their brands through this Community law across the whole Union. A significant increase in the interest in a Community trademark since its creation in 1994 has brought about the need to simplify the system and its accessibility for users, especially in relation to technological evolution requirements.

ZUSAMMENFASSUNG

Legislative Reform im Schutzmarkensystem der Europäischen Union

Die Einwirkung von Marken auf unser tagtägliches Leben ist unbestreitbar. Der Verbraucher nimmt über die Marken den Warenursprung oder die Dienstleistungen und die damit zusammenhängende Qualität wahr, wobei es dabei zu einer beträchtlichen Beeinflussung seiner Kaufentscheidung kommt. Das System der Schutzmarken der Europäischen Union bietet den Anmeldern ein hoch effektives System zum Schutz deren Marken durch dieses unitäre Recht in der gesamten Union, an. Einen markanten Anwachs des Interesses an der europäischen Schutzmarke seit deren Entstehung im Jahre 1994 macht ihre Vereinfachung im System und dessen Zugänglichkeit für die Nutznießer erforderlich, insbesondere in Bezug auf die Anforderungen der technologischen Evolution.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Manželstvá osôb rovnakého pohlavia a voľný pohyb občanov Únie

1. V situácii, v ktorej občan Únie využil svoje právo voľného pohybu tak, že sa presťahoval a skutočne zdržiaval v súlade s podmienkami stanovenými v článku 7 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov v inom členskom štáte než v štáte, ktorého je štátnym príslušníkom, a pri tejto príležitosti rozvinul alebo začal rodinný život so štátnym príslušníkom tretieho štátu rovnakého pohlavia, s ktorým právoplatne uzavrel manželstvo v hostiteľskom členskom štáte, článok 21 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby príslušné orgány členského štátu, ktorého je občan Únie štátnym príslušníkom, odmietli priznať právo na pobyt na území tohto členského štátu uvedenému príslušníkovi tretieho štátu z dôvodu, že právo daného členského štátu neupravuje manželstvá medzi osobami rovnakého pohlavia.
2. Článok 21 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, štátny príslušník tretieho štátu rovnakého pohlavia ako občan Únie, s ktorým bolo uzavreté manželstvo v niektorom členskom štáte v súlade s právom daného štátu, má právo na pobyt dlhší ako tri mesiace na území členského štátu, ktorého je občan Únie štátnym príslušníkom. Toto odvodené právo na pobyt nemôže podliehať prísnejším podmienkam, ako sú podmienky upravené v článku 7 smernice 2004/38.

Rozsudok Súdneho dvora z 5. júna 2018
vo veci C-673/16, Coman a i. – **ECLI:EU:C:2018:385**.

1 Tento vývoj popisuje napríklad generálny advokát Melchior Wathelet, ktorý vo veci Coman predniesol návrhy dňa 11. januára 2018. V bode 58 uvádza, že kým v roku 2004 len dva členské štáty povoľovali manželstvá medzi osobami rovnakého pohlavia, postupne sa k nim pridalo ďalších jedenásť členských štátov a od 1. januára 2019 sa k nim pridá Rakúsko, ktorého ústavný súd v roku 2017 zrušil ustanovenie Občianskeho zákonníka vyhradzujúce manželstvo len pre dvojice odlišného pohlavia.

Mení Súdny dvor rozsudkom vo veci Coman definíciu manželstva? Obmedzuje Súdny dvor rozsudkom vo veci Coman právomoc členských štátov na určovanie pravidiel pre manželstvo? Je článok 41 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého je manželstvo jedinečným zväzkom muža a ženy, v rozpore s právom Únie? To je len časť otázok, ktoré sa v súvislosti s rozsudkom vo veci Coman objavili. Na všetky tieto otázky ponúka rozsudok odpovede, nie vždy sú však správne interpretované.

Citlivé vnímanie prípadu Coman súvisí s tým, že v rámci členských štátov Európskej únie neexistuje jednotný prístup k otázke manželstiev medzi osobami rovnakého pohlavia. Aj keď je možné v tejto otázke zaznamenať podstatný vývoj,¹ napriek tomu existujú štáty, ktoré uzavretie takýchto manželstiev nepovoľujú a ani neuznávajú tie, ktoré boli legálne uzavreté v iných štátoch.

Vzhľadom na to, že jednou zo základných slobôd vnútorného trhu Európskej únie je voľný pohyb osôb, nie je ťažko predstaviteľná situácia, že občan členského štátu Únie, ktorý neumožňuje uzavretie manželstva medzi osobami rovnakého pohlavia, sa usadí v členskom štáte predpokladajúcim túto možnosť a rozhodne sa ju využiť. Problémy nastanú v momente, keď sa chce presťahovať späť do svojho domovského štátu.

Presne v tejto situácii sa ocitol pán Coman, rumunský občan, ktorý sa usadil v Bruseli a tu aj uzavrel manželstvo s pánom Hamiltonom, občanom Spojených štátov amerických. Keďže sa neskôr rozhodli, že by chceli žiť v Rumunsku, obrátili sa na rumunské úrady v snahe zistiť, za akých podmienok môže pán Hamilton ako rodinný príslušník pána Comana získať právo legálne sa zdržiavať v Rumunsku počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace. Rumunské úrady odpovedali, že pán Hamilton, ktorý nie je občanom Únie, má právo len na trojmesačný pobyt v Rumunsku, pretože rumunský Občiansky zákonník obsahuje výslovné ustanovenie o tom, že manželstvá osôb rovnakého pohlavia uzavreté v zahraničí rumunskými štátnymi príslušníkmi alebo cudzími štátnymi príslušníkmi sa v Rumunsku neuznávajú. Ak by bol pán Hamilton občanom Únie, mal by právo na pobyt na území Rumunska na obdobie dlhšie ako tri mesiace z titulu občianstva Únie.

Postup príslušných rumunských úradov napadli pán Coman a pán Hamilton na rumunskom súde. Tento na základe námietky žalobcov podal návrh na rumunský ústavný súd, aby rozhodol o namietanej protiústavnosti ustanovení Občianskeho zákonníka. Konkrétne malo ísť o rozpor s právom na osobný, rodinný a súkromný život a zásadou rovnosti, ktoré sú chránené rumunskou ústavou.

Rumunský ústavný sa rozhodol zaradiť sa do skupiny ústavných súdov členských štátov, ktoré predložili Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky. Týkali sa výkladu smernice 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov (ďalej len „smernica 2004/38“) a Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

Pri formulovaní prejudiciálnych otázok si rumunský ústavný súd neuvedomil závery plynúce z konštantnej judikatúry Súdného dvora, podľa ktorých smernica 2004/38 upravuje len podmienky vstupu a pobytu občana Únie v iných členských štátoch ako v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom, a neumožňuje založiť odvodené právo na pobyt v prospech štátnych príslušníkov tretích štátov, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie, v členskom štáte, ktorého je tento občan štátnym príslušníkom. A to bol práve prípad pána Hamiltona, ktorý si chcel odvodiť právo na pobyt od pána Comana, avšak voči štátu, ktorého je pán Coman občanom. V takom prípade je smernica 2004/38 neaplikovateľná.

Napriek tomuto nedostatku Súdny dvor na prejudiciálne otázky odpovedal vychádzajúc z ďalšej svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej má Súdny dvor poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky aspekty výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci, ktorú daný súd prejednáva, bez ohľadu na to, či na ne vnútroštátny súd odkázal alebo neodkázal, v znení svojich otázok. V tomto prípade sa teda Súdny dvor rozhodol podať výklad článku 21 ods. 1 ZFEÚ, o ktorom už niekoľkokrát Súdny dvor rozhodol, že štátnym príslušníkom tretích štátov, rodinným príslušníkom občana Únie, ktorí nemali na základe ustanovení smernice 2004/38 odvodené právo na pobyt v členskom štáte, ktorého je tento občan štátnym príslušníkom, sa môže priznať takéto právo na základe článku 21 ods. 1 ZFEÚ, pričom však podmienky nemôžu byť prísnejšie ako podmienky stanovené smernicou 2004/38. Smernica 2004/38 sa teda bude v tomto prípade používať len ako referenčná norma.

Podľa Súdného dvora patrí medzi práva priznané štátnym príslušníkom členských štátov článkom 21 ods. 1 ZFEÚ aj právo viesť bežný rodinný život tak v hostiteľskom členskom štáte, ako aj v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, pri návrate do tohto štátu, za prítomnosti ich rodinných príslušníkov. Pokiaľ ide o obsah pojmu „rodinný príslušník“ Súdny dvor analogicky použil smernicu 2004/38, ktorá v článku 2 bod 2 písm. a) považuje za rodinného príslušníka „manželského partnera“, pričom v tejto súvislosti neobsahuje odkaz na vnútroštátne právo, čo znamená, že uvedený pojem má autonómny „európsky“ obsah. Súdny dvor dospel k záveru, že smernicou použitý pojem „manželský partner“ je rodovo neutrálny a môže teda zahŕňať manželského partnera rovnakého pohlavia, ako je dotknutý občan Únie.

Súdny dvor zdôraznil, že nie je spochybnená právomoc členských štátov určovať pravidlá týkajúce sa manželstva. Túto právomoc však musia členské štáty vykonávať tak, aby súčasne

dodržovali právo Únie. V tomto prípade je ohrozené právo na voľný pohyb občanov Únie. Ak by totiž mohli členské štáty povoliť alebo odmietnuť vstup na svoje územie a pobyt na svojom území štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, s ktorým bolo uzavreté manželstvo v niektorom členskom štáte v súlade s právom daného štátu, v závislosti od toho, či ustanovenia vnútroštátneho práva upravujú alebo neupravujú manželstvo osôb rovnakého pohlavia, malo by to za následok, že sloboda pohybu občanov Únie, ktorí už využili túto slobodu, by bola v jednotlivých členských štátoch rôzna, v závislosti od takých ustanovení vnútroštátneho práva. Členské štáty by takto vlastne stanovovali prekážku voľného pohybu osôb, ktorá môže byť opodstatnená len vtedy, ak vychádza z objektívnych dôvodov všeobecného záujmu a je primeraná cieľu, ktorý legitímne sleduje vnútroštátne právo. Okrem toho by toto obmedzenie muselo byť aj v súlade so základnými právami zaručenými Chartou. Ani jedna z týchto podmienok nebola podľa Súdneho dvora splnená.

Čo sa týka objektívnych dôvodov všeobecného záujmu, viaceré členské štáty uvádzali, že obmedzenie voľného pohybu osôb je v tomto prípade v záujme zachovania chápania inštitúcie manželstva ako zväzku medzi mužom a ženou, ktorý je chránený v niektorých členských štátoch právnymi normami s ústavnou právnou silou. Súdny dvor však s týmto argumentom nesúhlasil a zdôraznil, že povinnosť členského štátu uznať manželstvá osôb rovnakého pohlavia uzavreté v inom členskom štáte v súlade s právom tohto štátu, len na účely priznania odvodeného práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, sa nedotýka inštitúcie manželstva v tomto prvom členskom štáte, ktorá je definovaná vnútroštátnym právom. Z tejto povinnosti uznania nevyplýva, že uvedený členský štát musí upraviť vo svojom vnútroštátnom práve inštitúciu manželstva medzi osobami rovnakého pohlavia. Obmedzuje sa na povinnosť uznať takéto manželstvá uzavreté v inom členskom štáte v súlade s právom daného štátu, a to len na účely uplatnenia práv, ktoré týmto osobám vyplývajú z práva Únie.

Čo sa týka súladu so základnými právami, Súdny dvor dospel k záveru, že nepriznanie práva na pobyt by v tomto prípade znamenalo porušenie práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného článkom 7 Charty. Vychádzal pritom z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že vzťah existujúci medzi homosexuálnym párom môže spadať pod pojem „súkromný život“, ako aj pod pojem „rodinný život“.

Po tom, čo Súdny dvor skonštatoval, že článok 21 ods. 1 ZFEÚ bráni tomu, príslušné orgány členského štátu, ktorého je občan Únie štátnym príslušníkom, odmietli priznať právo na pobyt na území tohto členského štátu príslušníkovi tretieho štátu rovnakého pohlavia ako občan Únie, s ktorým občan Únie uzavrel manželstvo na území hostiteľského členského štátu povoľujúceho manželstvo osôb rovnakého pohlavia, z dôvodu, že právo domovského členského štátu neupravuje manželstvá medzi osobami rovnakého pohlavia, venoval sa otázke dĺžky pobytu občana tretieho štátu.

V tejto súvislosti znovu analogicky použil smernicu 2004/38, keďže podmienky priznania odvodeného práva na pobyt podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ nemôžu byť prísnejšie ako podmienky stanovené smernicou 2004/38 na priznanie takéhoto práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, rodinnému príslušníkovi občana Únie, ktorý vykonal svoje právo na voľný pohyb a usadil sa v inom členskom štáte než v štáte, ktorého je štátnym príslušníkom. To znamená, že aj v prípade požitia článku 21 ods. 1 ZFEÚ pôjde o právo na pobyt občana tretieho štátu dlhšie ako tri mesiace.

Súdny dvor niekoľkokrát v rozsudku zopakoval, že členský štát má síce povinnosť uznať manželstvá osôb rovnakého pohlavia uzavreté v inom členskom štáte v súlade s právom tohto štátu na účely priznania odvodeného práva na pobyt štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ale v žiadnom prípade to neznamená, že členský štát musí upraviť a umožniť vo svojom vnútroštátnom práve inštitúciu manželstva medzi osobami rovnakého pohlavia. Netreba však zabúdať, že štátnemu príslušníkovi tretieho štátu môžu z práva Únie vyplývať aj iné práva, v súvislosti s ktorými by musel členský štát postupovať rovnako ako v prípade odvodeného práva na pobyt.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

Ústav medzinárodného práva

a európskeho práva

Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

K možnosti odstúpenia od zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny

Právo predávajúceho na odstúpenie od kúpnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny v dohodnutej lehote zaniká v momente, keď kupujúci uhradí predávajúcemu celú dohodnutú kúpnu cenu, a to aj v prípade, ak ju uhradí po uplynutí dohodnutej lehoty splatnosti, avšak v čase, keď ešte predávajúci od kúpnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny neodstúpil.

*Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. júla 2017
sp. zn. I. ÚS 350/2017*

Dotknuté ustanovenia:

- čl. 20 ods.1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
- § 48, § 588, § 576 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.

Sťažovateľ v konaní o sťažnosti pred Ústavným súdom Slovenskej republiky namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1¹ a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky² uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, ktorými bola v celom rozsahu zamietnutá žaloba, na základe ktorej sa sťažovateľ domáhal určenia svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

Sťažovateľ tvrdil, že na základe kúpnej zmluvy z 07/2005 sa zaviazal predáť za dojednanú kúpnu cenu a podmienok žalovanému nehnuteľnosti v jeho výlučnom vlastníctve. Vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bol povolený v 08/2005. V kúpnej zmluve bolo dohodnuté, že kupujúci zaplatí kúpnu cenu v dvoch splátkach, z ktorých prvá vo výške 2 500 000 Sk bola splatná pri podpise zmluvy a druhá vo výške 6 030 000 Sk bola splatná v lehote do 15 dní od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Priamo v kúpnej zmluve bolo medzi účastníkmi dohodnuté právo na odstúpenie od zmluvy zo strany predávajúceho v prípade, ak kupujúci neuhradí druhú časť kúpnej ceny v celej výške v stanovenej lehote. V konaní nebolo sporné, že kupujúci sa dostal čiastočne do omeškania s úhradou druhej časti kúpnej ceny vo výške 30 000 Sk.

Vzhľadom na omeškanie kupujúceho so zaplatením druhej časti kúpnej ceny sťažovateľ listom zo dňa 21. 12. 2005 oznámil kupujúcemu, že z dôvodu jeho omeškania s úhradou platby 30 000 Sk odstúpuje od kúpnej zmluvy. Odstúpenie od zmluvy bolo kupujúcemu doručené dňa 22. 12. 2005. Nedoplatok druhej časti kúpnej ceny vo výške 30 000 Sk bol sťažovateľovi uhradený dňa 21. 12. 2005.

1 čl. 20 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky: Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

2 čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky: Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

3 § 578 Občianskeho
zákonníka:

Práva aj povinnosti zaniknú
uplynutím času, na ktorý
boli obmedzené.

4 § 25 ods. 2 zákona

č. 38/1993 Z. z. o organi-
zácii Ústavného súdu Slo-
venskej republiky, o konaní
pred ním a o postavení jeho
sudcov:

Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá Ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže Ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak Ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Okresný súd v spojení s krajským súdom dospeli k záveru, že v kúpnej zmluve dojednané právo sťažovateľa ako predávajúceho odstúpiť od kúpnej zmluvy zaniklo (§ 578 Občianskeho zákonníka³⁾ úhradou celej kúpnej ceny v dôsledku splnenia dlhu dňa 21. 12. 2005. Z týchto dôvodov sťažovateľ už neskôr od zmluvy odstúpiť oprávnený nebol. Právo odstúpiť od zmluvy totiž zaniká pokiaľ dôjde k naplneniu jej zmyslu a účelu. V danom prípade bola záväzková povaha kúpnej zmluvy úhradou celej kúpnej ceny dňa 21. 12. 2005 dokonaná, a preto právo na nezaplatenie kúpnej ceny od nej odstúpiť naplnením účelu zmluvy zaniklo. Nemožno (neskôr) úspešne odstúpiť od zmluvy po tom, čo záväzok uhradiť kúpnu cenu v dohodnutom termíne, na ktorého splnenie bola možnosť odstúpenia od zmluvy viazaná, zanikol, hoci aj oneskoreným plnením.

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku.

Ústavný súd Slovenskej republiky sa v rámci predbežného prerokovania sťažnosti s právnym názorom prezentovaným všeobecnými súdmi v otázke možnosti odstúpenia od zmluvy v prípade oneskoreného zaplatenia kúpnej ceny v celom rozsahu stotožnil. Podľa názoru ústavného súdu pri posudzovaní trvania práva na odstúpenie od zmluvy pre omeškanie dlžníka so zaplatením kúpnej ceny je potrebné vychádzať zo zmyslu a účelu inštitútu odstúpenia od zmluvy, ktorým je zabezpečiť zaplatenie kúpnej ceny, a nemožno ho považovať za sankciu za jej zaplatenie po dojednanej lehote. Právo predávajúceho na odstúpenie od kúpnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny v dohodnutej lehote preto zaniká v momente, keď kupujúci uhradí predávajúcemu celú dohodnutú kúpnu cenu, a to aj v prípade, ak ju uhradí po uplynutí dohodnutej lehoty splatnosti, avšak v čase, keď ešte predávajúci od kúpnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny neodstúpil.

Právny názor, podľa ktorého právo na odstúpenie od kúpnej zmluvy pre oneskorené zaplatenie kúpnej ceny trvá aj po úplnom zaplatení kúpnej ceny, označil ústavný súd za rýdzo formalistický, popierajúci zmysel a účel inštitútu odstúpenia od zmluvy.

Podľa názoru ústavného súdu závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Vychádzajúc z uvedeného Ústavný súd SR dospel k názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základných a iných práv sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené Ústavný súd SR sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde⁴ z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Z júnového zasadnutia P SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa na poslednom zasadnutí pred letným obdobím zišlo **22. júna 2018 v Bratislave**.

P SAK vzalo na vedomie informácie ● **o stretnutí s ministrom spravodlivosti SR Gáborom Gálom ohľadom pripravovanej legislatívy a ohľadom aktuálnych tém s dosahom na poskytovanie právnych služieb**, ● **o mediálnych výstupoch projektu Index právnej istoty**. S indexom boli oboznámení okrem advokátov aj poslanci Národnej rady SR, Generálna prokuratúra SR a minister spravodlivosti SR, ktorí iniciatívu komory ocenili. Mediálne výstupy naznačujú, že novinári majú záujem skôr o informácie, ktoré vzbudzujú pozornosť a môžu vytvárať rôzne názory na vnímanie hodnotovnosti indexu právnej istoty, ● **o stretnutí s námestníkom Generálnej prokuratúry SR Petrom Šufliarskym na tému pokútnictva**. Zástupcovia komory odovzdali materiály o tom, že sťažnosti SAK proti zastaveniu konania sú permanentne odmietané s argumentom, že SAK nie je oprávnená podávať takéto oznámenia ako dotknutý subjekt. Zástupcovia komory argumentovali, že SAK reprezentuje advokátovo vo všetkých veciach týkajúcich sa ich záujmov.

JUDr. Laciak, PhD. doplnil správu predsedu SAK o informácie ● **o stretnutí advokátov so zameraním na trestné právo** v Košiciach 4. júna 2018 za účasti cca 25 advokátov. Témy boli rovnaké ako v Bratislave, komora zhromaždila prihlášky za členov SATO, všetci záujemcovia boli vyzvaní na podnety k činnosti SATO, ● **o stretnutí predsedov skúšobných senátov** s cieľom nastaviť a optimalizovať činnosť skúšobnej komisie a ● **o uvedení knihy Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948 do života** 21. júna 2018. Podujatie zviditeľnilo Slovenskú advokátsku komoru. Kniha je pre advokátov a advokátskych koncipientov dostupná na objednávku v kancelárii komory za zvýhodnenú cenu 24 eur vrátane DPH.

V rámci informácií o ďalšom vývoji v oblasti elektronizácie predsedníctvo vzalo na vedomie **návrh novely vyhlášky č. 29/2017 Z. z. o alternatívnom autentifikátore pre advokátov – non-rezidentov**. Tajomník komory JUDr. Popovec následne doručil advokátom list s vysvetlením postupu SAK v tejto otázke. Komora vie o existencii problému, ktorý sa týka advokátov – fyzických osôb, ktorí nie sú občanmi Slovenskej republiky, alebo nie sú prihlásení na pobyt na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na to, že nespĺňajú podmienky podľa § 21 ods. 1 písm. a) a písm. b), nemôže im byť vydaný úradný ani alternatívny autentifikátor. Títo kolegovia nemajú prístup k svojim elektronickým schránkam. Komora na tento problém dlhodobo upozorňuje príslušné orgány, zatiaľ bez hmatateľného výsledku. Komora za najúčinnější

prostriedok vyriešenia tejto situácie považuje novelizovanie vyššie uvedenej vyhlášky, prostredníctvom ktorej sa rozšíri okruh subjektov oprávnených na vydanie autentifikátora. Následne si na cudzineckej polícii bude možné alternatívne autentifikátory prevziať. Legislatívny proces by túto zmenu umožnil. Predpokladaná účinnosť novely vyhlášky je v druhej polovici tohto roka. O výsledku budú dotknutí advokáti informovaní. Za súčasného právneho stavu komora nevie ponúknuť jednoduchý postup, ktorým by došlo k vyriešeniu problému. Elektronický advokátsky preukaz vydaný komorou nie je autentifikátorom v zmysle zákona o e-governmente, a preto sa prostredníctvom neho nie je možné prihlásiť do elektronickej schránky advokáta. Advokátom – fyzickým osobám, ktorí nespĺňajú podmienky na vydanie úradného autentifikátora, bolo odporúčané, aby si zabezpečili prístup do svojich elektronických schránok prostredníctvom spolupracujúceho advokáta alebo zamestnanca, ktorí disponujú úradným autentifikátorom.

Predsedníctvo v ďalšej časti rokovania vzalo na vedomie informácie **o problémoch s časovými pečiatkami v komunikácii s Úradom geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky**. Tajomník SAK JUDr. Popovec 13. júna 2018 poslal všetkým advokátom e-mail, ktorého predmetom bola **informácia o tom, že problémy s prerušovaním vkladov na katastroch podávaných elektronicky boli odstránené**. Komora registrovala viaceré podnety od advokátov, ktorí realizovali zápis vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností elektronicky, za použitia zaručenej konverzie dokumentov prostredníctvom softvéru *dConvert*. Niektoré katastrálne odbory prerušovali konanie z dôvodu nemožnosti overiť platnosť časovej pečiatky, ktorá bola použitá v procese zaručenej konverzie dokumentov. Uvedený problém bol konzultovaný s dodávateľom softvéru, ktorý okresné úrady používajú v ich podateľniach na overovanie platnosti certifikátov časových pečiatok, s Úradom geodézie, kartografie a katastra SR ako ústredným orgánom štátnej správy na úseku katastra nehnuteľností a Národným bezpečnostným úradom. Podľa vyjadrenia Národného bezpečnostného úradu nebol predmetný technický problém spôsobený nesprávnym nastavením časových pečiatok alebo softvéru, ale výlučne nesprávnym nastavením softvéru na overovanie platnosti časových pečiatok, ktorý okresné úrady používajú. Chyba teda nastala na strane štátneho orgánu, nie na strane advokátov. Boli vykonané všetky potrebné technické aktualizácie a inštalácie potrebné na to, aby aplikácie v podateľniach okresných úradov boli schopné overiť platnosť certifikátov časových pečiatok, ktoré sú používané so softvérom na zaručenie konverzie, čím by mal byť technický problém, ktorý bol dôvodom prerušovania konaní, odstránený. Pokiaľ ide o už prerušené konania, komora odporučila advokátom, aby príslušnému okresnému úradu, katastrálnemu odboru poslali prípis v znení uvedenom v e-maile tajomníka SAK.

V rámci informácií o legislatívnych aktivitách, na ktorých participuje komora, P SAK vzalo na vedomie ● pripomienky komory **k návrhu novely zákona o verejnom obstarávaní** a zápisnicu z rozporového konania na Úrade pre verejnú

obstarávanie, ● informácie o **rozporovom konaní k návrhu zákona o ochrane oznamovateľov trestných činov** na Ministerstve vnútra SR, ● informáciu o **zasadnutí pracovnej skupiny k návrhu na zlepšenie fungovania obchodného registra** na Ministerstve spravodlivosti SR a ● informáciu o **znovuzriadení a účasti v pracovnej skupine pre elektronický systém monitorovania osôb v podmienkach Slovenskej republiky (ESMO) na Ministerstve spravodlivosti SR**. Predsedníctvo SAK sa zaoberalo aj **návrhom koncepcie efektívneho boja Slovenskej advokátskej komory proti pokútnikom nástrojmi správneho práva**.

Predsedníctvo komory **schválilo stanoviská s úpravami na základe diskusie** vo veci **dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe**, ktorými sa vopred zaoberali poradné orgány – pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

V rámci informácií odboru vzdelávania P SAK určilo **moderátorov na jesenné semináre advokátskych koncipientov** a schválilo **termíny hlavných seminárov advokátskych koncipientov** v roku 2019 v kontexte **novej koncepcie vzdelávania**.

V časti zasadnutia venovanej ekonomickým otázkam členovia P SAK prerokovali doručené **žiadosti**, vzali na vedomie **zoznamy advokátov, ktorí do 31. mája 2018 nezaplatili príspevok na činnosť komory, príspevok do sociálneho fondu a ktorí nepreukázali existenciu poistenia** zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone advokácie.

V rámci mediálnej prezentácie predsedníctvo vzalo na vedomie **vyhodnotenie online časti imidžovej kampane SAK** porovnaním výsledkov kampane v rokoch 2017 a 2018. Pri zníženom rozpočte komora dosiahla zvýšenie kliknutí na stránku *advokatinavasejstrane.sk* o 114 %, impresie sa znížili o 40 %. Impresia nie je merateľný ukazovateľ. Prvú časť kampane – spoty v médiách a v TV – je ťažko číselne vyhodnotiť okrem ukazovateľov sledovanosti v určitom čase. Cieľom komory v kampani bolo zasiahnuť ľudí, ktorí sa o problematiku viac zaujímajú.

Predsedníctvo následne vzalo na vedomie **prehľad aktívnych súdnych konaní, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora**, s osobitným zameraním na konania v statusových veciach.

Členovia P SAK vzali na vedomie predložené **správy z podujatí s medzinárodným prvkom**, informácie o príprave **osláv 100. výročia vzniku ČSR a fungovania advokácií v spoločnom štáte** v Luhačoviciach, informáciu o podpísaní **Vyhlasenia o vzájomnej spolupráci medzi Slovenskou advokátskou komorou a Regionálnou komorou právnych poradcov v Krakove**; súhlasili so **spoluprácou s Varšavskou advokátskou komorou**, s konaním **kurzu v rámci programu HELP** v Bratislave 13. septembra 2018 a s uverejnením **výzvy na finančnú podporu ELIL** v newsletteri pre širokú advokátsku obec spolu s **dokumentom o Slovenskej advokátskej komore a zahraničných vzťahoch**.

Členovia predsedníctva na rozhodovali o **žiadostiach súvisiacich s matrikou**.

–km–

Pýta(j)te sa predsedníctva

■ Som advokát vykonávajúci advokáciu samostatne, potrebujem mať pridelené IČO?

Bez identifikačného čísla osoby (ďalej len „IČO“) nie je možné zriadiť elektronickú schránku fyzickej osobe advokátovi. Slovenská advokátska komora tento údaj, ak ním u advokáta disponuje, postupuje Národnej agentúre pre sieťové a elektronické služby (ďalej len „NASES“), ktorá je zriaďovateľom elektronických schránok.

■ IČO mám pridelené od dátumu zápisu v SAK ešte od Štatistického úradu, ale na portáli *slovensko.sk* nevidím elektronickú schránku na advokáta, iba na seba ako na občana. Kde je problém?

Je možné, že Slovenská advokátska komora neeviduje váš údaj o IČO, preto je vhodné preveriť si na komore, či je vaše IČO správne zaevidované a prípadne tento údaj doplniť e-mailom alebo poštou.

■ Doteraz som o pridelenie IČO nežiadal, ako mám postupovať?

V zmysle zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb je vo vzťahu k advokátom Slovenská advokátska komora povinnou osobou v komunikácii so Štatistickým úradom. Preto je potrebné sa so žiadosťou o pridelenie identifikačného čísla obrátiť priamo na kanceláriu komory, ktorá vám pridelenie IČO zabezpečí.

■ Ako dlho trvá zriadenie elektronickej schránky na IČO advokáta?

Zriadenie elektronickej schránky trvá 5 až 15 pracovných dní.

■ Elektronickú schránku na advokáta mám, budú mi súdny do schránky doručovať automaticky?

Elektronickú schránku je potrebné **aktivovať na doručovanie**. Aktivovať na doručovanie si môžete prostredníctvom *Žiadosti o aktiváciu elektronickej schránky*, ktorá je dostupná vo vašej schránke cez tlačidlo *Aktivovať schránku*.

Elektronickú schránku budete mať aktivovanú na doručovanie ku dňu, ktorý uvediete v žiadosti, najskôr na tretí pracovný deň po jej doručení. Viac informácií o postupe aktivácie schránky na doručovanie nájdete v sekcii *Otázky a odpovede* na stránke *www.slovensko.sk*.

■ Môžem použiť elektronický advokátsky preukaz na prihlásenie sa do elektronickej schránky aj na prihlásenie sa na portál *slovensko.sk*?

Nie, na portál *slovensko.sk* sa nie je možné prihlásiť prostredníctvom elektronickej advokátskej schránky. Na prihlá-

senie sa je potrebný elektronický občiansky preukaz s kvalifikovanými certifikátmi, ktoré vydáva príslušný okresný úrad.

■ Ako mám podať žiadosť o vystavenie elektronického advokátskeho preukazu?

Ak máte záujem o vyhotovenie elektronického advokátskeho preukazu, prihláste sa cez stránku www.sak.sk pomocou vašich prístupových údajov (meno a heslo) a po prihlásení sa v sekcii *Preukaz advokáta* nahrajte vašu fotografiu vo formáte JPG. Údaje na elektronický advokátsky preukaz budú následne odoslané do výroby a po jeho doručení do sídla SAK vám bude odoslaný notifikačný e-mail o možnosti jeho prevzatia (pozn. notifikačný e-mail môže byť odoslaný iba ak máte v adrese sídla vedenej v registri SAK uvedenú aktuálnu e-mailovú adresu) na Kolárskej ulici v budove sídla SAK v Bratislave, prípadne v regionálnej pobočke SAK v Košiciach na Floriánskej ulici.

Na vyzdvihnutie sú potrebné dva doklady totožnosti s fotografiou, ak vykonávate advokáciu v zmysle § 12 ods. 1 písm. a) alebo b) – pridelené IČO fyzickej osobe podnikateľovi, ak v zmysle § 12 ods. 1 písm. c), d) alebo f) výpis z OR SR nie starší tri mesiace vhodný na právne účely. Na vyzdvihnutie preukazu môžete splnomocniť inú osobu, podpisy musia byť úradne overené.

■ Čo všetko môžem robiť s advokátskym preukazom?

1. autorizáciu elektronických dokumentov

Autorizáciou elektronických dokumentov sa v zmysle § 3 písm. o) zákona 503/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení účinnom od 1. 4. 2018 rozumie vyjadrenie súhlasu s obsahom právneho úkonu a s vykonaním tohto právneho úkonu.

Autorizácia sa vykonáva nasledovne:

a) Ak sa podľa zákona podáva podanie v elektronickej podobe a zákon neustanovuje iný spôsob autorizácie, alebo ak je podľa osobitného predpisu náležitou podania vlastnoručný podpis, autorizácia elektronického dokumentu sa vykoná vložením kvalifikovaného elektronického podpisu alebo kvalifikovanej elektronickej pečate (§ 23 ods. 1 písm. a) zákona o e-Governmente) do elektronického dokumentu. Advokát autorizáciu vykoná tak, že elektronický dokument podpíše svojím mandátnym certifikátom prostredníctvom advokátskeho preukazu.

b) Ak podľa osobitného predpisu je náležitou vlastnoručný podpis, ktorý musí byť úradne osvedčený, autorizácia elektronického dokumentu sa vykoná vložením kvalifikovaného elektronického podpisu alebo kvalifikovanej elektronickej pečate, ku ktorým sa musí pripojiť kvalifikovaná elektronická časová pečiatka (§ 23 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente). Takýto postup sa uplatňuje napr. pri zaručenej konverzii (§ 23 ods. 3 zákona o e-Governmente).

2. Zaručenú konverziu

Advokát je jednou z oprávnených osôb na výkon zaručenej konverzie v zmysle (§ 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Govern-

mente). Prostredníctvom mandátneho certifikátu na advokátskom preukaze advokát preukazuje pri zaručenej konverzii svoje postavenie advokáta, teda oprávnenie vykonávať zaručenú konverziu.

3. Preukázať sa ako advokát pred orgánmi verejnej moci.

■ Ako dlho sú platné certifikáty na advokátskom preukaze?

Platnosť certifikátov je 365 dní od ich vystavenia. Na blížiaci sa termín uplynutia platnosti certifikátov budete upozornený notifikačným e-mailom 21 dní a 7 dní vopred. E-mail bude obsahovať inštrukcie ako postupovať pre ich úspešné predĺženie. Certifikáty je potrebné obnoviť pred reálnym uplynutím ich platnosti. V prípade, ak dôjde k uplynutiu platnosti certifikátov pred ich obnovením, je potrebné požiadať SAK o vydanie nových certifikátov – advokát si nemôže sám obnoviť certifikáty po uplynutí ich platnosti, ale vždy len v čase ich platnosti.

■ Používam operačný systém macOS, ako sa pripojím na slovensko.sk, autorizujem dokumenty a vykonám zaručenú konverziu?

Cez portál slovensko.sk sa do elektronickej schránky prihlásite štandardne, prostredníctvom eID preukazu.

Advokáti už majú k dispozícii softvérový nástroj potrebný na podpisovanie elektronických dokumentov v macOS. Návod je dostupný na www.sak.sk/portal v sekcii Wiki – *Návody – Podpisovanie mandátnymi certifikátmi v macOS*.

Stále však platí, že nie všetky elektronické služby sú v rovnakej miere dostupné aj pre macOS. Napr. elektronické služby ústavného súdu je možné na macOS využívať len v prehliadači *Mozilla Firefox* a nie je možné využiť *Safari*. Služby živnostenského registra vyžadujú *Internet Explorer*.

V prípade zaručenej konverzie sú dostupné komerčné produkty (napr. podpisuj.sk), ktoré si advokáti môžu zakúpiť, ak chcú vykonať zaručenú konverziu pod macOS. Zaručená konverzia ani použitie časových pečiatok v programe *dConvert* pre macOS v súčasnosti nie sú dostupné.

Na www.sak.sk/portal nájdete veľa užitočných informácií. Prihlásiť sa môžete pomocou vášho prístupového mena a hesla, ktoré používate na prihlasovanie do osobnej sekcii stránky www.sak.sk. Ak nimi nedisponujete, môžete sa obrátiť na office@sak.sk a prihlasovacie údaje vám budú opätovne vygenerované a odoslané poštou na adresu sídla evidovanú v registri advokátov vedeným komorou. Administratívny poplatok za predmetný úkon je vo výške 2 eur.

V prípade, ak máte záujem o zasielanie aktuálnych informácií a newsletter, ktoré odosiela kancelária SAK elektronicky, je potrebné kancelárii komory oznámiť vašu aktuálnu e-mailovú adresu, ktorá bude uvedená pri adrese sídla advokáta. Táto e-mailová adresa sa zobrazuje aj pri vyhľadávaní tretím stranám.

Index právnej istoty

Správa o výsledkoch prieskumu

V mesiacoch marec a apríl 2018 sa mnohí z vás zapojili do pilotného ročníka projektu *Index právnej istoty*, ktorý pripravila Slovenská advokátska komora. Prinášame výsledky anonimnej ankety, na ktorej sa zúčastnilo viac ako tristo členov SAK. Cieľom projektu je monitorovať a hodnotiť úroveň ochrany právnej istoty v praxi orgánov tvorby práva aj aplikácie práva. Prieskum spracoval doc. JUDr. Radoslav Procházka, PhD.

Slovenská advokátska komora považuje stabilné legislatívne prostredie a predvídateľnú aplikáciu práva za základné nástroje ochrany práv, preto by chcela v tomto projekte, ako jedným zo spôsobov, ktorými je možné vyhodnocovať vývoj právneho prostredia na Slovensku, pokračovať aj v budúcich rokoch.

1. Úvod

Slovenská advokátska komora považuje stabilné legislatívne prostredie a predvídateľnú aplikáciu práva za základné nástroje ochrany legitímnych očakávaní adresátov práva. S cieľom monitorovať a hodnotiť úroveň ochrany právnej istoty v praxi orgánov tvorby práva aj aplikácie práva preto Slovenská advokátska komora pripravila pilotný ročník projektu **Index právnej istoty**. Jeho podstatou je vyhodnotenie právnych aktov vydaných v predchádzajúcom kalendárnom roku, a to z hľadiska ich vplyvu na kvalitu ochrany a kultivácie princípu právnej istoty v Slovenskej republike.

Na hodnotení súboru štrnástich právnych aktov vydaných v roku 2017 sa zúčastnilo viac ako tristo členov Slovenskej advokátskej komory. Prieskum prebiehal v anonymnom režime a jeho súčasťou bola možnosť okrem bodového hodnotenia poskytnúť aj stručné vysvetlenie svojho hodnotenia.

Správa o výsledkoch tohto reprezentatívneho kvalitatívneho prieskumu vychádza jednak z bodov pridelených tomu ktorému opatreniu, ako aj z ich širšieho hodnotenia jednotlivými respondentmi.

2. Metodologické východiská

Úroveň ochrany právnej istoty pri vybraných opatreniach hodnotili respondenti z dvoch hľadísk: z hľadiska ich príspevku k posilneniu právnej istoty na stupnici od 1 po 10 a z hľadiska intenzity dopadu daného opatrenia na celkové právne prostredie od 1 po 3.

Opatrenia, ktoré pri prvom parametri dostali priemernú známku vyššiu ako 5, možno považovať za opatrenia posilňujúce právnu istotu a tie, ktoré dostali priemernú známku nižšiu ako 5, za opatrenia oslabujúce právnu istotu.

Opatrenia, ktoré pri druhom parametri dostali priemernú známku nižšiu ako 2, možno vnímať ako relatívne málo rele-

vantné z hľadiska ich celkového vplyvu na úroveň predvídateľnosti práva a tie, ktoré dostali známku vyššiu ako 2, naopak, ako opatrenia, majúce relatívne zásadný celkový vplyv.

Súbor hodnotených opatrení vymedzila pracovná skupina pre verejné právo, ktorá pôsobí v rámci Slovenskej advokátskej komory, na základe podnetov od širšej právnickej komunity. Množinu skúmaných právnych aktov tvorili nielen zákony, ale aj zásadné rozhodnutia súdov Slovenskej republiky a niektoré systémové organizačné alebo aplikačné opatrenia, ktoré majú vplyv na podobu právneho systému.

3. Základné závery

3.1 Celkové hodnotenie

Priemerné hodnotenie vplyvu opatrení dosiahlo úroveň 2,27, čo znamená, že respondenti súbor vybraných opatrení vnímali ako relevantný a majúci dopad na právne prostredie v Slovenskej republike vo všeobecnosti a na princíp právnej istoty zvlášť. Ani jedno opatrenie nezískalo nižšiu známku ako strednú hodnotu 1,5 a iba dve získali známku nižšiu ako 2, preto je možné vyjsť z predpokladu, že **vybraná množina opatrení je primerane verným obrazom toho najpodstatnejšieho, čo sa v otázke ochrany právnej istoty na Slovensku za uplynulý rok udialo.**

Priemerná známka všetkých hodnotených opatrení z hľadiska ich príspevku k ochrane právnej istoty je 5,02. Respondenti teda úroveň ochrany právnej istoty v roku 2017 vnímali ako stagnujúcu, bez zásadného oslabenia alebo posilnenia tohto princípu v celkovom pohľade.

Uvedený záver vyplýva aj z podrobnejších komentárov k hodnoteným opatreniam, v ktorých sa často objavovala téza o vhodnom ciele spojenom s nevhodnými prostriedkami, resp. o jednom kroku dopredu a jednom späť.

Samozrejme, platí, že medzi jednotlivými opatreniami boli zásadné rozdiely, pričom opatrenia najvýraznejšie posilňujúce (7,07 bodu), resp. oslabujúce (3,65 bodu) právnú istotu delí relatívne zásadný rozptyl.

3.2 Polarizované vs. konsenzuálne hodnotenia

Niektoré opatrenia však boli zároveň hodnotené v silne polarizovanom rámci, t.j. k vysokému rozptylu hodnotení došlo priamo pri danom opatrení.

Najilustratívnejším príkladom je novela ústavy (ústavný zákon č. 70/2017 Z. z.), ktorou sa zrušili tzv. Mečiarove amnestie a zaviedla možnosť ústavnou väčšinou rušiť amnestie vydané prezidentom, pričom sa ústavnému súdu priznala právomoc takéto rozhodnutie parlamentu preskúmať z hľadiska jeho súladu s ústavou. Priemerná známka tejto novely ústavy je síce 5,06, čiže z hľadiska ochrany právnej istoty je celkovo hodnotená neutrálne, až 25,5 % respondentov ju však hodnotilo najnižšou možnou známkou, pričom takmer 18 % ju, naopak, hodnotilo najvyššou možnou známkou. Veľmi podobné hodnotenie získal nález pléna ústavného súdu, ktorým vyslovilo súlad predmetnej novely ústavy s ústavou: štvrtina respondentov prideliť najnižšie možné hodnotenie a necelá pätina respondentov, naopak, to najvyššie. Je teda zrejme, že **forma zrušenia Mečiarových amnestií viedla v prostredí právnych praktikov k výrazným názorovým rozdielom z hľadiska vplyvu danej novely na ochranu princípu právnej istoty.**

Najvyššiu mieru konsenzu, naopak, dosiahlo hodnotenie aplikačnej praxe všeobecných súdov v novom procesnom režime Civilného sporového poriadku. Až pätina všetkých respondentov hodnotila toto opatrenie tou istou známkou (5). Veľmi podobný výsledok dosiahol nález druhého senátu ústavného súdu v tzv. kauze Martinské hole, kde viac ako jedna tretina všetkých respondentov takisto prideliť známku 5.

3.3 Špecifické aspekty

Za isté prekvapenie alebo paradox možno považovať skutočnosť, že **za opatrenia s najhorším dopadom na ochranu právnej istoty považovali respondenti dve rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.** Jednou zo základných úloh najvyššieho súdu je práve zjednocovať judikatúru súdov Slovenskej republiky, a tým prispievať k vyššej miere predvídateľnosti práva. **Fakt, že judikatúru, ktorá má posilňovať právnú istotu, hodnotili respondenti najkritickejšie, indikuje dve veci: po prvé, právni praktici ochranu právnej istoty od najvyššieho súdu naozaj očakávajú; po druhé, v uplynulom roku vnímali plnenie tejto úlohy ako nedostatočné.**

Naopak, opatrenie, ktoré dosiahlo najvyššie hodnotenie zo všetkých, má podobu zákona, ktorého podstatou je zvýšenie transparentnosti a zníženie priestoru pre podvodné konanie v obchodnoprávných vzťahoch. Je teda zrejme, že **aj v sektore právnej praxe rastie celkové vedomie o potre-**

be posilňovať spoločenskú zodpovednosť obchodnoprávných subjektov a zvyšovať mieru prehľadnosti vzťahov medzi nimi.

4. Konkrétne závery

4.1 Posilnenie právnej istoty

Za rok 2017 získala najvyššie hodnotenie (7,07 bodu z 10) z hľadiska ochrany právnej istoty novela Obchodného zákonníka (zákon č. 264/2017 Z. z.), ktorá, okrem iného, v rámci boja proti zneužívaniu tzv. bielych koní sprísnila podmienky zlučovania firiem a zvýšila mieru osobnej právnej zodpovednosti fyzických osôb za konanie právnických osôb.

Druhé najvyššie hodnotenie (6,6 bodu) získalo rozhodnutie prvého senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 212/2017. V tomto rozhodnutí ústavný súd vyslovil, že tzv. účinná ľútosť v prípade neoprávneného nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty nie je prípustná, pretože nejde o úhradu splatnej dane.

4.2 Oslabenie právnej istoty

Za opatrenie najviac oslabujúce právnú istotu (3,65 bodu) považovali respondenti uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júla 2017, sp. zn. 4 To 2/2017. Týmto uznesením senát najvyššieho súdu opätovne zrušil rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu, ktorým boli niektorí členovia tzv. gangu sýkorovcov odsúdení na tresty odňatia slobody a prepadnutie majetku. Najvyšší súd vec zároveň odňal a prikázal ju Okresnému súdu v Banskej Bystrici, pričom tento postup širšia právnická verejnosť vnímala ako rozporný so zjednocujúcim stanoviskom trestného kolégia.

Za opatrenie s druhým najhorším výsledkom pre ochranu právnej istoty (3,73 bodu) považovali respondenti rozhodnutie tzv. veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v súvislosti s vecou vedenou pod sp. zn. 1 VCdo 2/2017. V tomto rozhodnutí najvyšší súd vyslovil, že kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná a že je za každých okolností možné namietať len jeden dovolací dôvod, resp. v prípade namietnutia viacerých sa najvyšší súd obmedzí na skúmanie prípustnosti dovolania len z hľadiska jednej z namietaných vád. Toto rozhodnutie zároveň respondenti vnímali ako tretie najplyvnejšie zo všetkých, t.j. ako opatrenie so zásadným dopadom na celkové právne prostredie.

Ako opatrenie s mierne negatívnym vplyvom na právnú istotu (4,2 bodu) vnímali respondenti novelu zákona o konkurze a reštrukturalizácii (zákon č. 377/2016 Z. z.), ktorou sa výrazne zjednodušili podmienky tzv. osobného bankrotu fyzických osôb.

Za mierne oslabenie právnej istoty (4,58 bodu) považovali respondenti aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 575/2016, ktorým vyslovil porušenie práv

siedmich kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu postupom prezidenta republiky a prikázal mu, aby konal a z pôvodne neúspešných kandidátov vybral troch sudcov ústavného súdu.

4.3 Intenzita dopadu

Za najplyvnejšie opatrenie vôbec určil prieskum aplikačnú prax súdov v režime nového Civilného sporového poriadku, čiže súbor procesných postupov všeobecných súdov pri vedení súdnych konaní. Nejde pritom o jedno konkrétne rozhodnutie alebo postup, ale o celkovú prax pri uplatňovaní a výklade nového procesného kódexu, ktorý nadobudol účinnosť len nedávno a v niektorých prvkoch predstavuje relatívne zásadnú zmenu v porovnaní s predchádzajúcimi pravidlami.

Spomedzi jednotlivých konkrétnych opatrení hodnotili respondenti ako najzásadnejší nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorým vylúčil možnosť uplatnenia tzv. účinnej ľútosti pri neoprávnenom odpočte dane z pridanej hodnoty, a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým vylúčil možnosť pre sporové strany opierať sa o viac ako jeden dôvod prípustnosti dovolania.

4.4 Posudzované opatrenia

— 1. —

Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov

(tzv. protischránkový zákon)

Týmto zákonom Národná rada SR zaviedla registračnú povinnosť pre osoby súkromného práva, ktoré sú priamymi alebo nepriamymi účastníkmi zmluvných alebo iných vzťahov s orgánmi verejnej moci, a to na účely identifikácie tzv. konečného užívateľa výhod a v záujme zvýšenia transparentnosti pri nakladaní s verejnými zdrojmi.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **5,44** (+0,44)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **1,76** (+0,26)

— 2. —

Ústavný zákon č. 71/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky

Týmto ústavným zákonom Národná rada Slovenskej republiky zrušila tzv. Mečiarove amnestie a priznala ústavnému súdu právomoc preskúmavať súlad takéhoto rozhodnutia s ústavou.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **5,06** (+0,06)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,2** (+0,7)

— 3. —

„Elektronická justícia“ – súbor viacerých legislatívnych, administratívnych a organizačných opatrení, zavádzajúcich povinnú elektronickú komunikáciu advokátov so všeobecnými súdmi a zabezpečujúcich prevádzku tejto komunikácie.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **5,17** (+0,17)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,11** (+0,61)

— 4. —

Zákon č. 377/2016 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a ktorým sa dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi

Týmto zákonom Národná rada SR, okrem iného, zjednodušila podmienky tzv. osobného bankrotu fyzických osôb.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **4,2** (-0,8)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,29** (+0,79)

— 5. —

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

Týmto nálezom Ústavný súd SR vyslovil súlad ústavného zákona č. 71/2017 Z. z. o zrušení tzv. Mečiarových amnestií s ústavou.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **5,3** (+0,3)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,3** (+0,8)

— 6. —

Zákon č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok

Týmto zákonom Národná rada SR, okrem iného, ustanovila Okresný súd v Banskej Bystrici ako súd s kauzálnou príslušnosťou na exekučné konanie, zaviedla náhodné pridelenie spisov exekútorom cez elektronickú podateľňu a novým spôsobom upravila väčšinu prvkov exekučného konania.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **5,38** (+0,38)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,34** (+0,84)

— 7. —

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II ÚS 454/2016

Týmto nálezom senát Ústavného súdu SR v kauze „Martinské hole“ sčasti vyhovel sťažnosti mesta Martin na porušenie jeho práva na súdnu ochranu postupom najvyššieho súdu, ale zároveň v časti namietajúcej porušenie tohto práva uznesením najvyššieho súdu, ktorým tento zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, sťažnosti nevyhovel, pretože sťažovateľ sám dovolanie nepodal.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **3,89** (-1,11)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **1,84** (+0,34)

— 8. —

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 To 2/2017 zo 7. júla 2017.

Týmto uznesením senát Najvyššieho súdu SR opätovne zrušil rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu, ktorým boli niektorí členovia tzv. gangu sýkorovcov odsúdení na tresty odňatia slobody a prepadnutie majetku. Špecializovaný trestný súd vec zároveň odňal a prikázal ju Okresnému súdu v Banskej Bystrici.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **3,65** (-1,35)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,11** (+0,61)

— 9. —

Rozhodnutie tzv. veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v súvislosti s vecou vedenou Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 VCdo 2/2017

V tomto rozhodnutí senát najvyššieho súdu vyslovil, že „kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a) až f) CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste“.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: 3,73 (- 1,27)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: 2,47 (+ 0,97)

— 10. —

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2017, sp. zn. 3 Cdo 236/2016, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 3/2017 pod č. 19

Týmto rozhodnutím najvyšší súd vyslovil, že „dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: 5,27 (+ 0,27)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: 2,18 (+ 0,68)

— 11. —

Aplikačná prax v režime Civilného sporového poriadku – súbor procesných postupov všeobecných súdov pri vedení súdnych konaní a ich výklad CSP

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: 5,0 (+/- 0)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: 2,85 (+ 1,35)

— 12. —

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 212/2017

V tomto rozhodnutí senát Ústavného súdu SR vyslovil, že tzv. účinná lútosť v prípade neoprávneného nadmerného odpočtu DPH nie je prípustná.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: 6,6 (+ 1,6)

▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: 2,84 (+ 1,34)

Poradie	Opatrenie	Posilnenie/oslabenie právnej istoty
1.	Novela Obchodného zákonníka (boj proti bielym koňom)	+ 2,07
2.	Nález ÚS SR I. ÚS 212/17 (neprípustnosť účinnej lútosťi pri neoprávnenom nadmernom odpočte DPH)	+1,6
3.	Zákon o registri partnerov verejného sektora (protischránkový zákon)	+ 0,44
4.	Novela Exekučného poriadku (centralizácia exekučných konaní a náhodné pridelenie exekučných spisov)	+ 0,38
5.	Nález ÚS SR Pl. ÚS 7/2017 (vyslovenie súladu zrušenia Mečiarových amnestií s ústavou)	+ 0,3
6.	Rozhodnutie NS SR 3 Cdo 236/2016 (podmienky prípustnosti dovolania proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu)	+ 0,27
7.	Elektronická justícia (súbor opatrení ohľadom povinnosti elektronickej komunikácie advokátov so súdmi)	+ 0,17
8.	Ústavný zákon 71/2017 (zrušenie Mečiarových amnestií)	+ 0,06
9.	Aplikačná prax súdov v režime nového procesného kódexu	+/- 0
10.	Nález ÚS SR I. ÚS 575/2016 (vyhovenie sťažnosti kandidátom na ústavných sudcov, príkaz prezidentovi vybrať si)	- 0,42
11.	Novela zákona o konkurze (zjednodušenie podmienok tzv. osobného bankrotu fyzických osôb)	- 0,8
12.	Nález ÚS SR II. ÚS 454/2016 (kauza Martinské hole, podmienky prípustnosti dovolania podaného gen. prokuratúrou)	- 1,11
13.	Rozhodnutie NS SR VCdo 2/2017 (zákaz kumulácie dovolacích dôvodov)	- 1,27
14.	Rozhodnutie NS SR 4 To 2/2017 (zrušenie trestov pre „sýkorovcov“)	- 1,35

— 13. —

**Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky,
sp. zn. I. ÚS 575/2016**

Týmto rozhodnutím ústavný súd vyslovil porušenie práv siedmich kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu postupom prezidenta republiky a prikázal mu, aby konal a z pôvodne neúspešných kandidátov vybral troch sudcov ústavného súdu

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **4,58** (- 0,42)▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,32** (+ 0,82)

— 14. —

**Zákon č. 264/2017 Z. z.,
ktorým sa mení a dopĺňa Obchodný zákonník**

Týmto zákonom Národná rada SR okrem iného v rámci boja proti tzv. bielym koňom sprísnila podmienky zlučovania firiem a zvýšila mieru osobnej právnej zodpovednosti fyzických osôb za konanie právnických osôb.

● Posilnenie/oslabenie právnej istoty: **7,07** (+ 2,07)▼ Intenzita dopadu na právne prostredie: **2,43** (+ 0,93)

4.5 Celkové výsledky

V tabuľke na s. 42 sú jednotlivé opatrenia zoradené z hľadiska vplyvu na právnu istotu.

5. Záver

Pilotný ročník projektu Index právnej istoty priniesol niekoľko dôležitých poznatkov tak pre Slovenskú advokátsku komoru, ako aj pre širšiu verejnosť.

Viac ako tristo odovzdaných dotazníkov indikuje nielen vysokú mieru reprezentatívnosti prieskumu, ale aj nečakaný záujem o túto formu reflexie právneho prostredia v Slovenskej republike. Množstvo doplňujúcich slovných hodnotení zároveň indikuje, že respondenti k prieskumu pristupovali svedomito a s autentickým záujmom.

Konkrétne výsledky zároveň naznačujú, že tak, ako je právna prax súčasťou širšej spoločenskej atmosféry a túto atmosféru aj dokáže reflektovať, zároveň právne vedomie praktikov práva odráža ich bezprostrednú odbornú skúsenosť s aplikáciou práva a môže viesť k odlišným pohľadom, než aké vo vzťahu k danému opatreniu prevládajú v radoch laickej verejnosti. Práve z tohto dôvodu má hodnotenie profesionálmi zjavnú pridanú hodnotu pre kvalitu verejného diskurzu.

Za rok 2017 Index právnej istoty vykázal hodnotu + 0,02 bodu, t.j. v prierezovom hodnotení **nedošlo ani k zásadnému oslabeniu ani k zásadnému posilneniu princípu právnej istoty**, ale k stagnácii v jeho ochrane. V celkovom pohľade sa javí ako nepochybné, že v procesoch tvorby práva aj aplikácie práva sa stále objavujú postupy, ktoré princíp právnej istoty oslabujú a zároveň prvky, ktoré ho posilňujú. Reflexia z prostredia právnych praktikov môže ako odborné zrkadlo prispieť k tomu, aby postupne začali prevládať práve tie prvky, ktoré právnu istotu kultivujú.

ADVOKÁTI DAVISTI – Vladimír Clementis, Ján Poničan, Daniel Okáli

Slovenská advokátska komora vydala v rámci svojej edičnej činnosti zameranej na významné osobnosti slovenského kultúrneho života z radov advokátov knihu **JUDr. Petra Kerecmana**, autora, ktorý už niekoľko rokov mapuje históriu slovenskej advokácie. Rozsiahla publikácia (460 strán) s bohatým obrazovým materiálom je k dispozícii **ZADARMO**.

V prípade záujmu kontaktujte e-mailom na adrese: darina.stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk.

XXIV. Slovenské dni práva

11. a 12. október 2018

Konferenčné priestory hotela Devín, Bratislava

POZVÁNKA

Nosné témy konferencie:

- **Rekodifikácia civilného procesu – dva roky po**
- **Ochrana osobnosti a médiá**
- **Ústavný súd a podania advokátov**

Na konferenciu sa môžete prihlásiť prostredníctvom www.sak.sk v sekcii *Vzdelávanie a podujatia/Zoznam podujatí*. Po prihlásení vám bude doručená na e-mailovú adresu uvedenú v záväznej prihláške správa o zaregistrovaní so zálohovou faktúrou, ktorú treba uhradiť najneskôr do dátumu splatnosti. **Uzávierka prihlášok: 21. september 2018.**

Účastnícky poplatok pre advokátov 99 eur (vrátane DPH) zahŕňa účasť na podujatí, zborník, občerstvenie, obed vo štvrtok a recepciu. Ubytovanie si každý účastník zabezpečuje vo vlastnej réžii.

Prihláška je záväzná. V prípade neúčasti Slovenská advokátska komora účastnícky poplatok nevracia, namiesto prihláseného účastníka sa však môže na konferencii zúčastniť kolega alebo kolegyňa.

PREDBEŽNÝ PROGRAM

Štvrtok 11. októbra 2018

Dopoludnia

Rekodifikácia civilného procesu – dva roky po

Kritika princípov aplikácie CSP

prof. JUDr. Marek Števček, PhD.

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Neodkladné a zabezpečovacie opatrenia z hľadiska praxe

JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., *advokát*

Postrehy z aplikácie nového procesného kódexu v rámci obchodného súdnictva

JUDr. Andrea Moravčíková, PhD., *sudkyňa NS SR*

Popoludní

Ochrana osobnosti a médiá

Právne prostriedky, nápravy proti údajom uverejnením v médiách.

Mgr. Marek Benedik, *advokát*

Ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít vo vzťahu k rozhodovaniu o žalobách na ochranu osobnosti

JUDr. Soňa Mesiarkinová, *sudkyňa NS SR*

Piatok 12. októbra 2018

Dopoludnia

Ústavný súd a podania advokátov

pozvaná

JUDr. Ivetta Macejková, LL.M., PhD.

predsedníčka ÚS SR

Subsidiarita ústavnej sťažnosti

JUDr. Milan Ľalík, *podpredseda ÚS SR*

Náležitosti sťažností fyzických a právnických osôb podávaných podľa článku 127 Ústavy Slovenskej republiky

JUDr. Jana Baricová, *sudkyňa ÚS SR*

Kontakt na organizátora:

Mgr. Blanka Farkašová

odbor výchovy a vzdelávania SAK

e-mail: farkasova@sak.sk

tel.: 02/20422747

Všetky informácie nájdete na webstránke Slovenskej advokátskej komory www.sak.sk.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Neoprávnené zadržíavanie peňažnej sumy advokátom, poskytnutej klientom na konkrétny účel

Advokát, ktorý pri zastupovaní klientov vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržíava klientmi poskytnutú finančnú čiastku určenú na konkrétny účel s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje poskytnutú zálohu, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1, 2 a 3 ZoA a § 11 ods. 2 a 3 AP SAK.

*Rozhodnutie II. odvolacieho disc. senátu SAK zo 17 marca 2016,
sp. zn. II. ODS-34/15: 1882/2010*

*Rozhodnutie III. disciplinárneho senátu SAK zo 17. júna 2015,
sp. zn. DS III.-73/10: 1882/2010*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení,
- § 11 ods. 2 a 3 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím III. disciplinárneho senátu SAK zo 17. júna 2015, sp. zn. DS III.-73/10: 1882/2010 v spojení s rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK zo 17. marca 2016, sp. zn. II. ODS-34/15: 1882/2010 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona o advokácii a § 11 ods. 2 a 3 Advokátskeho poriadku SAK,

tým, že

zastupujúc svojich klientov – sťažovateľov pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržíaval sťa-

žovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **7 000 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **380 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predseda Revíznej komisie SAK podal dňa 10. 11. 2010 návrh na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému na základe toho, že disciplinárne obvinený, zastupujúc svojich klientov, pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti :

1. prevzal dňa 13. 1. 2005 sumu 100 000 GBP ako zálohu na kúpnu cenu, pričom sťažovateľom nepodal vyúčtovanie, ako s uvedenou sumou naložil, neuvie-

dol, na aký účel uvedenú sumu použil, nepreukázal použitie peňažných prostriedkov na dohodnutý účel a túto povinnosť si nesplnil ani do podania návrhu,

2. zadržiava sťažovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP napriek tomu, že ju nepoužil na dohodnutý účel – kúpu nehnuteľnosti s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi, pričom advokát nepreukázal ani skutočnosť, že ho sťažovatelia požiadali o poskytnutie právnych služieb, ani samotné poskytnutie právnych služieb a rovnako nepreukázal, že by sťažovateľom vyhotovil a doručil presnú špecifikáciu odmeny za poskytnuté právne služby, pričom si túto povinnosť nesplnil ani do podania návrhu,
3. nepodal doplňujúce vyjadrenie k žiadosti SAK zo dňa 14. 6. 2010, pričom žiadosť prevzal dňa 18. 6. 2010.

Disciplinárne obvinený sa mal podľa tohto návrhu dopustiť disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože závažným spôsobom porušil v bode 1. povinnosti advokáta uložené v § 18 ods. 1 až ods. 3 zákona o advokácii ako aj povinnosti uložené v § 11 a v § 13 Advokátskeho poriadku SAK, v bode 2. povinnosti advokáta uložené v § 18 ods. 1 až ods. 3 zákona o advokácii ako aj povinnosti uložené v § 11 a v § 13 Advokátskeho poriadku SAK, v bode 3. povinnosť advokáta uloženú v § 28 ods. 4 zákona o advokácii.

Disciplinárne obvinený sa k tomuto návrhu vyjadril podaním zo dňa 11. 2. 2011 a 11. 4. 2011, pričom namietal

- premlčanie disciplinárneho previnenia podľa § 58 ods. 2 zákona o advokácii v dvojročnej objektívnej lehote,
- nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku vo vzťahu k § 18 zákona o advokácii,
- skutočnosť, že nemohol porušiť § 13 Advokátskeho poriadku SAK,
- aj formálne vady návrhu predsedu Revíznej komisie SAK,
- skutočnosť, že zastavujúce uznesenie krajského prokurátora z dôvodu, že predmetný skutok nie je trestným činom neobsahovalo výrok, že by mohlo ísť o priestupok a potom toto zastavenie trestného stíhania bráni ďalšiemu prejednaníu jeho veci ako disciplinárneho previnenia.

Disciplinárny senát po vykonanom dokazovaní, na základe obsahu sťažnostného spisu a výsluchu disciplinárne obvineného rozhodol 5. 6. 2012 tak, že disciplinárne obvineného spod návrhu na začatie disciplinárneho konania v časti pod bodom 2. oslobodil, nakoľko nebolo dokázané, že skutok sa stal a v časti pod bodom 3. uznal disciplinárne obvineného za vinného a uložil mu disciplinárne opatrenie – peňažnú pokutu vo výške 327,20 eur a v časti pod bodom 1. konanie zastavil, nakoľko návrh považoval za podaný oneskorene.

Disciplinárne obvinený podal zákonom v stanovenej lehote proti pôvodnému rozhodnutiu (v časti kde bol uznaný za vinného) odvolanie, pričom voči pôvodnému rozhodnutiu podal dňa 7. 8. 2012 odvolanie aj predseda Revíznej komisie

SAK. Podaným odvolaním predseda Revíznej komisie SAK žiadal, aby odvolací orgán – predsedníctvo SAK rozhodnutie zmenilo tak, že uzná disciplinárne obvineného za vinného, v súlade s pôvodným návrhom.

Vo veci sa dňa 11. 12. 2012 uskutočnilo odvolacie pojednávanie predsedníctva SAK, v rámci ktorého predseda RK SAK modifikoval návrh na začatie konania a upravil skutkovú vetu v bode 2 tak, že znie: Disciplinárne obvinený advokát zastupujúci svojich klientov – sťažovateľov pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržiava sťažovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi. V bodoch 1 a 3 návrhu zoberal tento návrh v celom rozsahu späť.

Predsedníctvo SAK, ako odvolací orgán, rozhodlo rozhodnutím sp. zn. P-48/2012:1882/2010 zo dňa 11. 12. 2012 tak, že uznal disciplinárne obvineného za vinného za vyššie uvedený skutok a za to mu uložil peňažnú pokutu vo výške 7 000 eur. Súčasne advokáta zaviazal podľa § 57 ods. 5 ZoA uhradiť paušálne náklady konania vo výške 380 eur.

Po zrušení a vrátení celej veci III. disciplinárnemu senátu na nové rozhodnutie sa disciplinárne obvinený viackrát nezúčastnil na disciplinárnom pojednávaní a opakovane sa ospravedlňoval z neúčasti.

S ohľadom na uvedené skutočnosti teda mal III. disciplinárny senát za preukázané, že skutok tak, ako je predmetom upraveného návrhu na začatie disciplinárneho konania sa stal a vykazuje znaky disciplinárneho previnenia. III. disciplinárny senát potom dňa 17. 6. 2015 rozhodol tak, že uznal disciplinárne obvineného za vinného, že zastupujúci svojich klientov – sťažovateľov pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržiaval sťažovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi, čím sa dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože závažným spôsobom porušil povinnosť advokáta uloženú v § 18 ods. 1 až 3 zákona o advokácii, ako aj v § 11 ods. 2 a v § 11 ods. 3 Advokátskeho poriadku SAK, za čo mu uložil podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – peňažnú pokutu vo výške 7 000 eur a súčasne ho zaviazal zaplatiť paušálne náklady konania vo výške 380 eur.

Proti tomuto rozhodnutiu disciplinárne obvinený advokát podal odvolanie dňa 14. 10. 2015 a to do výroku o vine a treste.

Keďže v uvedenom odvolaní sa nachádza viac urážlivých a expresívnych výrazov, odvolací senát hodnotil len ich vecnú stránku s tým, že v ich zhrnutí disciplinárne obvinený v odvolaní namietal skutočnosť, že III. disciplinárny senát rozhodoval v nezákonnom zložení, že výrokom o vine III disciplinárny senát nerešpektoval právoplatné predchádzajúce rozhodnutia a v nich vyslovené závery zo strany OČTK, pričom trestné stíhanie vo veci sprenevery bolo voči nemu právoplatne zastavené, že výška pokuty, ktorá mu bola uložená je nepriemeraná, namietal ďalej chýbajúcu totožnosť skutku a ďalej skutočnosť, že to, že sa zaviazal vrátiť predmetnú sumu sťa-

žovateľom aj s jej príslušenstvom nedokazuje, že sa stal skutok a nakoniec namietal premlčanie.

III. disciplinárny senát sa vysporiadal so všetkými týmito námietkami disciplinárne obvineného advokáta, najmä podľa ním uvádzanou a namietanou spornou skutočnosťou a to chýbajúcou totožnosťou skutku pri zmenenom návrhu predsedu RK SAK prednesenom v odvolacom konaní a vznesenou námietkou premlčania disciplinárneho previnenia disciplinárne obvineným. Odvolací senát sa potom plne stotožnil aj s právnou argumentáciou uvedenou v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v rozsahu zdôvodnenia týchto námietok zo strany disciplinárneho senátu.

O tom, že skutok sa stal, svedčí nepochybne skutočnosť, že obsahom zmieru v konaní vedenom na okresnom súde, ktorého uzavretie navyše navrhol právny zástupca disciplinárne obvineného tak, ako to vyplýva z odôvodnenia predmetného uznesenia, bol záväzok odporcu v I. rade a disciplinárne obvineného uhradiť navrhovateľom (osobám označeným v skutkovej vete tohto rozhodnutia) sumu 115 000 GBP, pričom ako ďalej vyplýva z odôvodnenia dotknutého uznesenia suma 15 000 GBP predstavuje úroky z omeškania a suma 100 000 GBP istinu.

Je potom nepochybné, že disciplinárne obvinený sa na základe uvedeného skutkového stavu dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože porušil povinnosti advokáta uložené v § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona o advokácii a § 11 ods. 2 a 3 Advokátskeho poriadku SAK.

Odvolací senát po prejednaní odvolania disciplinárne obvineného a oboznámení sa s obsahom disciplinárneho spisu, sťažnostného spisu a odvolaním disciplinárne obvineného mal za to, že odvolanie disciplinárne obvineného je nedôvodné. Odvolací disciplinárny senát sa plne stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi uvedenými v I. stupňovom rozhodnutí. Odôvodnenie rozhodnutia je správne a zákonné a odvolací disciplinárny senát sa s jeho dôvodmi úplne stotožnil a z uvedených dôvodov rozhodnutie disciplinárneho senátu ako vecne správne v celom rozsahu potvrdil.

Pokiaľ ide o uloženie disciplinárneho opatrenia, odvolací senát dospel v súlade s rozhodnutím disciplinárneho senátu k záveru, že uložené disciplinárne opatrenie peňažná pokuta v sume 7 000 eur bola uložená v súlade so zásadami uvedenými v § 56 ods. 4 zákona o advokácii, a to s ohľadom na rozsah a povahu porušenej povinnosti, na spôsob konania, následok a mieru zavinenia, a preto aj tento výrok rozhodnutia, ako vecne správny potvrdil a aj v tejto časti sa stotožnil s rozhodnutím a dôvodmi uloženia pokuty v takejto výške, ako to zdôvodnil prvostupňový senát.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnou vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2018

.....
Odberateľ:
.....
.....

.....
IČO:
.....

.....
DIČ:
.....

.....
IČ DPH:
.....

.....
Číslo účtu:
.....

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výťažky:
.....
.....
.....

.....
Záväzne si objednávame výťažkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2018 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.
.....

.....
Vybavuje:
.....

.....
Telefón:
.....

.....
E-mail:
.....

.....
Dátum:
.....

.....
Podpis:
.....

.....
Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco znižuje.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výťažky budú odosielené na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Slovenská advokátska komora a zahraničné vzťahy

Koncepcia činnosti SAK v oblasti zahraničných vzťahov

Slovenská advokácia podlieha v súčasnej dobe rôznym vplyvom, ktoré sú dané nielen vnútroštátnou legislatívou, ale rovnako aj právnym poriadkom Európskej únie, globálnym vývojom trhu právnych služieb či technologickým vývojom. Slovenskí advokáti sa dostávajú do kontaktu so zahraničným prvkom aj z nasledovných dôvodov:

- Advokáti využívajú možnosti voľného pohybu v rámci EÚ, na základe ktorého môžu dočasne zastupovať klientov alebo sa dať zapísať na zoznam usadených euroadvokátov v inom členskom štáte EÚ.
- Advokáti musia aplikovať právne predpisy a judikatúru EÚ.
- Advokáti riešia záležitosti s cezhraničným prvkom a aplikujú legislatívu iného štátu.
- Advokáti zastupujú pred európskymi súdmi (ESLP, SD EÚ) alebo zahraničnými rozhodcovskými súdmi.
- Advokáti sú členmi rôznych regionálnych či medzinárodných sietí advokátov a advokátskych kancelárií.
- Advokáti môžu byť individuálnymi členmi v medzinárodných organizáciách združujúcich advokátov.

Zahraníčné vzťahy – definícia

Obsah pojmu *zahraničné vzťahy Slovenskej advokátskej komory (SAK)* možno vysvetliť ako

- vzťahy medzi SAK a advokátskymi komorami jednotlivých štátov a
- vzťahy medzi SAK a inými organizáciami a inštitúciami s medzinárodným prvkom.

Vzťahy majú charakter dvojstranných či viacstranných dohôd a zvykov, podobu členstva v medzinárodných organizáciách alebo participácie na podujatiach s medzinárodným prvkom.

Význam rozvíjania zahraničných vzťahov v oblasti advokácie

Rozvíjanie zahraničných vzťahov v oblasti advokácie je prínosné z nasledovných dôvodov:

● Informovanosť

Vďaka zahraničným vzťahom SAK získava informácie o dianí na poli advokácie v susedných štátoch, v regióne, v Európskej únii, v Európe a rovnako aj na globálnej úrovni. Ide o javy politické, ekonomické, sociálne, kultúrne, vedecké a ďalšie, ktoré existujú a rozvíjajú advokáciu.

- **tok informácií** – členstvo v medzinárodnej organizácii združujúcej advokátov predstavuje pravidelný prísun informácií o dianí na úrovni EÚ, Rady Európy, v členských štátoch, na globálnej úrovni či v iných organizáciách združujúcich advokátov

- **kvalita informácií** – tieto informácie majú zároveň pridanú hodnotu z dôvodu, že sú od začiatku uchopené z pohľadu relevantného pre advokáta a advokáciu

- **projekty** – medzinárodné organizácie majú personálne a finančné kapacity vstupovať do projektov, na ktorých sa podieľajú zástupcovia komôr/národných experti a ktorých výstupy slúžia na ďalší odborný rast advokátov

● Jednota advokácie

Zahraničné vzťahy v oblasti advokácie na rozdiel od medzinárodných vzťahov na úrovni štátov majú nekonfliktný charakter – ide o arénu, kde sa záujmy advokátov stretávajú. Zahraničné vzťahy v advokácii pomáhajú udržiavať jednotu profesie, hodnotový rámec a kolegiálnu.

- **na úrovni štátu** – pozitívny vplyv zainteresovania medzinárodných organizácií združujúcich advokátov na vnútroštátnej úrovni s cieľom ochrany nezávislosti, mlčanlivosti či samosprávy advokácie, informácie získané vďaka medzinárodným vzťahom na podporu argumentov osvedčenými postupmi či negatívnymi príkladmi zo zahraničia

- **v susedstve** – udržiavanie kontaktov a vzťahov so susedskými komorami uľahčuje cezhraničný výkon advokácie, ide o vzťahy posilnené vzájomnou históriou, kultúrou, jazykom

- **v regióne** – región strednej a východnej Európy má svoje špecifiká a komory zdieľajú spoločné témy, ako aj vzťah k hodnotovému rámcu profesie

- **v Európe** – Európa je dnes zjednotená do dvoch medzinárodných organizácií, ktoré majú vplyv aj na advokáciu – Európska únia a Rada Európy s Európskym súdom pre ľudské práva. Advokát sa musí orientovať v spleti systémov, mechanizmov a predpisov. Zahraničné vzťahy SAK pomáhajú vynasledovať a zaujať spoločné stanovisko

- **vo svete** – aj napriek rozličným právnym kultúram sa vďaka udržiavaniu zahraničných vzťahov darí bližšie pochopiť jednotlivé prvky rôznych právnych systémov, prípadne vďaka nim nachádzať inovatívne riešenia

● Osvedčené postupy

Znalosť pozitívnych či negatívnych skúseností zahraničných komôr pomáha zdokonaľovať naše vlastné postupy a pred-

chádzať chybám. Medzinárodné vzťahy tak komore poskytujú:

– **inšpiráciu** – medzinárodné vzťahy poskytujú neustálu inšpiráciu v otázke organizovania podujatí s medzinárodným prvkom, ale aj v otázke vedenia medzinárodnej agendy kanceláriou SAK, zároveň ponúkajú všeobecný rozhľad v otázke vzdelávania advokátov, špecializácie, stavovských predpisov, etiky, spôsobu komunikácie s členskou základňou atď.

– **komparáciu** – tento cieľ je realizovaný vďaka účasti predstaviteľov SAK na podujatiach, kde sa vyžaduje prezentovať národné správy alebo vzájomne prispieť do diskusie na stanovenú tému, a zároveň podporným spôsobom vďaka sieti určených odborníkov alebo informačných pracovníkov komôr, ktorá je platformou na zasielanie dotazníkov, dopytov či urgentných otázok na účely komparácie, štatistiky, prehľadu a argumentácie.

Priority v oblasti medzinárodných organizácií združujúcich advokátov

● Rada advokátskych komôr Európy (CCBE)

Za prvoradú aktivitu na poli medzinárodných vzťahov SAK považujeme účasť v Rade advokátskych komôr Európy, keďže ide o organizáciu, ktorá združuje národné advokátske komory a ide tak o „nadnárodnú stavovskú organizáciu“. Neponúka individuálne členstvo a háji záujmy kolektívnych členov. CCBE predstavuje zdroj informácií, kontaktov, lobing vo vzťahu k európskym inštitúciám, ochrancu hodnôt advokácie, vydáva odporúčania pre advokátske komory. CCBE vyvíja tlak v prípade ohrozenia nezávislosti a iných základných hodnôt advokácie na národnej úrovni.

Vďaka vedúcemu delegácie je SAK reprezentovaná na úrovni európskych štátov, hlasuje a vyjadruje sa k jednotlivým stanoviskám. Vďaka odborníkom je možné presadiť témy v pracovných skupinách a výboroch, podať v prípade potreby expertné stanovisko a zviditeľniť sa nad rámec štandardnej účasti na periodických podujatiach. Vďaka sieti informačných pracovníkov je zabezpečený tok a kontinuita informácií.

● Regionálna spolupráca

Za rovnako dôležité považujeme posilňovanie susedskej a regionálnej spolupráce, ktorá nad rámec všeobecného prínosu zahraničných vzťahov ponúka riešenie výsostne praktických a aktuálnych tém, ktoré sa priamo dotýkajú advokátov zainteresovaných krajín. Zároveň ide o platformu na nachádzanie spoločných riešení na vzájomné problémy. SAK úzko spolupracuje s nasledovnými susednými komorami:

Česká advokátska komora (ČAK)

SAK dlhodobo udržiava nadštandardné vzťahy s Českou advokátskou komorou najmä prostredníctvom nasledovných aktivít:

– **Spoločné rokovania** – Orgány ČAK a SAK sa pravidelne raz do roka stretávajú na spoločnom stretnutí a napriek to-

mu, že legislatívny vývoj v oboch krajinách sa vyvíja samostatne, zostáva veľa spoločného a rokovania na bilaterálnej úrovni sú výbornou príležitosťou na výmenu informácií či už z legislatívneho procesu alebo z internej praxe stavovskej organizácie.

– **Voľný pohyb advokátov** – voľný pohyb advokátov EÚ na území Slovenska využívajú najviac českí advokáti a na území Českej republiky advokáti zo Slovenska. Preto sú dopyty ohľadom výkonu praxe českých a slovenských hosťujúcich a usadených advokátov, dopyty ohľadom výkonu advokácie, zápisu do zoznamu slovenských advokátov, uznávania vzdelania a pod., jednou z náplní každodennej činnosti odboru medzinárodných vzťahov SAK.

– **Spoločné podujatia** – v spolupráci s ČAK sa každý rok v decembri koná v Telči seminár o americkom práve pod záštitou *John Marshall Law School – Czech and Slovak Institute*. ČAK poskytuje 10 miest pre mladých advokátov a koncipientov zo Slovenska a odozvy na túto bilaterálnu aktivitu sú veľmi pozitívne. Podobne bola realizovaná spolupráca pri organizácii dištančného kurzu Rady Európy HELP o ochrane osobných údajov a práve na súkromie, na ktorom sa zúčastnili 15 slovenskí a 15 českí advokáti. Českí a slovenskí odborníci a advokáti, ktorí zdieľajú nadšenie pre historické aspekty advokácie, sa každoročne podieľajú na príprave kvalitnej odbornej konferencie o histórii advokácie. Konferencia sa tradične koná v Českej republike, dvakrát ponúkla hostovanie konferencie SAK.

Po nemecky hovoriace komory

Nemecké a rakúske právne prostredie ťažiskovo ovplyvňovalo vývoj práva a advokácie na území Slovenska, čoho svedkami sme aj v súčasnosti a isto budeme aj v budúcnosti. Popri spolupráci s ČAK považujeme spoluprácu s nemecky hovoriacimi komorami a to nie len na bilaterálnej, ale aj na celoeurópskej úrovni za veľmi dôležitú.

Spolková nemecká advokátska komora (BRAK)

BRAK organizuje kvalitné konferencie, na ktorých sa pravidelne zúčastňujú zástupcovia SAK. Za všetky spomenieme *Európsku konferenciu advokátov* a *Medzinárodné advokátske fórum*, ktoré ponúkajú priestor na diskusiu o úlohe, postavení, vývoji a smerovaní advokácie v európskom, ako aj celosvetovom meradle. BRAK dlhodobo prejavuje záujem o spoluprácu s krajinami strednej a východnej Európy a je na tomto poli jednoznačným lídrom.

Nemecký spolok advokátov (DAV)

Každoročne organizuje *Dni nemeckých advokátov (DAT)*, svojím zameraním a rozsahom jedinečnú trojdňovú konferenciu spojenú s veľkým množstvom praktických prednášok pre advokátov z jednotlivých právnych odvetví.

Berlínsky spolok advokátov (BAV)

Každoročne organizuje *Berlínsku konferenciu o európskej advokácii*, ktorá podrobne rieši najaktuálnejšie témy spoločné pre európsku advokáciu. Zúčastnené komory vopred vypracujú obsiahly dotazník na určenú

tému, ktorý ponúka komparáciu a je podkladom pre kvalitnú diskusiu.

Advokátska komora Bamberg a Advokátska komora Sasko

Slovenská advokátska komora je od roku 2011 členom *Nemecko-česko-slovenského advokátskeho fóra*, ktoré sa každý rok koná v niektorej z partnerských krajín (ČAK, AK Bamberg, AK Sasko a SAK) v podobe odbornej konferencie otvorenej pre záujemcov z radov advokátov. Podujatie je zamerané na výmenu vzájomných poznatkov a praktických skúseností z jednotlivých právnych odvetví. Toto fórum je ťažiskovo zamerané na praktické otázky výkonu advokácie, odlišnosti v právnej úprave, prípadne na postrehy a problémy v rámci cezhraničnej spolupráce advokátov, resp. poskytovania právnych služieb v susednom štáte. Účastníci pozitívne hodnotia aj spoločenský rozmer podujatia, ktorý je dôležitý pre nadväzovanie kontaktov a možných budúcich pracovných vzťahov.

Nemecká nadácia pre medzinárodnú právnú spoluprácu (IRZ)

Organizuje *Multilaterálny hospitačný program pre mladých advokátov zo strednej a východnej Európy*, ktorí počas 6-týždňového pobytu absolvujú teoretickú prípravu vo forme prednášok zo základných právnych odvetví SRN a následne praktickú stáž vo vybranej advokátskej kancelárii na území Nemecka. SAK každý rok realizuje výberové konanie na obsadenie spravidla jedného miesta stážistu a dáva tak jedinečnú možnosť vyslať mladých advokátov do Nemecka s cieľom poskytnúť im praktickú skúsenosť s fungovaním advokátskych kancelárií v Nemecku, ako aj právnym poriadkom SRN.

Rakúska advokátska komora (ÖRAK)

Predstavitelia SAK sa každoročne zúčastňujú na *Rakúskych dňoch práva*, ktoré sa zvyknú konať vždy v jednom z rakúskych regiónov. Tým ponúkajú možnosť posilnenia vzťahov s rakúskou advokátskou komorou, ale aj s predstaviteľmi regionálnych komôr. Rovnako významná je tradičná *Európska prezidentská konferencia* vo Viedni a bilaterálne stretnutia SAK a ÖRAK na úrovni s predsedov.

Po maďarsky hovoriace komory

Dobré vzťahy s maďarskou advokáciou sa pretavili do stretnutí advokátov slovensko-maďarského pohraničia, ktoré býva zamerané na výmenu poznatkov a skúseností medzi slovenskými a maďarskými advokátmi a na budovanie cezhraničných kolegiálnych vzťahov. Pre odbornú verejnosť je neoceniteľnou pomocou, keď sa jej príslušníci navzájom osobne poznajú a v prípade potreby majú možnosť kontaktovať kolegu na druhej strane hraníc bezprostredne, priamo a neformálnym spôsobom.

Stredná a východná Európa

Každoročne sa na rotačnom princípe organizujú podujatia:

– **Stretnutie predsedov strednej a východnej Európy** – ide

o výročné stretnutie predsedov strednej a východnej Európy, na ktorom sa zúčastňujú hlavní predstavitelia národných komôr a vedúci delegácií v CCBE Nemecka, Rakúska, Českej republiky, Slovenska, Poľska, Maďarska, Slovinska a Chorvátska. Zo stretnutí, ktoré sú zamerané na odbornú diskusiu na páľčivé témy advokácie v regióne, vždy vyplynú oblasti spoločného záujmu a sú platformou na prijímanie spoločných stanovísk ďalej prezentovaných aj na iných medzinárodných fórach. Podujatie prebieha v anglickom jazyku.

– **Stretnutie susedných a priateľských advokátskych komôr** – ide o odborné, ale aj spoločenské podujatie predstaviteľov regionálnych komôr z južnej, juhovýchodnej a východnej časti Nemecka, Rakúska, severného Talianska a Slovenska. Podujatie prebieha v nemeckom jazyku.

● Účasť predstaviteľov SAK v ďalších organizáciách advokátov

Účasť predstaviteľov SAK v ostatných organizáciách advokátov je v súčasnosti postavená na individuálnych predstaviteľoch s históriou a kontaktmi, ktorí sa zapájajú z vlastnej iniciatívy, zároveň však reprezentujú SAK (hlasovanie, prezentovanie národných správ, zviditeľňovanie SAK a slovenskej advokácie, utvrdzovanie spoločenských kontaktov). Ide o organizácie, v ktorých je členstvo prínosom pre SAK a slovenských advokátov, pre budúcnosť predstavujú perspektívu a má zmysel v účasti na ich aktivitách pokračovať, resp. ich rozvíjať:

ECBA (European Criminal Bar Association – Európska komora obhajcov)

ECBA má užšie zameranie na trestné právo a základné práva v trestnom konaní v členských štátoch Rady Európy. ECBA sa venuje otázkam, ktoré sa dotýkajú všetkých slovenských obhajcov, a to nielen pokiaľ ide o vec s cezhraničným prvkom. ECBA predstavuje zdroj užitočných informácií o aplikačných problémoch v trestných konaniach v jednotlivých členských štátoch Rady Európy, ale aj zdroj informácií o legislatívnych zámeroch a návrhoch orgánov Európskej únie v oblasti základných práv v trestnom konaní. ECBA má vplyv vo vzťahu k európskym inštitúciám v legislatívnom procese v rámci EÚ a relevantne ovplyvnila svojimi pripomienkami významné smernice v oblasti základných práv. ECBA predstavuje aj istú garanciu postavenia a ochrany obhajcov v rámci členských štátov Rady Európy v situáciách, kedy štát zasahuje do nezávislého postavenia advokáta alebo v prípade akejkoľvek perzekúcie advokátov. ECBA organizuje pravidelné jarné a jesenné odborné konferencie na aktuálne témy z oblasti trestného práva, ktoré sú otvorené pre všetkých európskych obhajcov.

AIIJA (Association Internationale des Jeunes Avocats – Medzinárodná asociácia mladých advokátov)

AIIJA predstavuje príležitosť a platformu pre aktivizáciu mladých členov SAK v medzinárodnej advokácii. V porovnaní s inými porovnateľnými krajinami je účasť slovenských advokátov na živote medzinárodných právnických asociácií pomerne nízka. Takáto aktivita je pritom žiaduca na moderný

výkon advokácie a pre zachovanie konkurencieschopnosti v čoraz medzinárodnejšom prostredí s pôsobením rôznych medzinárodných kancelárií. Mladý advokát by mal vedieť svojej klientele ponúknuť schopnosť asistovať aj vo veciach s medzinárodným rozmerom a prezentovať sieť zahraničných kolegov, o ktorých sa v takejto situácii môže oprieť. Povzbudzovanie mladších kolegov k takejto aktivite je dlhodobým cieľom SAK, pre ktorý je aj kolektívnym členom AIJA. Individuálne členstvo v AIJA je obmedzené vekovou hranicou 45 rokov. AIJA ponúka možnosť pravidelných organizácií jej podujatí na Slovensku, čo ekonomicky a časovo zjednodušuje medzinárodnú angažovanosť mladých slovenských advokátov a zároveň umožňuje predstaviť slovenskú advokáciu zúčastneným zahraničným delegátom.

IBA (*International Bar Association* – Medzinárodná advokátska komora)

IBA je globálne najväčšou organizáciou združujúcou advokátov, advokátske komory a združenia právnikov. Jej členská základňa pozostáva z viac ako 80 000 advokátov a 190 advokátskych komôr a združení právnikov pochádzajúcich z viac ako 160 krajín. IBA sa podieľa na formovaní advokátskej profesie v celosvetovom meradle. Prostredníctvom rôznych výborov zabezpečuje výmenu informácií a názorov medzi členmi. Podporuje nezávislosť súdnictva, výkon advokácie ako slobodného povolania a ochranu ľudských práv. Tieto ciele IBA napĺňa prostredníctvom troch hlavných činností: služby pre individuálnych členov – advokátov prostredníctvom svojich zložiek, podpora aktivít rozvíjajúcich sa advokátskych komôr a podpora ľudských práv po celom svete. Výhodou individuálneho členstva v IBA je nadväzovanie kontaktov s kolegami v zahraničí a možnosť konzultovať zložité právne otázky s naslovovzatými odborníkmi, zároveň ponúka aj rôzne vzdelávacie programy.

CEEBA (konferencia tajomníkov a výkonných pracovníkov európskych advokátskych komôr)

Medzi podujatia veľkého významu sa radí aj výročná konferencia tajomníkov a výkonných pracovníkov európskych advokátskych komôr (CEEBA). Ide o kombinované podujatie pre anglicky hovoriacich tajomníkov vybraných komôr Európy.

● Účasť predstaviteľov SAK na konkrétnych podujatiach

Niektoré podujatia sa konajú pravidelne každý rok, niektoré každé dva roky, iné podujatia či pracovné cesty majú ad hoc charakter. Význam účasti na týchto podujatiach rastie úmerne s posilnením kontinuity, ktorá je založená na účasti individuálnych predstaviteľov so znalosťou podujatia, históriou účasti a najmä s osobnými kontaktmi. Hlavným kritériom pri ich výbere je prínos pre slovenskú advokáciu, priestor pre nadväzovanie kontaktov, užšej spolupráce s ostatnými komorami, ako aj priestor na otvorenú diskusiu na témy, ktoré sa dotýkajú advokácie a advokátov v európskom, ale aj celosvetovom kontexte. Zároveň podujatia slúžia na prezentáciu a zviditeľňovanie slovenskej advokácie.

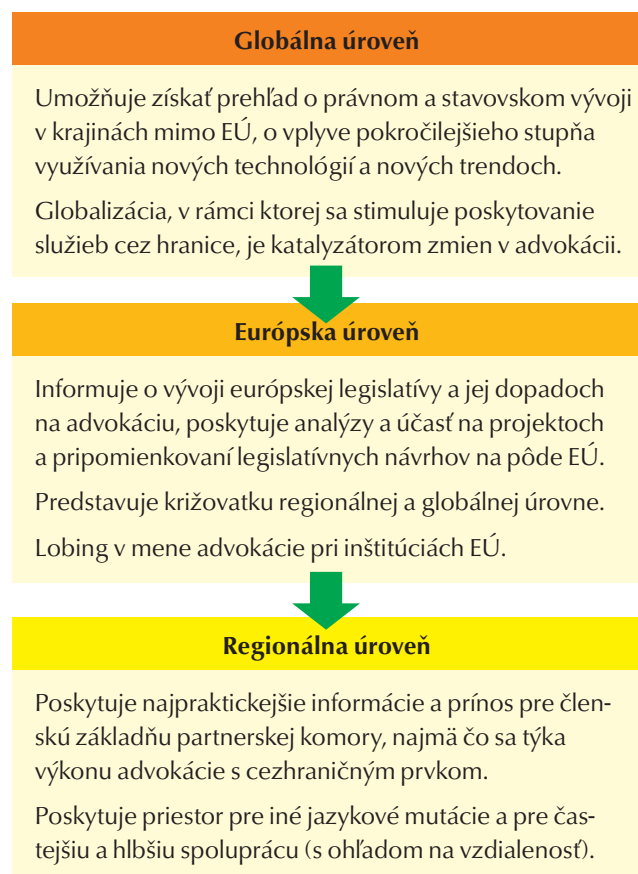
Podujatia so zahraničným prvkom na Slovensku

Za rovnako dôležitý aspekt medzinárodných vzťahov SAK považuje činnosť nasmerovanú dovnútra k slovenským advokátom, pre ktorých boli zorganizované viaceré podujatia so zahraničným prvkom, ako aj hosťovanie podujatí, ktorých organizátori sa striedajú na rotačnom princípe.

Slovenská advokátska komora rozvíja vzťahy na rôznych úrovniach, medzi ktorými existujú vzájomné väzby:

Každá úroveň medzinárodných vzťahov poskytuje iný prínos a má svoje miesto v zahraničnej činnosti SAK:

Pracovná skupina SAK pre zahraničné vzťahy

Stretnutie trestných obhajcov v Bratislave a v Košiciach

Slovenská asociácia trestných obhajcov (SATO) pod vedením JUDr. Ondreja Laciaka, PhD. v spolupráci so Slovenskou advokátskou komorou zorganizovali dve stretnutia za účelom obnovenia činnosti SATO a vytvorenia platformy pre otvorenú diskusiu trestných obhajcov na trestnoprávne témy.

Účasť na stretnutí bola určená pre všetkých advokátov a advokátskych koncipientov zapísaných v Slovenskej advokátskej komore, ktorí si mohli zvoliť miesto konania podľa výhodnejšej dostupnosti buď v sídle Slovenskej advokátskej komory v Bratislave dňa **28. mája 2018** alebo v regionálnej kancelárii SAK v Košiciach dňa **4. júna 2018**.

Podujatia otvoril JUDr. Ondrej Laciak, PhD., podpredseda Slovenskej advokátskej komory a predseda SATO. Privítal všetkých účastníkov a vyjadril potešenie, že advokáti prejavili veľký záujem o účasť. V regionálnej kancelárii SAK v Košiciach účastníkov privítal aj JUDr. Tomáš Illeš, podpredseda Slovenskej advokátskej komory a regionálny zástupca pre Košický kraj. Priblížil činnosť regionálnej kancelárie Slovenskej advokátskej komory ako kontaktného miesta pre advokátov z východného Slovenska.

Poslanie Slovenskej asociácie trestných obhajcov pri SAK

Na úvod JUDr. Laciak, PhD. spomenul počiatky myšlienky založenia SATO, ktoré bolo inšpirované čiastočne Európskou komorou obhajcov (*European Criminal Bar Association – ECBA*) a zároveň aj úspešným podujatím *Slovenské dni trestného práva v roku 2010*. Za založením organizácie stál v danom čase JUDr. Milan Valašík, ktorého zámerom bolo vytvoriť platformu, v rámci ktorej by sa obhajcovia mohli podrobnejšie zaoberať problematikou obhajoby, podeliť sa o svoje skúsenosti a aktívne vystupovať v oblasti trestného práva, osobitne pri presadzovaní základných práv a slobôd, pri riešení konkrétnych problémov výkonu obhajoby, ako aj pri podpore statusu obhajcov.

JUDr. Valašík na stretnutí v Bratislave pozitívne zhodnotil myšlienku obnoviť aktívnu činnosť SATO. Cieľom tejto platformy by malo byť pomenovanie a riešenie problémov vyplývajúcich z praxe obhajcu a tiež navrhovať riešenia a vzájomne sa deliť o názory na legislatívu *de iure* a *de lege ferenda*. SATO by mala prijímať podnety od svojich členov a reagovať

na prax v oblasti trestného práva, ktoré je živou disciplínou, rokmi sa mení, no zároveň si žiada aj zjednocovanie praxe.

Na stretnutí v Košiciach doc. JUDr. Olej, CSc., predseda pracovnej skupiny pre trestné právo SAK, poukázal na to, že aktivity združenia SATO sa prelínajú s aktivitami Slovenskej advokátskej komory, a preto sa môžu vzájomne obohacovať a dopĺňať. SATO má plnú podporu SAK a komora vytvára prostredie pre efektívne fungovanie asociácie.

Legislatívne aktivity Slovenskej advokátskej komory v oblasti trestného práva

JUDr. Laciak, PhD. ďalej priblížil činnosť Pracovnej skupiny SAK pre trestné právo. Poukázal na to, že pracovná skupina je veľmi nápomocná pri formulovaní legislatívnych pripomienok k návrhom zákonov či zmien zákonov v medzirezortnom pripomienkovom konaní, ako aj pri poskytovaní stanovísk na žiadosť trestnoprávneho kolégia NS SR. Pracovná skupina funguje veľmi efektívne a aktívne, zároveň však ide o uzavretý okruh osôb a mnohé témy vyžadujú otvorenú diskusiu. Zdôraznil, že aj mladí advokáti sú prínosom, pokiaľ ide o legislatívne návrhy a snahu zlepšiť systém.

JUDr. Laciak, PhD. sa podrobnejšie venoval zásadným pripomienkam SAK, ktoré sa riešili v rámci rozporových konaní od júna 2017, konkrétne k návrhu zákona o ochrane a podpore obetí trestných činov, návrhu zákona o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku, návrhu zákona, ktorým sa ustanovujú definície a množstvá omamných látok a psychotropných látok a návrhu zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Spomenul tiež dva posledné prípady žiadosti o stanovisko zo strany NS SR k návrhom judikátov.

Európska komora obhajcov – aktuálne aktivity, prínos a úspechy v oblasti zabezpečovania procesných záruk v trestných konaniach

Európska komora obhajcov funguje už vyše 20 rokov a združuje advokátov – obhajcov z celej Európy za účelom výmeny poznatkov a realizovania aktivít smerujúcich k posilneniu postaveniu obhajcu a k pripomienkovaniu právnych predpisov, ktoré majú byť založené na rešpekte voči zásadám práv-

neho štátu a na zabezpečení procesných záruk v trestnom konaní. Výsledkom týchto aktivít sú aj európske smernice upravujúce postavenie obvinených a podozrivých osôb. V mnohých štátoch fungujú asociácie, ktoré podobné činnosti robia na vnútroštátnej a dokonca i regionálnej úrovni.

Problematika ustanovovania obhajcov *ex officio*

Ďalším bodom programu bola problematika ustanovovania obhajcov *ex officio*. Aktuálny stav je taký, že ustanovovanie obhajcov je len na úvahe sudcu alebo súdneho úradníka a situácia si vyžaduje nastaviť vhodné pravidlo pre poradovník obhajcov. Inšpiráciou by mohla byť česká právna úprava, podľa ktorej súd vedie abecedne usporiadaný poradovník obhajcov, ktorí majú v obvode súdu svoje sídlo a pridružuje obhajcov postupne podľa zoznamu. Slovenská advokátska komora spolupracuje s Ministerstvom spravodlivosti SR, ktoré momentálne rieši otázku softvéru a vycytáva chyby, ktoré by nový systém mohol priniesť. Nová právna úprava by mala byť platná od budúceho roka.

Formy podaní advokátov v trestných konaniach

JUDr. Valašík otvoril otázku harmonizácie foriem podaní advokátov v trestných konaniach. Vysvetlil, že vďaka advokátskym skúškam skúšajúci zistili, že v praxi nie je zjednotený spôsob vypracovania podaní v prípade, že obhajca koná v mene obvineného, ako to vyplýva z §44 ods. 2 Trestného poriadku. Cieľom je v tomto a obdobných prípadoch pripraviť odporúčanú formu podania pre advokátov.

Nedostatky Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a návrhy na zmeny vyhlášky

Posledným oficiálnym bodom programu bola problematika odmeňovania advokátov podľa vyhlášky o odmene, ktorej novelizáciu SAK považuje za jednu z priorit svojej činnosti.

Pozitívne a negatívne skúsenosti advokátov z praxe v trestných veciach

JUDr. Laciak, PhD. následne vyzval účastníkov, aby sa podelili o pozitívne či negatívne skúsenosti z praxe v trestných veciach. Viacerí advokáti uviedli, že považujú za nesprávne, akým spôsobom súdy rozhodujú vo veciach drogovej kriminality. Prítomní sa ďalej zhodli v tom, že v praxi sa naplno nepriznávajú práva obhajoby a zásada rovnosti zbraní. Vyjadřili frustráciu z toho, že OČTK znemožňujú rôzne úkony. Napriek tomu, že európske smernice zabezpečujúce procesné záruky v trestnom konaní, sú platné a účinné a mali byť transponované do nášho právneho poriadku, podľa skúseností advokátov sa OČTK podľa nich nesprávajú a neprizná-

vajú práva obvineným a podozrivým osobám v takej miere, ako to smernice ukladajú. Advokáti apelovali na dosiahnutie zmeny za účelom naplnenia kontradiktórnosti prípravného konania a získania záruk pre obhajcov.

Na záver bolo pre účastníkov pripravené malé občerstvenie, kde mohli účastníci pokračovať v neformálnejšej diskusii. Podujatia všetci hodnotili veľmi pozitívne a predstihli očakávania organizátorov.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie* vyhlásila aj na rok 2018

XV. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie

pre študentov právnických fakúlt,
advokátskych koncipientov
a mladých advokátov do 35 rokov

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter.

Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov vrátane medzier posielajte na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2018.

Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* príspevky vyhodnotí do konca decembra 2018.

Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelíť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2019.

■ Ďalší publikačný počín Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 - 1947 uvedený do života

„Slovenská advokátska komora dlhodobo prejavuje záujem o svoju históriu a v posledných rokoch je výsledkom týchto snáh aj viacero knižných publikácií, ktoré vydala buď priamo, alebo ich vydanie podporila,“ povedal podpredseda komory **Ondrej Laciak** (foto 1) na úvod slávnostného stretnutia **21. júna 2018** v priestoroch Modrej študovne Univerzitnej knižnice v Bratislave, kde bola do života uvedená nová publikácia o advokátskych komorách na Slovensku v rozpätí rokov 1875 - 1947.

V príhovore pokračoval úvahou: „Snahy o spracovanie významných medzníkov vývoja advokácie boli v advokácii prítomné už v minulosti. V roku 1923 rozhodol Spolok advokátov československých nechať spracovať vedeckú prácu o dejinách advokácie v Čechách a na Slovensku - vyhlásil súťaž, vypísal peňažnú prémiiu a určil dátum vyhodnotenia. V stanovenom termíne nebola predložená žiadna práca. Nenašiel sa autor, ktorý by sa na túto úlohu podujal.“

Po takmer storočí je bilancia v tejto oblasti povzbudivejšia. Po tom, čo v roku 2011 vyšla publikácia *História advokácie na Slovensku*, nasledovali monografie o advokátskom pôsobení Pavla Országha Hviezdoslava, Janka Jesenského, Ivana Horvátha, advokátov Davistov - Clementisa, Okáliho a Poničana,

ale aj knižné medailóny venované kolegom Mikulášovi Gaškovi, nekorunovanému kráľovi justičného paláca Jánovi Eugenovovi Kováčovi a Vojtechovi „Tatenkovi“ Rampášekovi. Slovenská advokátska komora podporila aj vydanie publikácie o prvých ženách v slovenskej advokácii.

Úlohou advokátskej komory je okrem iného aj prispievať ku kultúrnemu rozvoju a kultivovaniu spoločnosti ako celku. Komora má advokáciu stmelovať a pripomínať jej tradičné hodnoty. Aj vďaka aktivitám komory pri skúmaní vlastnej histórie sa prebúdzajú medzi advokátmi spolupatričnosť a hrdosť na príslušnosť k advokátskemu stavu.“

Ondrej Laciak zdôraznil, že kniha predstavuje život advokátskych komôr v minulosti, ktorý je v mnohom podobný dnešným úlohám a cieľom advokácie. Približuje vymedzený úsek advokátskej histórie ohraničený rokmi 1875 - 1948, začínajúci sa zrodom advokátskej samosprávy na našom území. Vyslovil presvedčenie, že spracúvanie témy organizácie advokácie v ďalších obdobiach bude pokračovať, aby raz nové generácie advokátov získali ucelený pohľad na advokáciu v celom predchádzajúcom storočí, vrátane vzniku súčasnej Slovenskej advokátskej komory.

Autorský kolektív spracoval publikáciu pod vedúcou taktovkou **Martiny Gajdošovej**, ktorá predstavila knihu a autorov. Iniciátorom projektu bol Peter Kerecman, vďaka ktorému sa podarilo zostaviť okruh autorov. „V januári 2016 mi poslal čiastočnú historickú schému advokátskych komôr, ich predsedov a tajomníkov na Slovensku na doplnenie údajov, ktorými disponujem ja a jemu chýbajú. Pomyslela som si - veď to je materiál na samostatnú knihu. Postupne sme začali rozvíjať myšlienku spracovania témy. O tom, ako vznikla samosprávna organizácia advokácie u nás, ako sa oddelila od štátu, o jej sebestačnosti, ako si advokáti z vlastných radov volili svojich funkcionárov a odsúhlasovali vlastné pravidlá, ako sa vytvoril vlastný systém dozoru nad prístupom k povolaniu a vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti. Práca má časové ohraničenie - od vzniku samosprávnych advokátskych komôr v Uhorsku, celé putovanie naším štátoprávnym vývojom až po prerušenie samosprávy v roku 1948 v Československu.“

Viktória Hellenbart, advokátka v Lučenci, je skúsená členka komisie pre históriu advokácie, medzi autormi má výhodu, pretože vie po maďarsky a vlastným prekladom významného diela o advokácii v Uhorsku od Lajosa Králika z roku 1904 pomohla so vstupom do obdobia úvah a príprav

zavedenia samosprávy v advokácii na našom území pred rokom 1874.

Jozef Kušnir, právnik a historik, pôsobí v Krajskom múzeu v Prešove. Advokátske komory v Uhorsku vznikli ako 28 regionálnych organizácií, z toho na území dnešného Slovenska štyri – Bratislava, Banská Bystrica, Košice a Prešov. Preto téma *Advokátskej komory v Prešove 1875 – 1921* bola presne šitá na mieru tomuto znalcovi – okrem iného – regionálnych dejín Šariša.

Zdenko Ďuriška, právnik, pôsobí v Národnom biografickom ústave Slovenskej národnej knižnice v Martine. Pre celkový charakter knihy autori chceli nielen sumarizovať a spracovať údaje týkajúce sa inštitúcií – advokátskych komôr, ale aj osôb – funkcionárov komôr, pretože osobné i inštitucionálne väzby a vzťahy dokresľujú okolnosti, obraz, atmosféru a ducha doby. Zdenko Ďuriška má vzácnu schopnosť vypátrať biografické, topografické a iné údaje, dokonca aj obrazové v podobe fotografií, podobizní, portrétov či náhrobných pomníkov. Z úvodných 40 životopisov najvýznamnejších funkcionárov sa zoznam postupne rozširoval na súčasný počet viac ako 150 spracovaných životopisov.

Peter Kerecman, advokát v Košiciach, predseda pracovnej komisii pre históriu advokácie, je „hnacím motorom“ publikačnej činnosti o histórii advokácie. Ako Košičanovi mu, prirodzene, pripadli dejiny Advokátskej komory v Košiciach v rokoch 1875 – 1921. Naliehal, aby sa do záberu publikácie dostali aj komory, ktoré sa dnešného Slovenska dotýkali len časťou, preto spracoval aj podrobné informácie o komorách a funkcionároch v Rábe, Balážskych Ďarmotách, Marmarošskej Sihoti a Miškovci. Venoval sa aj organizácii advokácie po Mníchove a Viedenskej arbitráži na území, v tom čase, Maďarska – advokátskym komorám a funkcionárom v Komárne a v Košiciach.

Martina Gajdošová samu seba predstavila nasledovne: „Pôsobím na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave a téma samosprávy a histórie advokácie na našom území bola mojou rigoróznou prácou ešte v roku 2003. Téma sa ku mne oblúkom vrátila, od roku 2011 som členkou pracovnej komisie pre históriu advokácie, ktorá pôsobí v rámci Slovenskej advokátskej komory. Vzhľadom na to, že som Bratislavčanka, pripadla mi spracovanie histórie Advokátskej komory v Bratislave v rokoch 1875 – 1921, ale aj iné úlohy spojené s vedením autorského kolektívu – bystrická komora z uhorského obdobia, obdobie československé, teda zlúčená advokátska komora so sídlom v Turčianskom Sv. Martine od roku 1921, neskôr znovu obnovená Advokátska komora v Bratislave od roku 1936 a ich vývoj do roku 1948. Ako by som knihu charakterizovala v krátkosti? Nemôžem byť objektívna. Je to pekná kniha, dlhé a možno úmorné čítanie, ale prináša aj veľa poézie. Snažili sme sa zachovať čo najviac z dobových listín v dobovom

prejave a štylizovaní, a tak čo najvernejšie priblížiť okolnosti aj atmosféru. Vďaka spoluautorom a ich úsiliu má kniha peknú obrazovú súčasť."

Martina Gajdošová poďakovala potomkom advokátov – funkcionárov, ktorí pomohli svojimi spomienkami, dokumentmi, obrazmi a fotografiami. Prejav úcty patrí aj advokátom, ktorí sa podieľali na prekladoch z maďarských originálov – Alexandrovi Filovi, Ladislavovi Niytraiovi, Gabriele Novákovej, Judite Kučerovej, Mikulášovi Fülekymu a Zsoltovi Hodosimu. Úlohou spoluautorov bolo študovať, hľadať, bádať v archívoch, fotiť, sumarizovať a podkladové materiály spracovať, ale práve preklady cenností, ktoré sa v archívoch podarilo objaviť, z maďarčiny do slovenčiny, boli nesmierne užitočné.

Ďalej poďakovala recenzentom knihy Jozefovi Vozárovi a Stanislavovi Balíkovi za to, že si knihu prečítali a diskutovali o nej ešte v štádiu jej príprav.

Knihy je pozoruhodná aj vďaka vysoko profesionálnej a kvalitnej práci vydavateľstva Slovenskej akadémie vied VEDA, poďakovanie patrí predovšetkým riaditeľovi Milanovi Brňákovi, šéfredaktorovi Pavlovi Kršákovi a grafikom Jane Janíčkovej a Marekovi Petržalkovi.

Najväčšiu vďaka si však zasluhuje Slovenská advokátska komora za to, že podporuje publikačnú činnosť, bádanie a postupné spracúvanie histórie advokácie. Je to veľká vec, že samospráva v slobodných povolaniach, a teda aj v advokácii na našom území, má bohatú históriu a tradíciu. Pozornosť komory sa permanentne upriamuje na minulosť, a takto sa pripája v skúmaní vlastnej minulosti nielen k historikom všeobecne alebo k právnym dejinárom, ale aj k notárom, prokurátorom a k iným povolaniam.

Vzhľadom na to, že systém zastrešenia advokácie advokátskymi komorami na Slovensku má vysoký vek – takmer 150 rokov – podrobnejšie prizretie sa mu znamená podrobnejšie prizretie sa celej spoločnosti. Systém samosprávnej

organizácie advokácie a slobodného výkonu povolania sa osvedčil u nás aj vo svete.

Podujatie sprevádzali aj hudobné vstupy pedagogičky a žiakov Základnej umeleckej školy Ľudovíta Reitera v Bratislave (foto 2).

Samotný akt uvedenia knihy do života vykonal Jozef Vozár z Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied symbolicky céčkovými paragrafmi (foto 3). Skonštatoval, že „prítomní sú svedkami udalosti, ktorá sa nestáva často, možno sa udeje raz za jednu generáciu. Kniha prekračuje rámec Slovenskej republiky, pretože mapuje nielen advokáciu na Slovensku, ale aj v bývalom Rakúsko-Uhorsku. Prvá kniha z autorského kolektívu JUDr. Kerecmana, PhD. v roku 2011 nastavila latku veľmi vysoko. Myslel som si, že pomyselná latka sa dlho nebude dať preskočiť. Prešlo však sedem úrodných rokov – a autorský kolektív prichádza s novou publikáciou, ktorou latku po-

súva znova vyššie. Kniha zaujme nielen formou, ale aj obsahom, váži 3,2 kg, je to naozaj „vážená“ kniha a v pravom zmysle slova možno hovoriť o krste, pretože bábätko s váhou 3,2 kg je naozaj životaschopné.“ Knihe zaželal všetko najlepšie s tým, že už teraz je v právnických kruhoch odsúdená na doživotný úspech.

Kniha je uvedená do života, dýcha, jej strany čakajú na dychtívých čitateľov. Svedkami začiatku jej čitateľskej púte bolo viac ako 50 hostí (foto 4).

–no, km–

Foto Vladislav Zigo

Knihu si môžu objednať aj advokáti a advokátski koncipienti na zvýhodnenú cenu, bližšie informácie sú uvedené v Správach na www.sak.sk. V prípade záujmu je možné kontaktovať kanceláriu SAK e-mailom ondrisova@sak.sk, príp. telefonicky na č. 02/204 227 28.

Ochrana osobných údajov a právo na súkromie

Ponuka dištančného e-vzdelávania pre advokátov a advokátskych koncipientov

Druh odbornej prípravy: Dištančný on-line kurz koncipovaný pre potreby advokátov v praxi vedený tútorom s úvodným osobným a záverečným stretnutím účastníkov. Kurz prebieha na vzdelávacej on-line platforme v rámci programu Rady Európy HELP. HELP (*Human Right Education For Legal Professionals*) je najväčší vzdelávací projekt určený pre advokátov, sudcov a prokurátorov v Európe.

Téma: Ochrana osobných údajov a právo na súkromie

Organizátor: Slovenska advokátska komora v spolupráci so sekretariátom programu HELP Rady Európy.

Obsah a ciele kurzu: Kurz pokrýva základné koncepty a princípy ochrany osobných údajov v EÚ, legislatívny rámec EÚ a Rady Európy, judikatúru a najdôležitejšie rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ESĽP) a Súdneho dvora EÚ. Kurz je založený na interaktívnej prezentácii, ktorá obsahuje videá, odkazy na ďalšie zdroje, početné materiály a príručky vychádzajúce z podkladov Agentúry pre základné práva EÚ a ESĽP. Obsahom je tiež posledná reforma na úrovni EÚ prijatá v podobe nariadenia GDPR. Kurz prešiel úpravami na základe komentárov účastníkov pilotnej fázy, aby čo najlepšie zodpovedal potrebám advokátov v praxi.

Účastníci sa naučia rozpoznať porušenia práv a aplikovať opravné prostriedky v špecifických oblastiach, akými sú aj odbor medicíny, médiá, vývoj nových technológií (GPS, dróny, CCTV), elektronická komunikácia a marketing, dohľad nad pracoviskom a pod.

Tútor: JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD.

Priebeh kurzu: Dňa 12. septembra 2018 (streda) sa v dolnej zasadačke SAK v Bratislave uskutoční tzv. kick-off seminar, teda poldenný úvodný seminár za účasti predstaviteľa Rady Európy, tútora a všetkých účastníkov kurzu. Následne účastníci budú pracovať len dištančnou formou on-line cca 2-3 hod týždenne, v celkovej počte 18 hodín kurzu. Na záver jednotlivých modulov účastníci kurzu odpovedajú na niekoľko testových otázok s viacerými odpoveďami. Ak počas kurzu účastník dosiahne v priemere viac ako 40 % správnych odpovedí, na záver získava certifikát o úspešnom absolvovaní kurzu.

Jazyk kurzu: slovenský (väčšina materiálov je dostupná aj v anglickom jazyku a iných jazykových mutáciách).

Náklady: Účast' na kurze je bezplatná. Preukázané náklady spojené s účasťou na úvodnom seminári budú hradené z rozpočtu programu HELP.

Účastníci: 30 osôb – zúčastniť sa môžu advokáti a advokátski koncipienti zapísaní v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou.

Registrácia: V prípade záujmu o účasť zašlite e-mail na adresu chladekova@sak.sk najneskôr **do 15. augusta 2018** s uvedením mena a kontaktných údajov (adresa, e-mail, mobilné číslo).

Foto Rada Európy

PREDSTAVUJEME VÁM EURÓPSKU ADVOKÁCIU

Škótska advokácia – hrdá na svoje tradície, no otvorená zmenám

Bulletin slovenskej advokácie prináša od začiatku roku 2018 v každom čísle čitateľom predstavenie jednej z európskych advokátskych komôr. V dnešnej Európe, v ktorej štátne hranice prestávajú byť zábranou spolupráce medzi advokátmi, stúpa význam poznania fungovania advokácie v iných štátoch. Skúsenosti zahraničných komôr, ich úspechy i každodenný život môžu byť nielen zdrojom poznania iných prístupov k riešeniu obdobných problémov, ale i inšpiráciou pre nás.

Advokát po anglicky: **solicitor/advocate**

(advokát/advokát zastupujúci pred súdom)

Advokátsky koncipient po anglicky: **trainee/devil**

Počet aktívnych advokátov ku koncu roka 2016:

11 358 (Law Society), **462** (Faculty of Advocates)

Počet koncipientov:

543 (Law Society), **7** (Faculty of Advocates)

Počet obyvateľov na advokáta: cca 440

Internetová stránka Law Society of Scotland:

www.lawscot.org.uk

Internetová stránka Faculty of Advocates:

www.advocates.org.uk

Advokátsky časopis solicitorov:

The Journal of the Law Society of Scotland

www.journalonline.co.uk

Facebook: www.facebook.com/TheLawSocietyofScotland

Vnútorne členenie profesie

Vo viacerých krajinách so systémom *common law*, teda v jednotlivých častiach Veľkej Británie a v krajinách Spoločenstva národov (*Commonwealth*), sa pod slovenským pojmom *advokát* skrývajú dve čiastočne odlišné profesie, a to *solicitor* a *barrister/advocate*. *Solicitor* je v našom ponímaní advokát s licenciou, ktorý poskytuje všetky právne služby a podklady na pojednávanie, no priamo počas súdneho konania nevystupuje. Túto úlohu preberá *barrister* – v Škótsku

advocate, ktorý sa špecializuje na súdny proces a zároveň aj na históriu a filozofiu práva a je považovaný za odborného znalca práva. Je zväčša úlohou *solicitora*, ktorý má priamy vzťah a kontakt s klientom, nájsť pre klienta advokáta na zastupovanie pred súdom.

Barrister/advocate je často vážena osoba, ktorá sa môže stať sudcom, či poskytovať odborné posudky a stanoviská. Musí mať dobrú znalosť súdnych precedensov, dodatočné vzdelanie v oblasti dokazovania, procesného práva a etiky.

Solicitor na druhej strane má v právomoci dosiahnuť mimosúdny zmier a má dôležitú úlohu pri príprave dokumentov, dôkazov a celkovej administratívy v súvislosti so súdnym pojednávaním.

V porovnaní s Anglickom nachádzame rozdiel v tom, že v Škótsku *solicitor* môže zastupovať klienta pred prvostupňovými súdmi (tzv. *Sheriff Court* a *District Court*). K ďalšej zmene došlo v roku 1990, kedy zákon priznal právo vystupovať pred najvyššími súdmi (*High Court of Justiciary*, *Court of Session*) aj *solicitorom*, ak majú dostatočnú kvalifikáciu. Označujú sa vtedy *solicitor advocate*. K tejto kariére sa hlási stále viac právnikov, no čelí aj kritike z viacerých strán.

Historické míľniky škótskej advokácie

Prvé dochované zmienky o profesijných združeniach advokátov na území Škótska sú datované v 16. storočí. *Faculty of Advocates* bola oficiálne založená ako profesijná organizácia v roku 1532, hoci pôvod jej činnosti siaha ďalej do minulosti. Advokáti v postavení *solicitorov* boli združení v iných asociáciách, z ktorých niektoré fungujú dodnes, napríklad *Society of Writers to Her Majesty's Signet* (*WS Society*) formálne založená v roku 1594. Táto spoločnosť má vlastnú knižnicu v *Parlament House* a jej členovia si uvádzajú za meno skratku *WS*. Pred zaužívaním pojmu *solicitor* boli advokáti známi ako *writers*. *Writers of the Signet* mali právo dohliadať na používanie kráľovskej pečate. Keď bolo v roku 1599 navrhnuté zlúčenie *Faculty of Advocates* so *Society of Writers*, členovia spoločnosti *solicitorov* boli zásadne proti, čo potvrdil aj neúspešný druhý pokus o zlúčenie v roku 1633.

Knižnica *Advocates Library* bola založená na fakulte v roku 1689 a do roku 1850 v podstate slúžila ako národná knižnica. V roku 1709 udelila kráľovná Anna správcovi knižnice právo na kópiu výtlačku každej knihy vydané na britských ostrovoch. V roku 1925 knižnica darovala 750 000 zdrojov neprávnického charakteru vtedy založenej Škótskej národnej knižnici a venuje sa už len právnickej literatúre, čím sa preslávila v celom Spojenom kráľovstve. Advokátska knižnica si ponechala privilegované právo na právnické materiály a úzko spolupracuje s národnou knižnicou, aby ich sprístupnila verejnosti.

Významnými členmi *Faculty of Advocates* boli svetoznámi spisovatelia Sir Walter Scott, Robert Louis Stevenson, James Boswell a Alexander McCall Smith. Sir Walter Scott dokonca venoval fakulte svoju výnimočnú knižnicu v Abbotsforde.

Prvou advokátkou, ktorá sa stala členkou *Faculty of Advocates* v roku 1923, bola pani Margaret Kidd. V roku 1948 bola menovaná aj za *King's Counsel* a takisto bola prvou ženou vo vedení *Faculty of Advocates*, keď sa stala správkyňou knižnice v roku 1956.

Ako narastal počet právnikov úmerne k nárastu množstva právnych predpisov v 20. storočí sa ukázala potreba jednej stavovskej organizácie pre *solicitorov*. Zároveň bola potrebná reforma právneho systému fungujúceho od roku 1424, ktorý dovtedy umožňoval poskytovať právne služby aj právnikmi nezapsanými v stavovských združeniach, ktorí dobrovoľne poskytovali právnu pomoc nemajetným klientom. V roku 1949 vstúpil do platnosti zákon (*Legal Aid and Solicitors Act*), ktorým bola založená *Law Society of Scotland* s pôsobnosťou pre celé územie Škótska a ktorý predstavil mo-

derný systém právnej pomoci pre osoby v materiálnej núdzi. Členstvo v organizácii sa stalo pre *solicitorov* povinné. V súčasnosti sú základné pravidlá výkonu povolania a postavenie organizácie zakotvené v zákone z roku 1980 (*Solicitors Act*).

Sídlo škótskych stavovských organizácií

Faculty of Advocates – Parliament House

Sídlom *Faculty of Advocates* je historická budova *Parliament House* (foto 1), ktorá slúžila na účely parlamentného zhromaždenia v 17. storočí. Dnes je budova sídlom najvyššieho súdu a advokátov. Advokáti vykonávajú advokáciu samostatne, ale bývajú súčasťou združení advokátov, ktorým sa hovorí *stables*. Všetky sídla v *Parliament House*, pričom ich administratívni pracovníci (*clerks*) sú zamestnancami *Faculty Services Limited* (spoločnosť zabezpečujúca chod *Faculty of Advocates* a podporujúca advokátov v oblasti administratívnych a iných podporných služieb). Každá z komôr sa zameriava na niektoré z oblastí práva a má svoju webstránku (napr. *Terra Firma Chambers*, *Ampersand*, *Axiom Advocates*, *Black Chambers*).

Advocates library sa tiež nachádza v budove *Parliament House*, pričom *advocates* najčastejšie práve odtiaľ vykonávajú svoju činnosť (niekedy z domu). Každý z *advocates* má v knižnici svoje miesto, na ktorom zvykne sedávať. Koncipienti (*devils*) majú v knižnici taktiež vyhradené svoje miesta, na ktorých počas trvania *European Lawyers Programm* sedávajú aj *eurodevils*. V neďalekej budove nachádzajúcej sa na *Old Assembly Close* sú rokovacie miestnosti, ktoré sú určené na stretnutia s klientami, *solicitormi*, znalcami, atď. V budove

Parliament House sa nachádza taktiež *Court of Session* (najvyšší civilný súd v Škótsku). V *Parliament Hall* – vstupnej hale *Parliament House* – možno každý deň pred a po pojednávaníach vidieť *advocates* prechádzajúcich sa so *solicitors* a klientami z jednej strany haly na druhú, lebo pri chôdzi je menšia šanca, že niekto bude počuť ich rozhovor.

Law Society of Scotland

Law Society of Scotland od roku 2015 sídli v novej budove, ktorá je v centre Edinburgu (foto 2). Nárast počtu členov, pracovníkov a aktivít viedol k rozhodnutiu opustiť jednu z typických edinburgských spojených budov, kde *Law Society* sídlila od roku 1968 a presťahovať sa do modernej a priestrannej budovy.

Symbody stavovských organizácií

Faculty of Advocates má v správe historický artefakt z bitky na Floddenskom poli, kde Škóti utrpeli hroznú porážku v roku 1513. Ide o štandardu s nápisom *Veritas Vincit*, pravda zvíťazí, ktorú niesol jeden z mála šľachticov, ktorí bitku prežili, a počas zajatia Angličanmi ju ukryl opásaním okolo svojho tela (foto 3).

S fakultou sa spája aj príbeh tzv. Indiána Petra, ktorý bol ako malý chlapec unesený a predaný do otroctva v Severnej Amerike v roku 1743. Tam sa ho ujal Škót, ktorý mal za sebou podobný osud. Peter Williamson prežil ďalšie ťažkosti, keď ho chytili indiáni a keď bojoval na strane Britov proti Francúzom. Nakoniec sa vrátil do Edinburgu, kde sa stal známym ako Indián Peter a začal písať, vydávať knihy a obchodovať. Otvoril kaviareň v *Parliament House* a zaviedol systém doručovania pošty, ktorý využívali aj advokáti. Vďaka dobrým kontaktom s advokátmi sa odvážil podať žalobu na osoby, ktoré upodozrieval zo svojho únosu, a v dvoch prípadoch získal odškodnenie.

V jednej z hlavných chodieb fakulty je vojnový pamätník, ktorý je venovaný spomienke tých členov *Faculty of Advocates*, ktorí zomreli v službe vlasti počas prvej svetovej vojny. Ide o 26 advokátov, dvadsaťsedem meno bolo pridané po druhej svetovej vojne.

Štruktúra stavovských organizácií

Law Society of Scotland

Law Society of Scotland je profesijná organizácia združujúca škótskych advokátov, ktorí majú označenie *solicitor*. Jej úlohou je prijímanie uznesení a rozhodnutí, ktorými dotvárajú právny rámec profesie, zabezpečuje kontrolu kvality právnych služieb jej členov, odborné vzdelávanie a medzinárodné vzťahy. Členovia voľbou rozhodujú o zložení predsedníctva, ktoré má za úlohu určovať smerovanie a stratégiu činnosti organizácie. Predsedníctvo úzko spolupracuje so Správnou radou, ktorá je primárnym rozhodovacím orgánom.

nom. Skladá sa z členov predsedníctva a výkonných pracovníkov *Law Society*.

Podmienkou zápisu žiadateľa v *Law Society of Scotland* je absolvovanie štúdia škótskeho práva a získanie titulu *Bachelor of Law* (LLB) na univerzite, ktorú *Law Society* schválila, alebo úspešným absolvovaním skúšky na samotnej *Law Society of Scotland*. Následne budúceho *solicitora* čaká ďalší rok štúdia a získanie diplomu (*Diploma in Professional Legal Practice*). Až potom môže nastúpiť na dvojročnú prax v advokátskej kancelárii.

Pôvodné *Law Society*, ktoré združovali *solicitorov* na základe teritoriálneho princípu existujú aj dnes, ale ich úloha sa zmenila. Teritoriálne obmedzenie poskytovania právnych služieb bolo zrušené, no tieto spoločnosti naďalej lobujú v mene svojich členov na národnej úrovni a poskytujú svojim členom kvalitnú knižnicu a vzdelávacie podujatia, keďže *solicitori* majú povinnosť absolvovať 30 hodín odborného vzdelania ročne. V Edinburhu napríklad sídli známa *Society*

of Writers to Her Majesty's Signet (*W. S. Society*) a *Society of Solicitors to the Supreme Courts* (*S. S. C.*).

Predseda a podpredseda *Law Society of Scotland* zastávajú svoj úrad počas jedného roka. Ďalšími dôležitými osobami sú pokladník a bývalý predseda. O každodenný chod *Law Society* sa stará výkonný riaditeľ, ktorý manažuje 120 zamestnancov.

Faculty of Advocates

Stavovskou organizáciou advokátov je *Faculty of Advocates*. Pýchou fakulty je, že už vyše 500 rokov usiluje o zabezpečenie „prístupu ku kvalitnej, nezávislej a objektívnej právnej pomoci a službe pre všetkých obyvateľov Škótska“. Jej poslaním je poskytovať odborné vzdelanie, deontologické pravidlá a vykonávať disciplinárnu právomoc. Okrem špecializácie na procesné právo, tzv. *courtcraft*, vývoj smeruje aj k inovatívnym metódam alternatívneho riešenia sporov. Členstvo advokátov vo *Faculty of Advocates* je povinné. Dekanom fakulty je **Gordon Jackson QC** (foto 4).

Študent, ktorý chce získať postavenie *advocate*, musí ukončiť právnické vzdelanie, získať diplom (*Diploma in Professional Legal Practice*), absolvovať dvojročnú *solicitorskú* prax a následne osem- alebo deväťmesačnú neplatenú praktickú sťaž (*devilling*) so skúseným advokátom (*devilmaster*). Na záver musí absolvovať záverečné hodnotenie spôsobilosti. Pozitívne sú hodnotené rôznorodé skúsenosti ako dobrovoľná práca pre centrá právnej pomoci alebo miera skúseností so súdnym konaním.

Väčšina advokátov v postavení *advocate* vykonáva advokáciu samostatne. Títo advokáti majú sídlo v *Parliament House*. Len niektorí sú zamestnaní v priemysle alebo pracujú pre miestnu samosprávu. Významní advokáti s titulom *advoc*

6

cate sa môžu stať tzv. poradcom kráľa (*King's Counsel*), príp. kráľovnej (*Queen's Counsel*). Do tejto pozície je menovaný monarchom na základe minimálne 15-ročných skúseností a ich osobitné postavenie je uznané súdmi. V Škótsku bol tento titul uznaný až v roku 1868, dovtedy ho mohol získať len dekan *Fakulty of Advocates*. Aktuálne je v Škótsku vyše 150 advokátov s titulom QC.

Fakulty of Advocates je veľmi hrdá na svoju knižnicu, ktorá má nielen excelentné zdroje, ale zároveň je miestom na výmenu názorov a networking (foto 5). Knižnica funguje a rastie už vyše 300 rokov. Sú v nej k dispozícii staré a vzácne listiny ako aj moderný systém založený na najnovšej technológii. Zbierka zahŕňa jedny z prvých tlačených kníh i rané iluminované rukopisy s právnickou tematikou.

Fakulta spravuje aj knižnicu v Glasgowe a dedičstvo advokáta spisovateľa Sira Waltera Scotta (1771 – 1832) v Abbotsforde (foto 6). Svetoznámy spisovateľ zanechal vo svojom sídle vyše 9 000 kníh a knižnica zostala v pôvodnom stave a bez poškodenia. Knihy sa okrem práva venujú politike, histórii, literatúre, vedám i čarodejníctvu.

Štatistiky

V Škótsku v roku 2015 počet žien v advokácii prvýkrát prevýšil počet mužov. Väčšina z 51 % solicítok je však zamestnaných v súkromnom a verejnom sektore. Tento trend je podobný vo všetkých európskych krajinách. Na druhej strane, vedúce pozície v advokátskych kanceláriách stále zastáva 75 % mužov. V roku 2016 z celkového počtu 432 advokátov bolo zapísaných vo *Faculty of Advocates* 118 žien. Medzi 124 osobami s titulom *Queen's Counsel* túto pozíciu zastávalo 26 žien. Tento rok pribudne sedem nových advokátov. Nárast počtu žien každoročne zapísaných v *Law Society* tieto čísla pravdepodobne v blízkej budúcnosti zmení, aktuálne je zapísaných 322 žien – koncipientiek a 173 mužov – koncipientov.

Ženám – advokátkam na *Faculty of Advocates* bola tento rok pri príležitosti medzinárodného dňa žien venovaná aj fotografická výstava uznávanej fotografky, ktorá vykonáva aj advokátsku prax. Pri tejto príležitosti sa konala aj diskusia v *Parliament Hall* (foto 7).

7

8

9

Talár škótskych advokátov

Škótsky advokátsky talár je veľmi podobný anglickému. Rozdiel spočíva v tom, že pod talárom nosia frak a namiesto bielej stuhy majú vpredu biely motýlik (foto 8). Advokáti s označením QC a sudcovia nosia namiesto motýlika dlhé biele šatky podobné kravate. Nositelia titulu QC alebo KC majú špeciálny talár, vďaka čomu si vyslúžili ak pomenovanie *Silks* (Hodváb). Neodmysliteľnou súčasťou je aj parochňa (foto 10).

Advocates majú nepísaný dress code aj mimo súdnych konaní – v priestoroch *Parliament house* (kde sídlia) resp. počas výkonu svojho povolania mimo *Parliament house* musia nosiť business oblečenie v tmavých farbách (pôvodne len čierna; dnes už aj tmavomodrá, šedá). Košeľa býva biela. Oficiálnym dôvodom je, že smútia za kráľom Charlesom II, ktorého socha sa nachádza aj pred budovou *Parliament house*. Medzi *advocates* sú však aj „rebeli“, ktorí sa snažia tento dress code malými krokmi postupne posúvať – napr. spomínaná tmavomodrá.

Talár nosia aj *solicitors*, ktorí sú oprávnení vystupovať pred civilným súdom s označením *Sheriff court* (foto 9). Na rozdiel od *advocates* však nenosia parochňu.

Aktuálne výzvy

Nová stratégia

Law Society of Scotland spustila v auguste 2015 ambiciózný projekt novej stratégie činnosti, ktorý má trvať do roku 2020. Cieľom je zefektívniť činnosť organizácie a získanie poprednej svetovej pozície medzi stavovskými organizáciami. Zároveň si stanovila záväzok vydávať každoročne operačný plán, aby bola činnosť organizácie a napĺňanie cieľov transparentné a dostatočne konkrétne.

Alternatívne podnikateľské štruktúry

Od roku 2010 je vo Veľkej Británii povolené zakladanie alternatívnych podnikateľských štruktúr (*alternative business structures* – ABS), ktoré umožňujú vstup externého kapitálu do advokátskej kancelárie a spoluprácu s inými profesiami mimo advokácie, napr. s účtovníkmi. Požiadavka po novom modeli výkonu advokácie vyvstala aj z radov advokátov, no nebol stanovený dostatočný regulačný rámec pre takýto zásah do tradičného modelu advokácie s nemalými dopadmi na zásady výkonu povolania a aj ochranu práv klientov.

Dve zásadné referendá a BREXIT

V roku 2014 sa konalo referendum o nezávislosti Škótska a v roku 2017 referendum o vystúpení Veľkej Británie z Európskej únie. V oboch *Law Society* zaujala neutrálnu pozíciu, no aktívne sa zapojila do procesu informovania verejnosti o ústavnoprávnych aspektoch, politických, ekonomických a legislatívnych dopadoch. V prípade Brexitu *Law Society* urobila prieskum medzi členmi a výsledky, v zmysle ktorých advokáti v Škótsku boli jasne proti Brexitu, publikovala v stavovskom časopise.

Legislatívne zmeny

Law Society of Scotland sa aktívne zapája do procesu zefektívnenia systému bezplatnej právnej pomoci. Po 30 rokoch fungovania systému sa tento stal neprehľadným aj pre tých najskúsenejších advokátov. Znepokojivý bol aj klesajúci rozpočet na právnu pomoc. *Law Society of Scotland* pripomienkovala reformu súdneho systému, ktorá začala v roku 2013 a ktorej zámerom bolo redukovanie počtu súdov a znižovanie rozpočtu. Advokáti sa obávali dopadu na prístup k spravodlivosti mimo veľkých miest. Dlhé roky *Law Society of Scotland* apelovala na zvýšenie vekovej hranice trestnej zodpovednosti detí z 8 na 12 rokov, o zmene zákona sa rozhodlo v roku 2018. V roku 2017 bol zavedený elektronický integrovaný systém súdneho spisu, ktorý umožňuje vo veciach s nízkou hodnotou sporu urobiť podanie, zaplatiť poplatok a sledovať súdny spis on-line.

Lawscot Foundation – nadácia pre talentovaných študentov

V roku 2016 *Law Society of Scotland* založila nadáciu, ktorá má pomôcť podporiť akademicky talentovaných študentov so znevýhodneným postavením ukončiť vzdelanie a poskytnúť im praktické vedenie zo strany advokátov, ktoré ich môže pripraviť na kariéru v oblasti advokácie.

Elektronická komunikácia dôvodom zrušenia známej tradície

Dlhé roky fungovalo na *Faculty of Advocates* doručovanie pošty prostredníctvom drevenej debny, ktorú mal každý advokát na svoje meno zavedenú v *Parliament Hall*. Ak *solicitor* potreboval doručiť dokumenty advokátovi, vložil ich do tejto debničky. Doba smartfónov, elektronických schránok a webových stránok síce poskytovala viaceré formy komunikácie, drevené debničky boli však stále veľmi obľúbené a považované za neodmysliteľnú tradíciu. Tradíciu však vytlačila potreba posilnenia ochrany osobných údajov a elektronizácia.

Aktivity na poli medzinárodných vzťahov

V roku 2015 *Law Society of Scotland* organizovala konferenciu o práve spoločenstva národov (*Commonwealth Law Conference*). Išlo o 19. ročník podujatia, ktoré sa koná každé dva roky a počas štyroch dní je priestorom na prednášky, debaty a diskusie advokátov zo všetkých krajín *commonwealthu*. Zároveň išlo o 800. výročie prijatia *Magny Charty*, ktorá je považovaná za základ právneho štátu v celom *commonwealthu*.

Z Edinburgu pochádzal aj bývalý predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) Ruthven Gemmill WS, ktorý v roku 2017 usporiadal v hlavnom meste Škótska plenárne zasadnutie organizácie. Jeho prístup k vedeniu pracovných stretnutí aj k zásadným otázkam fungovania organizácie bol pre CCBE prínosom.

Škótska *Law Society* je tento rok organizátorom konferencie po anglicky hovoriacich tajomníkov a výkonných pracovníkov advokátskych komôr v Európe (CEEBA).

Pokiaľ ide o *Faculty of Advocates*, okrem aktívneho členstva v CCBE a Medzinárodnej advokátskej komore (IBA), je členom *International Council of Advocates and Barristers* (ICAB), ktorá združuje komory Austrálie, Anglicka a Walesu, Hong Kongu, Írska, Nového Zélandu, Severného Írska, Juhoafrickej republiky a Zimbabwe.

K zahraničnej spolupráci patrí aj ponuka stáže v Edinburgu v rámci *European Lawyers Programme*, ktorú v tomto čísle bulletinu tretíkrát predstavujeme advokátom a advokátskym koncipientom. *European Lawyers Programme* predstavuje trojmesačný program pre 10 advokátskych koncipientov z Európskej únie, v rámci ktorého majú možnosť nadobud-

núť znalosti o škótskom práve, spolupracovať so škótskymi advokátmi a sudcom na *one-to-one basis*, zdokonaľiť si anglické jazykové znalosti a nadviazať dlhodobé kontakty so škótskymi právnikmi a právnikmi z ďalších krajín Európskej únie.

Po absolvovaní programu majú účastníci taktiež možnosť stať sa členmi *European Lawyers Association* a zložiť skúšku spôsobilosti (*Aptitude test*), na základe ktorej sa kvalifikujú ako škótski advokáti (*solicitors*). Hoci je stáž určená len pre desiatich advokátov z celej EÚ, slovenským uchádzačom sa podarilo v oboch ročníkoch uspieť.

Voľný pohyb európskych advokátov v Škótsku a vice versa

Otázka voľného pohybu advokátov v EÚ, ako vyplýva zo smerníc Európskej únie, je momentálne veľkou otázkou pokiaľ ide o krajiny Veľkej Británie a to na základe rozhodnutia o vystúpení krajiny z Európskej únie. Brexit je dôvodom mnohých otázok a napriek snahe Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) o hľadanie riešení, rozhodnutie je na členských štátoch EÚ. Otvorená je momentálne aj otázka ďalšieho členstva advokátskych komôr z Veľkej Británie v CCBE.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Foto Adriena Petrová (1), *Law Society of Scotland* (2, 8, 9),
Faculty of Advocates (3, 4, 5, 6, 7, 10)

Odbor medzinárodných vzťahov SAK srdečne ďakuje za poskytnutú pomoc a materiály pani Adriene Petrovej, národnej zástupkyňi *European Lawyers Association*.

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz venovanú bratislavskému advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal mladý advokát JUDr. Michal Rampášek, ktorý je zároveň vnukom zosnulého advokáta.

Publikácia sa vyznačuje podrobným zmapovaním života JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnej úprave výkonu advokácie. Práve zasadenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur. V prípade záujmu o kúpu kontaktujte: stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Ponuka vzdelávacieho programu v Škótsku

European Lawyers Programme

Faculty of Advocates (škótska komora advokátov), ponúka možnosť zúčastniť sa na **12-týždňovom vzdelávacom programe pre 10 advokátov a advokátskych koncipientov z krajín EÚ** v Edinburgu. Program ponúka:

- profesionálny prístup a skúsenosti získané počas 40-ročného fungovania programu
- príležitosť absolvovať stáž so sudcami (*Court of Session* – najvyšší súd pre občianskoprávne veci, *High Court of Justiciary* – najvyšší súd pre trestnoprávne veci) a praktizujúcimi advokátmi v Škótsku
- príležitosť získať vedomosti o systéme common law
- zdokonalenie jazykových znalostí
- nadviazanie kontaktov s inými advokátmi a uľahčenie cezhraničnej spolupráce (program je spoluorganizovaný sieťou absolventov združených v *European Lawyers Association – ELA*)
- prístup k elektronickým zdrojom a materiálom Advokátskej knižnice (označenej ako najlepšia vo Veľkej Británii)
- kurz poskytuje dobrý základ v prípade záujmu o zloženie skúšky spôsobilosti v Škótsku

Program

Program prebieha **od 15. apríla 2019 do 28. júna 2019**.

Je rozdelený na dve časti – počas prvých dvoch týždňov absolvuje účastník úvod do problematiky škótskeho právneho systému, zvyšný čas je účastník priradený ku konkrétnemu junior advokátovi, senior advokátovi (*Queen's counsel*) a sudcovi najvyššieho súdu v Škótsku (*Court of Session / High Court of Justiciary*), sleduje jeho činnosť, pomáha pri príprave podkladov a sprevádza ho na súdne konanie.

Po absolvovaní programu majú účastníci tiež možnosť stať sa členmi *European Lawyers Association* a zložiť skúšku spôsobilosti (*Aptitude test*), na základe ktorej sa kvalifikujú ako škótski advokáti (*solicitors*).

Náklady

Kurz a stáž sú pre vybraných uchádzačov **bez poplatku**, cestu a ubytovanie si účastníci hradia sami (priemerné mesačné náklady v Edinburgu sú 700 – 800 libier).

Organizačné záležitosti

Prihlášky môžu uchádzači zasielať **do 31. októbra 2018**.

Podmienkou účasti je občianstvo EÚ, minimálne dvojročná koncipientská prax a dobrá znalosť anglického jazyka (IELTS 7.0, TOEFL 100).

V prípade záujmu o prístup k prihláške a doplnujúce informácie kontaktujte priamo pani **Adrienu Petrovú**, národnú zástupkyňu *European Lawyers Association* pre Slovenskú republiku a Českú republiku – tel.: +421 907 963 415, adriena.petrova@gmail.com). Viac informácií nájdete aj na <http://www.european-lawyers.org>.

„Na stáž som sa prihlásila na základe informácie na internetovej stránke Slovenskej advokátskej komory. Program ma oslovil natoľko, že som sa podujala stať sa kontaktnou osobou pre Slovenskú a Českú republiku. Úvodný kurz zahŕňal širokú škálu teoretických a praktických lekcí prezentovaných právnikmi, advokátmi, sudcami a akademikmi. Účastníci mali napr. možnosť navštíviť aj škótsku vládu a parlament, kde sa dozvedeli viac o Brexite priamo od právnikov pripravujúcich príslušnú legislatívu. Stážista sprevádza advokáta aj na pojednávanie pred Najvyšším súdom Veľkej Británie – Supreme Court, či na trestné konanie týkajúce sa najzávažnejších trestných činov rozhodovaných prostredníctvom poroty.

Počas celého programu majú účastníci prístup do Advokátskej knižnice v starej budove škótskeho parlamentu z roku 1639, v ktorej majú všetci škótski advokáti svoje sídlo. Knižnica je prepojená s Court of Session – najvyšším súdom pre občianske veci, pričom vo vstupnej hale možno každé ráno vidieť advokátov v parochniach a talári prechádzať sa z jednej strany haly na druhú so svojimi klientmi, nakoľko pri chôdzi je menšia šanca, že ich bude niekto počuť. Na konci programu majú účastníci možnosť prezentovať niečo z národného právneho systému pred členmi Škótskej advokátskej komory. Škótski advokáti sa tak dozvedeli aj niečo zo slovenského právneho systému, a to o prelomení rímskej zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv ako sám má.“

Adriena Petrová

DÁVAME DO POZORNOSTI...

E-JUSTICE:

Európsky portál elektronickej justície (5. časť)

Podozriví, obžalovaní a obeť trestných činov: európske minimálne štandardy a právna úprava v členských štátoch

Európsky portál elektronickej justície si kladie za cieľ uľahčiť život občanom tým, že poskytuje informácie o právnych systémoch v celej EÚ, a to v 23 jazykoch. Do budúca má ísť o centrálnu elektronickú miesto pre oblasť justície v EÚ. Do akej miery môže portál podať pomocnú ruku advokátom?

V jednotlivých číslach Bulletinu slovenskej advokácie v roku 2018 v krátkosti predstavujeme okruhy, ktoré portál elektronickej justície pokrýva: obchodné registre, konkurzné registre a katastre, rodinné veci, dedenie, peňažné pohľadávky, súdne konania, podania na súd, práva obetí a obžalovaných, právne predpisy a judikatúra, odborná príprava a profesionálne siete.

Práva podozrivých a obžalovaných osôb

Európska únia sa v období od prijatia Lisabonskej zmluvy aktívne snažila naplniť zámer zakotvenia minimálnych procesnoprávných štandardov v súvislosti s postavením podozrivých a obžalovaných osôb v trestnom konaní. Takisto sa zamerala na status obetí trestných činov. Minimálne štandardy prijaté v podobe smerníc však musia štáty vo vnútroštátneho práva implementovať a na národnej úrovni prirodzene stále pretrvávajú viaceré rozdiely. Tie sú dané aj odlišnou sústavou súdov, inou dĺžkou trvania väzby, inou vekovou hranicou trestnoprávnej zodpovednosti a pod. Nie všetky oblasti trestného práva procesného boli harmonizované a Európsky portál elektronickej justície poskytuje prístup k prehľadným informáciám ohľadom trestného konania v každom členskom štáte Európskej únie. Obsahom národných informačných prehľadov je vysvetlenie jednotlivých fáz trestného konania, sústavy súdov, práv a povinností podozrivých a obžalovaných v každej fáze, začínajúc vyšetrovaním v rámci prípravného konania a končiac skončením súdneho konania. Tieto informačné stránky tiež obsahujú informácie o tom, ako sa riešia drobné priestupky, ako napríklad dopravné priestupky.

Samozrejmosťou je, že všetky informácie v informačných listoch sú dostupné vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie. Na informačných stránkach štátov nájdete aj základné právne predpisy – trestný zákon a trestný poriadok – v dostupných jazykových mutáciách.

Obete trestných činov

V uplynulých rokoch sa veľká pozornosť venovala situácii obetí trestných činov a ochrane ich práv, a to tak na úrovni

Európskej únie, ako aj jej členských štátov. Prostredníctvom portálu nájdete informácie o práve EÚ a členských štátov ohľadom náhrady škody obeti trestného činu a s tým súvisiacich konaniach vrátane vnútroštátnych schém náhrady škôd v jednotlivých členských štátoch EÚ, postavenia obetí trestného činu v trestnom konaní, právach obetí trestného činu v trestnom konaní, vzájomnom uznávaní ochranných opatrení – informácie o práve aj naďalej využívať ochranné opatrenia pri presťahovaní sa do iného členského štátu.

Európska únia zaviedla mechanizmus na vzájomné uznávanie ochranných opatrení prostredníctvom smernice a nariadenia: smernicou 99/2011/EÚ o európskom ochrannom príkaze sa stanovil mechanizmus, ktorý umožňuje priame uznávanie ochranných príkazov vydaných ako opatrenie v trestnej veci medzi členskými štátmi, a nariadením (EÚ) č. 606/2013 sa stanovil mechanizmus vzájomného uznávania ochranných opatrení v občianskych veciach.

Na portáli nájdete aj príručky, ktoré vznikli na základe projektov POEMS a Epogender. POEMS sa zameriaval na mapovanie právnych predpisov o ochrannom príkaze v 27 členských štátoch EÚ, posúdenie úrovne a praktického vplyvu právnych predpisov v tejto oblasti, ako aj na fungovanie smernice 2011/99/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 606/2013.

Projekt Epogender a jeho Príručky sú k dispozícii vrátane komparatívnej analýzy právnych predpisov a praxe členských štátov, na ktoré sa vzťahuje smernica 2011/99/EÚ o európskom ochrannom príkaze v súvislosti s ochrannými opatreniami pre obeť rodovo motivovaného násillia.

Európsky portál elektronickej justície nájdete na stránke <https://e-justice.europa.eu>.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

CCBE

CCBE – Rada advokátskych komôr Európy (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

Európsky príkaz na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach

CCBE pripomienkuje návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom príkaze na predloženie a uchovanie elektronických dôkazov v trestných veciach, ktorý zverejnila Európska komisia 14. apríla 2018. Hlavnou pripomienkou je obava, či návrh popri posilnení právomocí v otázke cezhraničného prístupu príslušných orgánov k elektronickým dôkazom aj dostatočne zabezpečuje procesné záruky a právo na spravodlivý proces. Stanovisko CCBE sa okrem iného týka problematiky zásady mlčanlivosti advokáta, nejasného rozdelenia kategórií dát, overenia príkazu justičným orgánom a posilnenia práv obhajoby.

Výzva na finančnú podporu projektu právnej pomoci na ostrove Lesbos

Projekt *Európski advokáti na ostrove Lesbos* bol iniciovaný Radou advokátskych komôr Európy (CCBE) a Nemeckým spolkom advokátov (DAV) v júni 2016. V októbri 2017 sa projekt zmenil na nezávislú charitatívnu neziskovú organizáciu ELIL. Projekt podporilo 37 advokátskych komôr a s gréckou vládou bolo podpísané memorandum o zabezpečení prístupu a poskytovaní právnej pomoci migrantom. Len v roku 2015 prišlo na ostrov Lesbos 573 000 migrantov.

Potreba právnej pomoci týmto osobám je veľmi naliehavá. V prvom polroku 2018 prišlo štyrikrát viac migrantov ako v tom istom období v roku 2017. Množstvo zraniteľných osôb prichádza bez akejkoľvek znalosti azylového systému a základných práv či zjednocovaní rodín.

Aktuálne je na ostrove Lesbos 8 500 žiadateľov o azyl. Úlohou organizácie je poskytovať právne poradenstvo za účelom prípravy na pohovor žiadateľov o azyl a právne rady ohľadom zjednocovania rodín podľa nariadenia Dublin. ELIL funguje na báze dobrovoľníctva advokátov z krajín EÚ a za dva roky sa na ostrove vystriedalo 121 advokátov zo 17 krajín. Právna pomoc sa poskytla vyše 5 000 osobám.

Výkonným riaditeľom ELIL je Phil Worthington, anglický advokát. ELIL zaslala prostredníctvom CCBE členským komorám list so žiadosťou o uverejnenie výzvy ohľadom finančnej pomoci v akejkoľvek výške prostredníctvom komorových komunikačných prostriedkov. 50 eur zabezpečí jeden pracovný deň, teda 8 hodín právnej pomoci kvalifikovaným advokátom. Pre viac informácií: www.elil.eu.

Akčný plán EÚ pre elektronickú justíciu 2019 – 2023

Európska únia pripravuje návrh akčného plánu, ktorý by mal nahradiť pôvodný akčný plán EÚ pre elektronickú justíciu 2014 – 18. CCBE identifikovala nasledovné problémy: chýbajúci systém elektronického doručovania európskym advokátom a elektronickej identifikácie euroadvokátov, riziká využívania umelej inteligencie vo verejnom sektore, chýbajúci prístup k elektronickému súdному spisu, nedostatočná efektívnosť prístupu k digitálnym dôkazom v trestnom konaní.

Stanovisko CCBE k návrhu posilnenia ochrany wistleblowerov

CCBE privítala myšlienku posilnenia ochrany osôb nahlasujúcich porušenia práva Únie vo forme smernice Európskeho parlamentu a Rady, no zdôraznila, že aj v tomto smere je nutné zabezpečiť právo občanov na ochranu zásady mlčanlivosti pri komunikácii s advokátom, ktorá je jedným zo základných princípov právneho štátu. Záujem na ochrane individuálneho zamestnanca nesmie byť dôvodom na popretie tejto univerzálnej zásady, ktorá je vo verejnom záujme. Zásada mlčanlivosti samozrejme nesmie byť zneužitá na obchádzanie zákona alebo maskovanie nezákonného konania.

Rizikové aspekty poskytovania právnych služieb cez on-line platformy

Delegácie CCBE prijali znenie dokumentu, ktorý ma za cieľ priblížiť úskalia poskytovania právnych služieb cez on-line platformy poskytnúť advokátom usmernenia. Pod pojmom *on-line platformy* sa rozumejú on-line služby umožňujúce interakciu viacerých užívateľov a založené na ekonomickej kategórii, ktorou je dvojstranný trh. Model dvojstranného trhu znamená, že poskytovateľ platformy vystupuje ako sprostredkovateľ medzi advokátom a klientom. Takáto platforma funguje ako trhovisko a teda je založená na dopyte a ponuke. Sprostredkovateľ získava príjem buď spoplatnením služby klientovi alebo nárokom na časť odmeny advokáta, prípadne z iných zmluvných vzťahov. Advokáti by mali mať lepší prehľad o tejto problematike a byť si vedomí deontologických

a technických problémov spojených so službami cez on-line platformy. Poskytovaním služby cez platformy môže dôjsť k ohrozeniu nasledovných deontologických zásad: nezávislosť advokátov, dôstojnosť a integrita povolania, dôvera, mlčanlivosť, povinnosť overiť klientovu identitu, slobodná voľba advokáta, pravidlá reklamy a odmeňovania. Problematikou môže byť aj technické zabezpečenie platformy, uloženie dát mimo EÚ, využívanie dát poskytovateľom platformy, prístup k údajom po ukončení služby a pod.

■ Rada Európy

Výročná konferencia programu HELP Rady Európy: *Good training for good judgements*

V dňoch 21. a 22. júna 2018 sa na výročnej konferencii programu HELP Rady Európy v Štrasburgu zúčastnil JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD., certifikovaný tútor kurzov HELP. Konferencia je organizovaná každý rok Radou Európy v rámci programu HELP (*Human Rights Education for Legal Professionals*). Program HELP je určený zástupcom z advokátskych komôr, justičných akadémií a organizácií zastupujúcich sudcov a prokurátorov zo 47 krajín Rady Európy. Program HELP je zameraný na podporu vzdelávania právnikov, vytváranie kurzov na e-vzdelávacej platforme v čo najväčšom počte cudzích jazykov. Cieľom konferencie bolo poskytnúť účastníkom informácie o aktuálnych aktivitách programu, dosiahnutých výsledkoch a budúcich plánoch. Nemenej dôležitým cieľom programu je budovať vzťahy medzi zúčastnenými zástupcami a rozvíjať spoluprácu aj na bilaterálnej úrovni.

Tento rok sa konferencia niesla pod heslom *Good training for good judgements*. Konferencia bola pripravená profesionálne a veľmi efektívne. Na konferencii vystúpili zástupcovia vedenia Rady Európy, vysokí reprezentanti krajín a viceprezident ESJP. Konferencia bola rozdelená do dvoch dní. Záber konferencie bol komplexný: poskytol aktuálne informácie o dianí v RE, budúcom smerovaní aktivít a činnosti RE, synergie s programom HELP, zmenách a výzvach ESJP. Program konferencie ďalej zahŕňal hodnotenie dosiahnutých výsledkov programu HELP a informáciu o regionálnych projektoch programu HELP. V tejto časti boli prezentované skúsenosti a osvedčené postupy z viacerých kurzov HELP v rôznych oblastiach práva a táto časť konferencie bola zakončená prezentáciami o spolupráci programu HELP s justičnými akadémiami a advokátskymi komorami vo vybraných štátoch.

Prvý deň konferencie bol zakončený úspešnou voľbou nových členov Poradnej rady programu HELP. Druhý deň bol rozdelený na rokovanie v pracovných skupinách. Nasledovali prezentácie niektorých nových programov v rámci projektu HELP a predstavenie plánu aktivít a priorít programu HELP pre nasledujúce obdobie.

Opätovne sa potvrdilo, že program HELP prináša zaujímavý obsah s vysokou pridanou hodnotou. Zvládnutie a efektívne využívanie programu HELP si vyžaduje aktívny prístup zástupcov SAK. Program HELP poskytuje veľmi zaujímavý obsah pre právnikov v praxi. Je však potrebné zvládnuť a ak-

ceptovať formu realizácie programu. Program HELP je realizovaný hybridným modelom kontaktného a dištančného vzdelávania v danom časovom rámci. Pre tútora je preto nevyhnutné disponovať dostatočnými vedomosťami a znalosťami v konkrétnej oblasti práva v kombinácii s užívateľskou schopnosťou pre ovládanie e-vzdelávacej platformy. Výsledkom spolupráce Slovenskej advokátskej komory a Rady Európy je aj ponuka dištančného kurzu pre advokátov, ktorý bude spustený tento rok v septembri.

Ponuka kurzu o ochrane osobných údajov a práva na súkromie

Slovenská advokátska komora ponúka advokátom a advokátskym koncipientom účasť na dištančnom on-line kurze Rady Európy, ktorý je koncipovaný pre potreby advokátov v praxi a vedený tútorom JUDr. Ing. Miroslavom Chlipalom, PhD. Kurz prebieha na vzdelávacej platforme v rámci programu Rady Európy HELP.

Témou kurzu je *Ochrana osobných údajov a právo na súkromie*. Kurz pokrýva základné koncepty a princípy ochrany osobných údajov v EÚ, legislatívny rámec EÚ a Rady Európy, judikatúru a najdôležitejšie rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ESJP) a Súdneho dvora EÚ. Kurz je založený na interaktívnej prezentácii, ktorá obsahuje videá, odkazy na ďalšie zdroje, početné materiály a príručky vychádzajúce z podkladov Agentúry pre základné práva EÚ a ESJP.

Obsahom kurzu je tiež posledná reforma na úrovni EÚ prijatá v podobe nariadenia GDPR. Kurz prešiel úpravami na základe komentárov účastníkov pilotnej fázy, aby čo najlepšie zodpovedal potrebám advokátov v praxi. Účastníci sa naučia rozpoznať porušenia práv a aplikovať opravné prostriedky v špecifických oblastiach akými sú aj odbor medicíny, médiá, vývoj nových technológií (GPS, dróny, CCTV), elektronická komunikácia a marketing, dohľad nad pracoviskom a pod.

Dňa **12. septembra 2018** sa v dolnej zasadačke SAK v Bratislave uskutoční poldenný úvodný seminár za účasti predstaviteľa Rady Európy, tútora a všetkých účastníkov kurzu. Následne účastníci budú pracovať len dištančnou formou on-line cca 2 – 3 hod. týždenne, v celkovom počte 18 hodín. Na záver jednotlivých modulov účastníci kurzu odpovedajú na niekoľko testových otázok s viacerými odpoveďami. Ak v priebehu kurzu účastník dosiahne v priemere viac ako 40 % správnych odpovedí, na záver získa certifikát o úspešnom absolvovaní kurzu.

V prípade záujmu o účasť na kurze zašlite e-mail na adresu chladekova@sak.sk **najneskôr do 15. augusta 2018** s uvedením Vášho mena a kontaktných údajov (adresa, e-mail, mobilné číslo).

■ AIJA

AIJA – *Medzinárodná asociácia mladých advokátov* (*Association internationale des jeunes avocats*) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných

na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

Polročná konferencia AIJA vo Varšave

V dňoch 22. až 25. mája 2018 sa na základe poverenia P SAK zúčastnil Polročnej konferencie AIJA vo Varšave člen predsedníctva SAK Mgr. Ján Kutan, z ktorého podrobnej správy vyberáme:

Konferencia mala dva paralelne vedené semináre, a to *Corporate governance – current trends and development* a *Happy ever after! In-house counsels' and lawfirms' perspective on how to successfully develop client-attorney relationship*. Na podujatí sa zúčastnilo cez 200 účastníkov takmer zo 40 krajín sveta. Podujatie bolo rozdelené do 4 dní, z toho 23. mája sa po večer konal networking welcome drink so spoločnou večerou v menších skupinách, štvrtok 24. mája prebiehali celý deň paralelné semináre. Večer sa konala slávnostná večera v budove Varšavskej národnej opery. V piatok 25. mája pokračovali doobeda semináre a poobede stretnutia pracovných skupín.

Pracovnú časť oficiálne otvoril prezident AIJA pán Wiebe de Vries. V prvom paneli s názvom *Corporate Governance today and tomorrow* sa pán Andrzej S. Nartowski z Poľska venoval najmä filozofickým otázkam nájdenia hraníc medzi corporate governance (CG) a všeobecnou „compliance“ s ostatnými právnymi predpismi resp. povinnosťami. Pán Jose Costa Pinto z Portugalska zaujal rozprávaním o *Corporate Governance Portuguese Institute* (IPSG), ktorý ako privata entita bez verejnej moci a právomoci aplikuje pravidlá Corporate Governance v Portugalsku (CG Code). Moderátorka tohto panelu pani Anna Wyrzykowska z Poľska spolu s pani Anne Toupenay-Schuller z Francúzska najviac diskutovali na nastolené otázky, ktorými boli: Aká je úloha advokáta v zavádzaní efektívnych CG praktík? a Aký je aktuálny vývoj v CG a ako ovplyvňuje biznis? Taktiež boli predmetom diskusie dostupné pramene CG v Európskom právnom prostredí.

V druhom paneli s názvom *One size fits (not) all-corporate governance within groups* najzaujímavejší príspevok mal pán Ioan Radu z Rumunska, ktorý zaujal informáciami ako v Rumunsku (ne)funguje CG, ako je z tohto pohľadu jeho krajina v úplných začiatkoch a všetko sa len postupne vyvíja hoci existujú zjednotené predpisy EÚ. Rozprával taktiež o trendoch privatizácie štátnych podnikov v Rumunsku.

Nasledoval panel s medzinárodným obsadením rozdelený na dve časti s názvom *Corporate governance vs private companies*, kde sa diskutujúci zaoberali otázkami možnosti nastavenia vnútorných pravidiel fungovania spoločnosti, kde práve CG by mala byť spoľahlivým nástrojom, úrovňou reportovania pre vedenie spoločnosti ako nástroj kontroly a prehľadu vykonaných a vykonávaných činností. V piatom paneli s názvom *No risk no fun – the relevance of corporate responsibility, risk management and compliance procedures* pútavo vystupoval najmä pán Scontti, ktorý rozprával o administratívnej zodpovednosti právnických osôb v Taliansku.

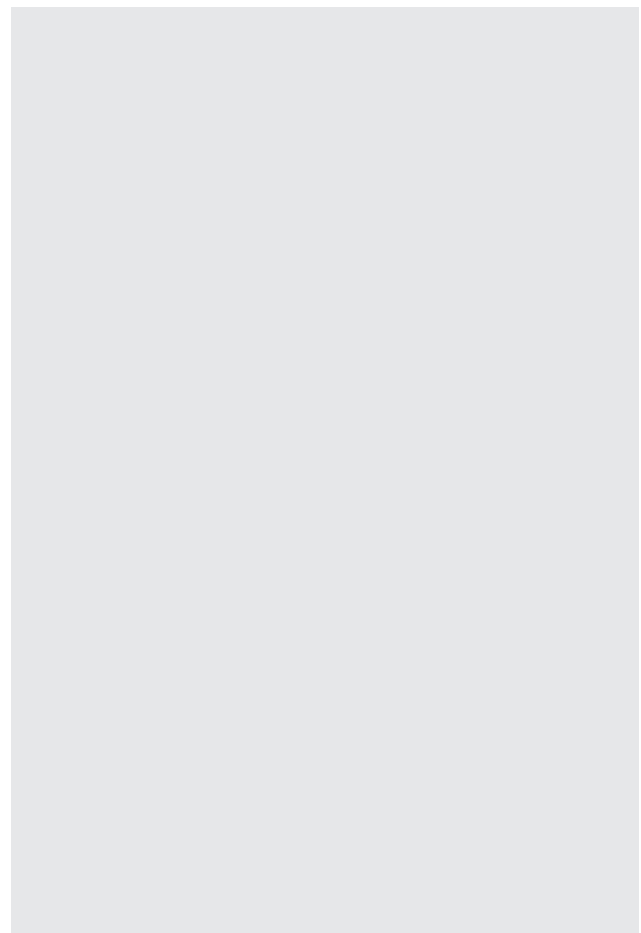
V poslednom štvrtkovom paneli v ľudskoprávnej sekcii o nezávislosti súdnictva vystúpili profesor Przemysław Tacik a dekan Varšavskej advokátskej komory pán Mikolaj Pietzak, ktorí horlivo rozprávali o (politickej) situácii v Poľsku.

Ďalší pracovný deň pokračoval témami *His master's voice a.k.a. different models of managing corporations*, *How can I help? The role of law firms in corporate governance* a *The consequences of ignoring corporate governance*, z ktorých práve tá posledná bola najzaujímavejšia, nakoľko pojednávala o konkrétnych problémoch a následkoch pri porušovaní resp. nedodržovaní princípov Corporate Governance.

Výročný kongres AIJA tento rok v Bruseli

56. medzinárodný kongres mladých advokátov sa uskutoční 28. augusta až 1. septembra 2018 v Bruseli. Ide o najväčšie podujatie asociácie a dynamický tím organizátorov sľubuje kvalitné podujatie určené ambicióznym advokátom. K témam odborného programu patrí riešenie sporov v globalizovanom svete, právne aspekty spojené s modernou medzinárodnou rodinou, práva zamestnancov v medzinárodných spoločnostiach v meniacom sa prostredí, negatívne aspekty informačných technológií, integračné procesy v automobilovom sektore, oceňovanie právnej služby a mnoho ďalších. Viac informácií nájdete na <http://brussels.aija.org>. V prípade záujmu o vyžitie benefitov kolektívneho členstva SAK v AIJA kontaktuje odbor medzinárodných vzťahov SAK.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

ECBA: „Agenda 2020: nová cestovná mapa pre minimálne štandardy v oblasti procesnoprávných záruk“

Európska komora obhajcov (*European Criminal Bar Association – ECBA*) je združenie nezávislých trestných obhajcov z vyše 40 európskych krajín, ktorí sa venujú odborným otázkam trestného práva. ECBA bola založená v roku 1997 a stala sa jedným z najvýraznejších európskych združení advokátov. Jej cieľom je okrem poskytovania kvalitných odborných konferencií, podporovať uplatňovanie základných práv vypočítaných, podozrivých, obvinených či odsúdených osôb, a to nielen v teórii, ale v každodennej praxi. Asociácia sa snaží aktívne vplývať na vývoj európskej legislatívy s cieľom zabezpečiť základné práva občanov v trestnom konaní. Európske inštitúcie pravidelne vyhľadávajú ECBA s cieľom konzultovať trestnoprávne otázky a ECBA vyvíja lobing pri inštitúciách EÚ a pripomienkuje návrhy európskej legislatívy.

ECBA si plne uvedomuje potrebu nových a silnejších záväzkov Európskej únie v dnešných časoch. V oblasti trestného práva je cieľom najmä zakotviť princíp vzájomnej dôvery v praxi. Myšlienka vzájomnej dôvery a vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí zakotvená v Lisabonskej zmluve bola vyjadrená aj Štokholmskom programe v r. 2009 a v „prvej“ cestovnej mape o procesnoprávných zárukách. Realizáciu tohto programu možno považovať za veľký úspech na poli trestného práva. Ide najmä o smernice posilňujúce postavenie podozrivých a obvinených osôb, ako aj ich obhajcov: smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (vdaka smernici sa preklad a tlmočenie stali samozrejmosťou), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (smernica je prínosom v prípade potreby získania informácií v pozícii obhajcu), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/48/EÚ z 22. októbra 2013 o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody (smernicou bolo napríklad zavedené právo na telefonát). Podľa ECBA ešte chýba realizácia opatrenia E, podľa ktorého treba prijať smernicu na ochranu zraniteľných dospelých podozrivých osôb, a zopár ďalších krokov na dotiahnutie realizácie programu.

V súčasnej dobe sa Súdny dvor EÚ usiluje o zakotvenie princípu vzájomnej dôvery ako právnej zásady práva EÚ. Napriek všetkým snahám však empiria dokazuje, že existuje

častočná nedôvera medzi členskými štátmi i z pohľadu občanov EÚ. Preto je prvoradou výzvou monitoring transpozície smerníc, vrátane smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (táto smernica jasne formuluje dôkazné bremeno prokuratúry). Je aj úlohou obhajcov správne implementovať európsku legislatívu na vnútroštátnej úrovni. Ďalšie výzvy nepochybne prinesie spustenie úradu európskej prokuratúry na jeseň 2019.

Ďalšie procesnoprávne záruky a spoločné minimálne štandardy zatiaľ nie sú súčasťou politickej agendy EÚ. Preto ECBA rozbehla iniciatívu **Agenda 2020: nová cestovná mapa pre minimálne štandardy v oblasti procesnoprávných záruk**, ktorej cieľom je do roku 2020 dostať nasledovné opatrenia do pozornosti a plánu EÚ a následne prijať smernice či nariadenia:

- Opatrenie A: Väzba v prípravnom konaní a Európsky zatykáci rozkaz
- Opatrenie B: Niektoré procesné práva počas súdneho konania
- Opatrenie C: Práva svedkov
- Opatrenie D: Prípustnosť a vylúčenie dôkazov
- Opatrenie E: Kolízne normy a ne bis in idem
- Opatrenie F: Opravné prostriedky a odvolanie
- Opatrenie G: Náhrada škody

Opatrenie A:

Väzba v prípravnom konaní a Európsky zatykáci rozkaz

Cieľom opatrenia by malo byť posilnenie inštitútu Európskeho zatykácieho rozkazu, ktorý je existujúcim nástroj vzájomnej dôvery, a zosúladiť jeho fungovanie so zásadami Lisabonskej zmluvy. Európska únia má nepochybne kompetenciu v oblasti prípravného konania v zmysle článku 82 ZFEÚ a rozdielne štandardy väzby v prípravnom konaní ohrozujú zásadu ľudskej dôstojnosti ako aj konanie o Európskom zatykácom rozkaze. Aktuálne neexistujú žiadne minimálne štandardy v otázke dĺžky väzby v prípravnom konaní, alternatívnych opatreniach k odňatiu osobnej slobody či požiadaviek na zatykáci rozkaz.

Opatrenie B:

Niektoré procesné práva počas súdneho konania

Okrem práva byť osobne prítomný počas súdneho konania v úprave súdneho konania chýba v legislatíve EÚ záruka och-

rany obvinených počas súdneho konania a existujú značné rozdiely vo vnútroštátnej legislatíve členských štátov. Skúsenosti obhajcov svedčia o mnohých nedostatkoch napríklad v otázke prístupu k advokátovi, nezávislosti sudcov a prokurátorov, práva konfrontovať svedkov, žiadať dôkazy, nahrávať súdne konania a pristupovať k nahrávke či zápisnici.

Opatrenie C: Práva svedkov

Aj práva svedkov vyžadujú prijatie minimálnych štandardov s cieľom poskytnúť všetkým občanom EÚ, ktorý sú účastní na trestnom vyšetrovaní alebo súdnom konaní. Svedkovia by mali mať právo na neustály a dôverný prístup k advokátovi a zákonom chránené právo odoprieť výpoveď, ak by si ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania.

Opatrenie D: Prípustnosť a vylúčenie dôkazov

Rovnako sú žiaduce pravidlá týkajúce sa prípustnosti dôkazov, vylúčenia dôkazov, práva obhajoby získavať dôkazy alebo žiadať dôkazy, nahrávanie policajného výsluchu a pod. Nariadenie o európskej prokuratúre neposkytuje v tomto smere žiadne riešenia a je ukážkou politických ťažkostí a neschopnosti dosiahnuť konštruktívne riešenie na úrovni EÚ.

Opatrenie E: Kolízne normy a ne bis in idem

Kolízia v otázke príslušnosti (článok 82 ods. 1 písm. b) ZFEÚ) vzniká v prípade, že dva alebo viaceré členské štáty EÚ tvrdia, že im prináleží právomoc vyšetrovať, stíhať a rozhodovať o údajnom trestnom čine. Táto problematika úzko súvisí s princípom ne bis in idem (článok 50 Charty základných práv EÚ). Je zrejme, že dvojité či viacnásobné stíhanie a súdne konanie nemá miesto v spoločnom priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. V súčasnosti je k dispozícii len

Rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní, ktoré zavádza iba povinnosť komunikácie medzi členskými štátmi. Na úrovni EÚ však neexistujú žiadne pravidlá na predchádzanie sporom o príslušnosti a prípadné riešenie týchto sporov. Hoci princíp ne bis in idem je priamo uplatniteľný, legislatíva EÚ potrebuje pravidlá pre fázu pred spustením priamej aplikovateľnosti.

Opatrenie F: Opravné prostriedky a odvolanie

Počas všetkých etáp trestného konania je nevyhnutné zabezpečiť účinné prostriedky nápravy s cieľom zdokonaľiť kvalitu trestného konania a súdnych rozhodnutí. Jedným z vážnych problémov je zabraňovanie obhajobe v prístupe k informáciám (dôkazom, spisom). Malo by byť samozrejmosťou, že obhajoba má prístup ku kompletnému spisu v prípade prehliadok, odpočúvania, pri konfiškácii a zmrazení finančných prostriedkov a iných donucovacích opatrení.

Opatrenie G: Náhrada škody

Dlhotrjavá diskusia o európskej prokuratúre ukázala, že náhrada škody nie je jednou z priorit pokiaľ ide o trestné konanie na úrovni EÚ. Pravidlo o náhrade škody, ktoré zakotvilo nariadenie o európskej prokuratúre nemožno považovať za minimálny štandard pre EÚ ani nerieši náhradu škody ex post v prípade nezákonného obmedzenia slobody či iných nedôvodných donucovacích opatrení alebo v prípade preukázania neviny. Tento nedostatok treba odstrániť prijatím minimálnych štandardov.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Advokácia
v spomienkach
advokátov

Dávame do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici SAK sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 5/2018 českého *Bulletinu advokacie*

JUDr. Michal Žižlavský, člen predstavenstva ČAK a predseda sekcie pre insolvenčné právo, vo svojom **úvodníku** s názvom *Čas dlhů očima sluhů* ponúka zaujímavú úvahu na tému úlohy dlhov v spoločnosti. Vyjadruje myšlienku, že práve na dlhoch, ako jednom z pilierov, stojí naša civilizácia. Upozorňuje na návrh zmeny insolvenčného zákona, ktorý pracuje s nulovým oddĺžením a upozorňuje, že ak bude prijatá, nastanú situácie, kedy nebude potrebné platiť dlhy vôbec, čo môže mať za následok kolaps systému.

V rámci **Aktualít** informuje JUDr. Robert Němec, LL.M., podpredseda ČAK, o výsledkoch schôdze predstavenstva ČAK konanej 10. 4. 2018, na ktorej sa zaoberalo aj novelou daňového poriadku v súvislosti s ohrozením dôvernosti medzi advokátom a klientom. Legislatívny odbor ČAK pripravil stručný materiál, ktorý predložil Senátu. Senát novelu zamietol, vracia sa tak do Poslaneckej snemovne. ČAK predpokladá, že bude následne schválená.

Ďalej JUDr. Němec informuje o schválení uznesenia o zaisťovaní bezplatnej právnej pomoci, na základe ktorého advokát, ktorý sa rozhodne poskytovať bezplatnú právnu pomoc, to oznámi ČAK a tá ho zapíše do zoznamu.

Predstavenstvo schválilo stanovisko k otázke mlčanlivosti advokáta vo vzťahu k registru zmlúv. Na základe analýzy dospelo k názoru, že *povinnosť uverejňovať v registri zmlúv sa vzťahuje aj na zmluvy o poskytovaní právnych služieb, ak je klientom advokáta subjekt uvedený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona. Samotná povinnosť mlčanlivosti advokáta tým nie je dotknutá, pretože povinnosť uverejniť zmluvu sa vzťahuje na klienta, nie na advokáta.*

V rámci rubriky je aj priestor venovaný oznamu o konaní Spoločnej česko-slovenskej oslavy výročia s pozvánkou a rámcovým programom podujatia.

Rubrika **Aktuálne v právu** stručne informuje o aktuálnych legislatívnych aktivitách, konkrétne o poslaneckom návrhu na zmenu odvodu DPH pri službách advokátov, o okrúhlym stole, pri ktorom sa prerokovali novely trestného zákona so zameraním na nový trestný čin marenia spravodlivosti.

V aktualitách z judikatúry upozorňuje na rozhodnutie Ústavného súdu ČR o tom, že v každej skupine liečiv musí byť aspoň jeden liek zdarma, teda plne hrađený zo zdravotného poistenia a využiteľný pre danú diagnózu. Ústavný súd

tiež zamietol návrh skupiny senátorov na zrušenie zákona o zákaze fajčenia v reštauráciách a pohostinstvách.

Časť **Z judikatúry** obsahuje rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 26. 7. 2017, sp. zn. 33 Cdo 4817/2016, k nárokom z porušeného predkupného práva podľa občianskeho zákonníka z roku 1964 a ich právny režim po účinnosti nového OZ, ktorý judikuje, že *nároky podielových spoluvlastníkov zo zákonného predkupného práva podľa § 140 občianskeho zákonníka z roku 1964, vzniknuté a uplatnené za jeho účinnosti, sa podľa tohto právneho predpisu posudzujú i vtedy, ak k zavŕšení celého procesu dôjde mimosúdnou alebo súdnou cestou po 1. januári 2014* (po účinnosti nového českého OZ; nález Ústavného súdu ČR z 27. 3. 2018, sp. zn. III. úS 2551/16, k povinnosti vyhlásenia rozsudku verejne. *Pravidlo verejného vyhlásenia rozsudku je bezvýnimočné a bezpodmienečné a platí i pri dovolacom konaní na Najvyššom súde. Verejné vyhlásenie nemôže byť nahradené neskorším zverejnením rozsudku v databáze NS; Nález Ústavného súdu ČR z 20. 2. 2018, sp. zn. II. úS 1226/17, k otázke vymedzenia predpokladov splnenia prípustnosti dovolania; Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 8. 11. 2017, sp. zn. 1 As 173/2016-80, o postupe katastrálneho úradu pri zápise poznámky do katastru nehnuteľností, v ktorom súd vyjadruje, že *katastrálny úrad je povinný zisťovať, či poznámka nadväzuje na predchádzajúce – doterajšie zápisy v katastri. Zápis poznámky na základe uznesenia o nariadení predbežného opatrenia, ktorým bol uložený zákaz nakladania s nehnuteľnosťou, nie je možné vykonať, ak je pred vydaním predbežného opatrenia vložený do katastra vlastnícke právo inej osoby; Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 10. 4. 2018, vo veci C-320/16, Uber France SAS, k činnosti UberPopu, v rozsudku súdny dvor rozhodol, že členské štáty môžu zakázať a stíhať protiprávny výkon dopravnej činnosti, ako je UberPop, bez toho, aby vopred oznámili Komisii návrh zákona trestne postihujúceho takýto výkon činnosti; Rozsudok Veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva z 29. 1. 2016 k sťažnosti č. 34238/09 vo veci Lhermitte v. Belgicko k procesným zárukám odsúdeného. *Sťažovateľka bola odsúdená za vraždu svojich piatich detí. Laická porota ju odsúdila aj napriek tomu, že experti tvrdili, že v čase spáchania trestného činu trpela duševnou poruchou. Namiatala porušenie čl. 6 Dohovoru s tým, že rozsudok nebol***

dostatočne odôvodnený. ESLP konštatoval, že sťažovateľka bola schopná porozumieť dôvodom jej odsúdenia.

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Úvod do soukromého práva – obecná část a zvláštní část* (Kateřina Ronovská, Eva Dobrovolná, Petr Lavický), *Smluvní podmínky FIDIC* (Lukáš Klee), *Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry* (Magda Pfeiffer), *Zajišťovací příkaz a další zajišťovací instituty daňového řádu* (Vladimír Balcar), *Mimosoudní metody řešení sporů* (Lenka Holá, Miluše Hrnčířková).

Časť **Z advokacie** obsahuje príspevok s názvom *Advokacie ve zlomovém období roku 1938*, ktorý sa venuje daniu v advokácii v prelomovom roku 1938, kedy prestala existovať tzv. Prvá Československá republika. Časť obsahuje aj príspevok o tom, či aj neprimerane nízka zmluvná odmena advokáta môže byť dôvodom na založenie zodpovednosti advokáta na disciplinárne previnenie. V tejto časti je uverejnený aj príspevok JUDr. Tomáša Sokola, predsedu Únie obhájců, v ktorom sa venuje vyjadreniu Najvyššieho štátneho zastupiteľstva o tom, že osoba podávajúca vysvetlenie môže dostať kópiu úradného záznamu.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

doc. JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M.

Otazníky kolem vzdání se práva na náhradu škody

Autor predkladá analýzu inštitútu vzdania sa práva na náhradu škody. Schopnosť zmluvne upraviť povinnosť nahradiť škodu je súčasťou zmluvnej slobody a je to veľmi významný jav, pretože umožňuje predvídateľnosť rizík, čo má napríklad významný vplyv aj na ochotu a schopnosť podnikateľov vstupovať do zmluvných vzťahov, najmä v nových alebo tradične vysokorizikových obchodných odvetviach. Takáto možnosť by preto mala byť vylúčená zákonom iba v osobitne odôvodnených prípadoch. Niektoré z týchto prípadov sú definované v § 2898 Občianskeho zákonníka. Regulácia je štandardná, ak ide o vylúčenie možnosti obmedzenia náhrady škody spôsobenej úmyselne alebo hrubou nedbanlivosťou. Autor však upozorňuje na to, že aj v ostatných častiach je nariadenie veľmi striktné, čo je v podobných právnych systémoch nezvyčajné.

JUDr. Vladimír Muzikář, JUDr. Andrea Muzikářová

Aktuální otázky zániku účasti společníka ve společnosti s r. o. při exekučním postižení jeho podílu

Autori vo svojom článku reagujú na rozdielnu prax exekútorov pri riešení otázky okamihu zániku účasti spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným pri exekučnom postihnutí jeho podielu.

Článok reflektuje aj prijatie uznesenia Najvyššieho súdu ČR z 19. septembra 2017, spisu č. 29 Cdo 5719/2016, poskytuje prehľad príslušných právnych predpisov a predkladá argumenty, ktoré vedú k odpovedi na otázku, ako by sa takéto plnenie malo riadne vykonávať. V tomto článku sú uvedené aj závery súčasnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

JUDr. Ing. Martin Štika

Má naprosto svobodná virtuální měna bitcoin místo v právním státě?

Článok je prácou, ktorá sa umiestnila na treťom mieste v kategórii Talent roku súťaže Právnik roku 2017.

Vo svojom článku sa autor snaží o predstavenie problematiky bitcoinu s dôrazom na ekonomické a právne špecifiká tejto najznámejšej kryptomeny. Pokúša sa odpovedať na otázku, či bitcoin a kryptomeny vo všeobecnosti majú svoje miesto v právnom štáte. Autor v závere pripája niekoľko návrhov *de lege ferenda* súvisiacich s právnou úpravou kryptomien.

JUDr. Dalibor Šelleng

Trestní odpovědnost právnických osob začlenených do koncernu – 2. část

Príspevok je pokračovaním prvej časti (*Bulletin advokacie* č. 4/2018), zaoberajúcej sa trestnou zodpovednosťou právnických osôb, ktoré sú súčasťou holdingových skupín. Druhá časť sa venuje otázke vzniku trestnoprávnej zodpovednosti právnickej osoby, keď je páchatel' aj obeť právnickou osobou zaregistrovanou v jednej skupine (koncerne/holdingu). Nakoniec sa článok zaoberá niektorými trestnými činmi, ktorých posúdenie môže byť problematické vzhľadom na vzťahy v konkrétnych prípadoch.

doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.

Kolize dohody o srážkách ze mzdy a jiných příjmů s nařízeným výkonem rozhodnutí pro jinou pohledávku

Autor sa v článku zamýšľa nad otázkou, či má exekučný príkaz na vykonanie exekúcie formou zrážok zo mzdy či iných príjmov prednosť pred zrážkami vykonávanými na základe dohôd o zrážkach zo mzdy či iných príjmov. Článok sa venuje stavu po rekodifikácii zákonníka práce, kde mala nová úprava túto oblasť len „spresniť“, namiesto toho však po nej vznikli nejasnosti v otázke prednosti zrážok zo mzdy a iných príjmov.

Mgr. et Bc. Luboš Kliment

Řetězení pracovních poměrů – Ústavní soud versus dosavadní praxe

Článok sa venuje problematike reťazenia pracovných pomerov, teda možnosti opakovaného uzatvárania pracovných pomerov na dobu určitú medzi tým istým zamestnávateľom a zamestnancom. Rozoberá rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR, ktoré majú na túto otázku diametrálne odlišné názory. Venuje sa rozhodnutiam Ústavného súdu spisová značka II. ÚS 3323/14 z 8. decembra 2015 a spisová značka III. ÚS 2703/15 z 31. augusta 2016, v ktorých Ústavný súd úplne zmenil existujúci výklad relevantných ustanovení zákonníka práce v oblasti reťazenia pracovnoprávnych vzťahov v prospech zamestnancov.

K danej problematike sa vyjadril aj Najvyšší súd ČR v rozsudku z 26. júna 2017 spisová značka 21 Cdo 1211/2017, ktorý odmietol nálezy ústavného súdu.

Vyberáme z čísla 6/2018 českého *Bulletínu advokacie*

JUDr. Martin Misner, Ph.D., MCI Arb., člen predstavenstva ČAK vo svojom **úvodníku** s názvom *Slušnosť, alebo zbabělost?* reaguje na článok kritizujúci Českú advokátsku komoru za disciplinárne odsúdenie advokátky pre jej verejne vyjadrené názory.

V rámci **Aktualít** je uverejnená informácia, že ČAK podala ministrovi spravodlivosti ČR podnet na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi mestského súdu v Brne. Česká advokátska komora si uvedomuje, že ide o nezvyklé konanie, ale podľa jej názoru došlo zo strany sudcu k takému flagrantnému a závažnému porušeniu práva na obhajobu klienta a práva na ochranu dôvernej komunikácie medzi klientom a advokátom, rovnako ako práva na súkromný život, že komora nemôže nereagovať.

Na nasledujúcich stranách je príspevok o konferencii zameranej na tému rekodifikácie civilného procesu, ktorá sa konala v máji 2018 v Brne.

Rubrika **Aktuálne v právu** stručne informuje o aktuálnych legislatívnych aktivitách, konkrétne o schválení novely daňového poriadku, ktorá okrem iného zavádza povinnosť advokátov poskytovať daňovej správe údaje, ktoré zhromažďujú pri identifikácii a kontrole klienta podľa zákona o niektorých opatreniach proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti a financovaní terorizmu. Novela daňového poriadku bola schválená v podobe, že prelomuje povinnosť mlčanlivosti advokáta len na účely medzinárodnej spolupráce pri správe daní, kedy žiadosť môže podať iba Generálne finančné riaditeľstvo prostredníctvom ČAK.

V rubrike je informácia aj o tom, že vláda podporila poslancový návrh novely na zmenu odvodu DPH v prípadoch, v ktorých advokáta klientovi ustanoví súd. Podľa návrhu by sa za okamih zdaniťelného plnenia považoval deň úhrady odmeny.

Časť **Z judikatúry** obsahuje Nález ústavného súdu ČR z 10. 4. 2018, sp. zn. IV. úS 827/18, k zisťovaniu názoru dieťaťa v prípade sporu rodičov ohľadom voľby základnej školy dieťaťa nastupujúceho na povinnú školskú dochádzku, v ktorom sa judikuje, že *k porušeniu práva na súdnu ochranu jedného z rodičov podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd dôjde tiež tým, že všeobecný súd pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa neprihliadne k právu dieťaťa zúčastniť sa na konaní v jeho veci, vyjadriť svoje stanovisko a byť vypočutý v súdnom konaní podľa čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 9 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa*; Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 4. 1. 2018, sp. zn. 7 As 64/2017-33, k zmene spoločného priezviska počas trvania manželstva, v ktorom súd vyjadruje, že *počas trvania manželstva nie je zmena spoločného priezviska len u jedného z manželov možná bez súhlasu druhého manžela s tým, že zmena priezviska sa bude vzťahovať*

i na neho, pretože rozhodnutie o povolení zmeny spoločného priezviska sa automaticky vzťahuje na oboch manželov; Rozsudok Veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva z 4. 4. 2018, sťažnosť č. 56402/12 vo veci Correia de Matos v. Portugalsko k neprípustnosti obhajovať sa v trestnom konaní osobne, *prípád sa týkal sťažovateľa – advokáta, ktorému nebolo umožnené, aby sa v trestnom konaní pred súdom zastupoval sám. ESLP rozhodol tesným pomerom deviatich sudcov proti ôsmim, že v danom prípade nedošlo k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru.*

V rubrike je zaradená aj glosa, ktorej zámerom je nielen poskytnúť informácie o rozhodovaní súdov, ale aj komentár k rozhodnutiu. V tomto čísle sa venuje rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 19. 9. 2017, sp. zn. 21 Cdo 2651/2017 vo veci následkov zmluvy uzavretej oboma manželmi, ak jeden z nich trpí duševnou poruchou.

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Zákon o ochrane ovzduší. Komentár* (Pavla Bejčková), *Strategie civilního procesu* (Aleš Rozehnal), *Postavení úřední osoby v trestním právu* (Marek Fryšták, Josef Kuchta, Jan Provazník, David Čep), *Právní spory ve stavebnictví* (Josef Černošník, Petr Doubrava), *Poutník za hranice pozitivistických kruhů. Výbor z díla* (Emil Svoboda).

Časť **Z advokacie** obsahuje výzvu na zapojenie sa do projektu *Advokáti do škôl* a informácie o projekte. Ide o projekt Českej advokátskej komory zameraný na vzdelávanie študentov základných a stredných škôl prostredníctvom prednášok advokátov.

Časť obsahuje aj príspevok Únie rodinných obhajcov s názvom *Advokát jako přítel soudu a dítěte, minimálně v rodinných věcech*, v ktorom autor vyjadruje názor, že v rodinných prípadoch musí advokát vidieť a zastávať nielen názor svojho klienta (najčastejšie rodiča), ale aj (a predovšetkým) záujem dieťaťa.

Časť obsahuje aj rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 4. 12. 2017, sp. zn. K 66/2017, podľa ktorého je *disciplinárnym previnením, ak advokát ako zástupca nesplní sľub, že návrh katastrálnemu úradu podá bezodkladne.*

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

doc. JUDr. Petr Tégel, Ph.D.

Domněnky upravené v § 980 odst. 2 OZ

Článok sa podrobne zaoberá rôznymi aspektmi domniek uvedených v § 980 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ČR) – *„Je-li právo k věci zapsáno do veřejného seznamu, má se za to, že bylo zapsáno v souladu se skutečným právním stavem. Bylo-li právo k věci z veřejného seznamu vymazáno, má se za to, že neexistuje.“*

Autor sa venuje rozsahu uplatňovania domniek, započítaniu, trvaniu a ukončeniu ich pôsobnosti, vrátane ich vyvrátenia. Článok dôkladne porovnáva príslušné právne predpisy, (ktoré boli zdrojom inšpirácie pre českú právnu reguláciu) a výsledky ich doktrín a judikatúry. V niekoľkých aspektoch článok obsahuje závery, ktoré sa odchyľujú od existujúcich domácich publikácií na túto tému.

JUDr. Alena Bányaiová, CSc.

Diskutované otázky zániku záväzku v Občianském zákonníku

Článok poukazuje na diskusiu, ktorá vznikla po rekonštrukcii českého občianskeho zákonníka v oblasti zániku záväzkov. Občiansky zákonník vo svojom siedmom diele o zániku záväzkov upravuje právne skutočnosti, ktoré spôsobujú zánik záväzku ako obligáčného vzťahu, ako aj zánik dlhu ako povinnosť plnenia vyplývajúce zo záväzku. Pri rekonštrukcii Občianskeho zákonníka bolo do značnej miery síce prevzaté predchádzajúce znenie právnej úpravy len s čiastočnými zmenami, tieto však vyvolali diskusiu, ktorá sa týka napríklad účinkov poskytnutia vadného plnenia, námietky nesplnenej zmluvy a námietky neistoty navrhovateľa, niektorých otázok nemožnosti plnenia, započítania a otázok súvisiacich s vypovedaním a odstúpením od zmluvy. Autorka sumarizuje niektoré publikované názory a snahy pomôcť pri interpretácii novej legislatívy.

JUDr. Alena Tibitanzlová

Nutná obhajoba právnické osoby – ano, či ne?

1. časť

Autorka článku sa zaoberá otázkou, či obhajoba právnickej osoby je alebo nie je povinná. Inšpiráciou pre vybranú tému bolo v článku analyzované opatrenie o ustanovení obhajcu právnickej osobe pre domnienku existencie dôvodu povinnej obhajoby. Autorka sa snaží nájsť odpovede, alebo aspoň nastoliť diskusiu o otázke, prečo zákon o trestnoprávnej zodpovednosti právnických osôb upravuje povinnú obhajobu tak, ako ju upravuje, a či je takéto nastavenie vhodné.

Článok je rozdelený na dve časti, z ktorých prvá predstavuje problematiku trestnoprávnej zodpovednosti právnických osôb, problematiku povinnej obhajoby a aj čiastočnú analýzu posudzovanej záležitosti.

Mgr. Radka Vacová

Problematika platení výživného deťom – splatnosť výživného

Článok sa zameriava na inštitút vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, konkrétne na oblasť platenia výživného. Vzhľadom na vznik nejasností v oblasti platenia výživného sa autorka zameriava na dátum splatnosti výživného deťom. V súvislosti so splatnosťou zákon používa frázu *mesačne vopred*. Toto zdanlivo jasné ustanovenie však spôsobuje rad problémov nielen rodičom, ale aj odbornej verejnosti, ktorá sa nedokáže dohodnúť na jeho význame. Cieľom článku je poskytnúť podrobný výklad tohto ustanovenia.

JUDr. Jana Komendová, Ph.D.

Rozvázání pracovního poměru z důvodu porušení povinností dočasně práce neschopného zaměstnance

Článok rozoberá možnosť zamestnávateľa pristúpiť k rozvázaniu pracovného pomeru so zamestnancom z dôvodu porušenia povinností dočasne práceneschopného zamestnan-

ca a dôsledky, ktoré so sebou skončenie pracovného pomeru z uvedeného dôvodu prináša. Ide o porušenie povinnosti byť prítomný v mieste bydliska v prvých 14 dňoch dočasnej pracovnej neschopnosti a povinnosti dodržiavať rozsah a čas povolených vychádzok. Ukončenie zamestnania z tohto dôvodu a dôsledky s ním spojené boli predmetom početných diskusií medzi verejnosťou a majú svojich priaznivcov aj odporcov medzi zamestnancami, ale aj zamestnávateľmi. Závažnosť tejto otázky taktiež potvrdzuje nedávny rozsudok Ústavného súdu o návrhu na zrušenie niektorých ustanovení zákonníka práce a zákona o zamestnanosti.

JUDr. Lenka Mičkalová

Několik poznámek k otázce

zastavení soudního řízení věci zajištění cizinců

Cieľom príspevku je oboznámiť čitateľov s novelou zákona o pobyte cudzincov a zákona o azyle. Podľa novely môžu správne súdy v prípade, že je zaistenie cudzinca (resp. žiadateľa o udelenie azylu) ukončené pred vydaním rozhodnutia súdu o žalobe proti rozhodnutiu o zaistení cudzinca, o žalobe proti rozhodnutiu o predĺžení doby trvania zaistenia cudzinca alebo proti rozhodnutiu o neprepustení zo zariadenia, zastaviť konanie. Uplatňovanie tohto ustanovenia v praxi spôsobuje určité problémy, ktorými sa autorka v článku zaoberá. Rozoberá aj judikatúru Najvyššieho správneho súdu v tejto problematike.

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D.

Míra důkazu a znalecké zkoumání v řízeních o zaplacení směnečného nároku

Cieľom príspevku je vysvetliť problematiku miery dôkazov a správne uplatňovanie tohto procesného nástroja pri vyhodnocovaní dokazovania, ktoré sa uskutočňuje vypracovaním znaleckého posudku.

Prvá časť článku vysvetľuje pojem *miera dôkazov*, ktorý autor predstavuje tak, že ide o meradlo preukázania objasňovanej skutočnosti. Autor predkladá angloamerický, kontinentálny a škandinávsky pohľad na mieru pravdepodobnosti, ktorú je potrebné dosiahnuť ku konštatovaniu, že určitá skutočnosť je preukázaná.

Druhá časť článku premieta závery prvej teoretickej časti do rozborov možných výstupov dokazovania smerujúceho k odpovedi na otázku, do akej miery je znalecký posudok, ktorého záver je vyslovený s predpokladom jeho správnosti len na úrovni nízkej alebo strednej pravdepodobnosti, oprávneným základom na preukázanie spornej skutočnosti. Výsledkom tejto druhej, prakticky orientovanej časti článku je, že znalecký posudok so záverom na úrovni nízkej alebo strednej pravdepodobnosti nemožno považovať za dostatočný základ na preukázanie skutočnosti. Dôkazová hodnota posudku so záverom na úrovni strednej pravdepodobnosti závisí od iných aspektov dokazovania v konaní.

Mgr. Alexandra Donevová
kancelária SAK

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Nakladanie s vymoženou sumou zinkasovanou advokátom v prospech klienta

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak neinformuje klienta o inkase vymoženej sumy, neskôr ani po sľube mu túto sumu nepoukáže a sčasti ju zloží do súdnej úschovy a tento postup odôvodňuje údajným nárokom tretej osoby.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory zo 14. októbra 2015, sp. zn. K 75/2015¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1, 2 a čl. 9 ods. 1, 2 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 2 a 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2, § 6 ods. 1 písm. a), 11 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2017

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo mu ako právnomu zástupcovi oprávneného, spoločnosti M., s. r. o., poukázal súdny exekútor dňa 19. 12. 2014 na jeho účet čiastku 803 946,36 Kč ako vymožené plnenie pre jeho klienta, spoločnosť M., s. r. o. o prijatí vymoženého plnenia svojho klienta neinformoval, a hoci ho spoločnosť M., s. r. o. listom zo 14. 1. 2015 a opakovane listom z 20. 1. 2015 vyzvala na vydanie prijatého plnenia a hoci e-mailom z 15. 1. 2015 spoločnosť M., s. r. o. sľúbil vykonať úhradu prijatého plnenia podľa jej požiadavky, výzve spoločnosti M., s. r. o. nevyhovel a prijaté plnenie zadržáva

sčasti na účte určenom pre prijímanie prostriedkov nepatriacich advokátovi, vedenom na meno advokáta, a sčasti ho odoslal do súdnej úschovy, prijatej okresným súdom zo dňa 16. 6. 2015 na návrh disciplinárne obvineného,

teda

- nechránil práva a oprávnené záujmy klienta a neriadil sa jeho pokynmi,
- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu
 - povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
 - povinnosť plniť prevzaté záväzky,
 - povinnosť klienta riadne informovať, ako vybavovanie jeho vecí postupuje, a poskytovať mu včas vysvetlenia a podklady potrebné na uváženia ďalších príkazov,
 - povinnosť peniaze a iné hodnoty, ktoré prevzal na stanovený účel, opatrovať so starostlivosťou riadneho hospodára a nepoužiť ich inak ako na stanovený účel

čím porušil

§ 16 ods. 1, 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1, 2 a čl. 9 ods. 1, 2 Pravidiel profesionálnej etiky,

za čo mu bolo uložené

podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 90 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Na prvých šiestich stranách odôvodnenia sumarizuje disciplinárny senát vyjadrenie disciplinárne obvineného, ktoré potvrdzuje skutkový stav a navyše sa veľmi podrobne sústreďuje na dôvod, ktorý ho k zistenému postupu viedol a pre ktorý nepovažuje svoje konanie za disciplinárne previnenie. Ide o tvrdený nárok tretej osoby voči klientovi. Ďalej je popísaný priebeh dokazovania a odôvodnené zamietnutie dvoch dôkazných návrhov, ktoré sa týkajú tvrdeného nároku tretej osoby. Rovnako podrobne citované záverečné návrhy disciplinárneho žalobcu a disciplinárne obvineného sa sústreďujú na tvrdený nárok tretej osoby a hodnotenie jeho významu.

Disciplinárny senát s odkazom na dôkazy vykonané v konaní dospel k nasledujúcim skutkovým zisteniam a k právne- mu posúdeniu veci:

Pokiaľ ide o obvinenia v disciplinárnej žalobe, disciplinárny senát sa priklonil k tvrdeniam disciplinárneho žalobcu, že sa disciplinárne obvinený dopustil disciplinárneho previnenia, a to s ohľadom na podanú sťažnosť, disciplinárnu žalobu, ústne vyjadrenia disciplinárneho žalobcu a disciplinárne obvineného, písomné vyjadrenia disciplinárne obvineného ako aj s prihliadnutím k všetkým označeným a v konaní vykonaným dôkazom.

Disciplinárny senát dospel po vykonanom dokazovaní k záveru, že skutok, pre ktorý bola podaná disciplinárna žaloba, je disciplinárnym previnením konštatoval, že si disciplinárne obvinený nepočínal v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi výkon advokácie. Disciplinárne obvinený opakovane tvrdil, že jeho konanie nie je pochybením a nejde o disciplinárne previnenie, ale tento názor disciplinárny senát s prihliadnutím na ostatné tvrdenia a na vykonané dôkazy nezdieľal.

Disciplinárny senát mal vyššie uvedené skutočnosti za preukázané, a to tak s ohľadom na tvrdenia, ako na vykonané dôkazy, pričom za takéhoto stavu považoval návrh disciplinárne obvineného na výsluch dvoch svedkov za úplne zbytočný, pretože skutková povaha veci a všetky podstatné okolnosti prípadu boli dostatočne objasnené.

Disciplinárny senát mal za preukázané, že disciplinárne obvinený dňa 22. 12. 2014 dostal na účet vedený na jeho meno a určený na výplatu jeho klientov, finančné prostriedky vo výške približne 803 tisíc korún, keď ešte predtým na tento účet dostal v presne nezistenej dobe zhruba 12 tisíc korún. Išlo o prostriedky vymožené v exekúcii pre jeho klienta, ktorého zastupoval v exekučnom konaní. O týchto prijatých prostriedkoch informoval však svojho klienta najskôr až 14. 1. 2015, a stalo sa tak až na podnet klienta, ktorý došlú platbu avizoval. Vyššie uvedená lehota, resp. „reakčná doba“, ako tvrdí disciplinárne obvinený, je podľa disciplinárneho senátu neprimerane dlhá a najmä na začiatku januára 2015 mal disciplinárne obvinený pomerne dosť času klienta riadne informovať.

Disciplinárny senát mal za preukázané, že disciplinárne obvinený prijaté finančné prostriedky klientovi nevyplatil, keď časť z nich si ponechal na vyššie spomínanom účte, vedenom na jeho meno, a časť prostriedkov niekoľko mesiacov po prijatí odoslal do súdnej úschovy zriadenej okresným súdom na návrh disciplinárne obvineného. Disciplinárny senát bol toho názoru, že inštitút súdnej úschovy bol v tomto konkrétnom prípade použitý nadbytočne a nesprávne.

Disciplinárny senát konštatoval, že v predmetnom prípade je úplne zrejmé a bez akýchkoľvek pochybností, komu patrili prostriedky prijaté na účet advokáta a komu boli určené. Išlo nepochybne o prostriedky vymožené na základe súdneho rozhodnutia, teda exekučného titulu, a boli úplne jednoznačne určené klientovi disciplinárne obvineného ako oprávnenému. To, že k týmto prostriedkom tretia osoba uplatnila tvrdený nárok, je bezvýznamné, čo ešte umocňuje fakt, že tento tvrdený nárok nebol nijako doložený.

Disciplinárny senát dospel k záveru, že disciplinárne obvinený pri svojom konaní porušil povinnosti pri nakladaní s peniazmi klienta, ktoré by mali byť pre advokáta nedotknuteľné, a to okrem iného v čase, keď verejnosť vníma akékoľvek nesprávne nakladanie s finančnými prostriedkami klienta (či ich riadne a včasne nevyplácanie) advokátom veľmi citlivo a negatívne.

Disciplinárny senát sa domnieva, že je úplne evidentné, že finančné prostriedky boli prostriedky patriace klientovi disciplinárne obvineného.

Disciplinárny senát nesúhlasí s tvrdením disciplinárne obvineného, že tým, ako sa zachoval, nebude jeho klient žiadnym spôsobom ukrátený na svojich právach a konal v úmysle, aby svojho klienta nepoškodil. Disciplinárny senát sa naopak domnieva, že klient disciplinárne obvineného je poškodený. (Keby boli zložené finančné prostriedky vyplatené riadne a včas, t. j. v decembri 2014 alebo na začiatku januára 2015, mohol s nimi klient už nakladať a zhodnotiť ich, resp. akokoľvek použiť podľa svojho uváženia.)

Disciplinárny senát mal za preukázané, že disciplinárne obvinený svojím konaním celkom zjavne pochybil.

Disciplinárny senát opätovne zdôrazňuje, že ak si advokát ponechá sumu určenú klientovi, vníma to klient a taktiež aj široká verejnosť ako veľmi negatívne správanie, ktoré úplne popiera dôveryhodnosť vzťahu klienta a advokáta a prejavujú vieru klienta v seriózne počínanie svojho advokáta. Disciplinárny senát má za to, že takéto konanie skutočne všeobecne znižuje dôstojnosť a dôveryhodnosť advokátskeho stavu.

Disciplinárny senát pri svojom rozhodovaní zobral do úvahy aj skutočnosť, že disciplinárne obvinený si na účte znejujúcom na jeho meno ponechal časť prostriedkov klienta a označil ich za svoju odmenu.

Disciplinárny senát starostlivo posudzoval aj konkrétne okolnosti prípadu, vrátane stanoviska disciplinárne obvineného, ktorý naďalej nevidel vo svojom konaní disciplinárne previnenie.

Disciplinárny senát je toho názoru, že disciplinárne obvinený porušil svoje povinnosti a predpisy upravujúce výkon advokácie a porušenie je v zmysle § 32 ods. 2 zá-

kona č. 85/1996 Zb. o advokácii závažné a je teda disciplinárnym previnením.

Pri úvahe o uložení disciplinárneho opatrenia disciplinárny senát predovšetkým vylúčil možnosť upustenia od uloženia disciplinárneho opatrenia po prerokovaní veci, keďže v tomto prípade nejde o menej závažné porušenie povinností. Rovnako tak disciplinárny senát vylúčil možnosť uloženia disciplinárneho opatrenia vo forme napomenutia, pretože sa mu toto opatrenie javilo ako nedostatočné a okolnostiam daného prípadu nezodpovedajúce. Na druhej strane sa disciplinárny senát zaoberal možnosťou udeliť ako disciplinárne opatrenie vyššiu pokutu, než aká bola stanovená. Prísnejšie disciplinárne opatrenie disciplinárny senát nezvažoval.

Po zrelej úvahe disciplinárny senát uložil vyššie uvedené disciplinárne opatrenie, a to s prihliadnutím na návrh disciplinárneho žalobcu, pričom disciplinárnym žalobcom navrhnutú spodnú výšku pokuty vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti a konkrétne okolnosti prípadu disciplinárny senát posunul vyššie na ťarchu disciplinárne obvineného.

Disciplinárny senát vyslovil, že sa disciplinárne obvinený dopustil disciplinárneho previnenia, zaviazal ho súčasne podľa § 33a ods. 2 zák. o advokácii k náhrade trov disciplinárneho konania vo výške 8 000 Kč, teda jednorazovou sumou vo výške stanovenej stavovským predpisom, uznesením predstavenstva ČAK z 12. 10. 1999, uverejneným pod č. 2/1999 Vestníka ČAK, v znení uznesenia predstavenstva ČAK uverejneného pod č. 2/2014 Vestníka.

Proti tomuto rozhodnutiu podal disciplinárne obvinený odvolanie.

Odvolač disciplinárny senát odvolacej disciplinárne komisie ČAK rozhodnutím z 24. 6. 2016 podľa § 32 písm. c) vyhl. Ministerstva spravodlivosti č. 244/96 Zb., advokátsky disciplinárny poriadok, v platnom znení, odvolanie zamietol a uvedené disciplinárne rozhodnutie potvrdil.

Disciplinárne obvinený podal odvolanie včas 25. 1. 2016 a dňa 25. 2. 2016 ho bližšie odôvodnil. Uviedol, že nie je pravdou, že by neinformoval klienta o prijatí vymoženého plnenia, a poukázal na to, že 14. 1. 2015 informoval klienta formou SMS správy o vyplatení vymoženého plnenia, pričom nesúhlasil s tým, že by to bolo oneskorené. Ďalej poukázal na to, že si sumu vo výške 151 735 Kč neponechal ako svoju odmenu, ale má ju na osobitnom účte, a ďalej podrobne uviedol dôvody, prečo sa rozhodol využiť inštitút súdnej úschovy, lebo bol informovaný o tom, že údajne medzi pánom B. N. a jeho klientom bolo pred poskytnutím predmetných úverov dohodnuté, že zisk z úverov bude rozdelený medzi pána B. N. a klienta disciplinárne obvineného, a pán B. N. má z tohto dôvodu pohľadávku voči klientovi disciplinárne obvineného. Dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, a navrhol, aby toto rozhodnutie bolo zrušené.

Odvolač disciplinárny senát preskúmal napadnuté rozhodnutie, pričom vychádzal z obsahu spisu, a najmä z korešpondencie sťažovateľa, vyjadrenia disciplinárne obvineného a uznesenia okresného súdu zo 16. 6. 2015 o prijatí finančnej čiastky 664 844,89 Kč do úschovy od disciplinárne obvine-

ného. Odvolací disciplinárny senát vychádzal z výpovede disciplinárne obvineného na pojednávaní dňa 14. 10. 2015 a dospel k záveru, že disciplinárny senát sa dopracoval k správny skutkový zisteniam, že dňa 19. 12. 2014 bola vyplatená súdnym exekútorom na účet disciplinárne obvineného suma 803 946,36 Kč pre jeho klienta. Disciplinárne obvinený túto sumu napriek urgenciám svojho klienta nevyplatil svojmu klientovi, pričom sumu 664 844,89 Kč zložil do súdnej úschovy na základe uznesenia okresného súdu zo dňa 16. 6. 2015, pričom číslo účtu k zloženiu čiastky bolo oznámené disciplinárne obvinenému prípisom okresného súdu z 3. 4. 2015. Zvyšnú čiastku potom disciplinárne obvinený zadržoval na osobitnom účte prostriedkov nepatriacich advokátovi. Disciplinárne obvinený namietal, že vymoženú finančnú čiastku nemohol klientovi vyplatiť, lebo na časť tejto sumy uplatnila nárok tretia osoba, resp. bol písomne upozornený, že tu takýto tvrdený nárok má byť.

Disciplinárny senát vo svojom rozhodnutí dospel k správny záveru, že bolo úplne zrejmom a nepochybnou povinnosťou disciplinárne obvineného vymožené finančné prostriedky jeho klienta prijaté na účet disciplinárne obvineného bezodkladne vyplatiť klientovi. To, že bol informovaný o tvrdenom nároku tretej osoby na tieto finančné prostriedky je úplne bezvýznamné, pričom disciplinárny senát správne zdôraznil, že tento tvrdený nárok nebol nijako doložený. Pre porušenie povinností advokáta je rozhodujúce v tomto prípade, že disciplinárne obvinený nevyplatil bezodkladne finančné prostriedky svojho klienta tomuto klientovi. Na tom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že finančné prostriedky disciplinárne obvinený zložil do súdnej úschovy.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že disciplinárny senát správne zistil skutkový stav a tiež zhora uvedený skutok popísaný v napadnutom disciplinárnom rozhodnutí správne posúdil po právnej stránke ako disciplinárne previnenie.

Disciplinárny senát pri úvahe o uložení disciplinárneho opatrenia tiež správne posúdil závažnosť predmetného disciplinárneho previnenia. V prípade správy finančných prostriedkov klienta je potrebné trvať na tom, že s týmito prostriedkami musí nakladať iba v súlade s príkazmi klienta a porušenie týchto povinností závažným spôsobom znižuje dôstojnosť advokátskeho stavu a dôveru klienta. Uložené disciplinárne opatrenie je potom primerané závažnosti porušenia povinností disciplinárne obvineného.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací disciplinárny senát odvolanie disciplinárne obvineného zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil v celom rozsahu.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Poznámka

1 Preložené a spracované: Z kárné praxe. In: Bulletin advokacie, č. 1-2/2017, s. 76 – 78.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948

Gajdošová, M. – Kerecman, P. – Ďuriška, Z. – Kušnír, J. – Hellenbart, V.:

Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948.

Vydala Slovenská advokátska komora vo vydavateľstve

VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, 2018, 766 s.

ISBN 978-80-224-1641-2

Dějiny advokacie na Slovensku patrí k témam, jimž je v posledných dvoch desaťročiach venovaná mimořádná a zasloužená pozornosť. O daný obor je zreteľný záujem jak medzi slovenskými autormi a čtenáři, tak i v České republice a v zahraničí. Je přitom patrné, že dějiny advokacie, jež jsou – řečeno slovy profesora Stanislava Balíka (1928 – 2015) „oceánem bez břehů“, jsou na Slovensku zpracovávány systematicky a promyšleně, aby dosud „bílé místa“ byla postupně zaplňována a minimalizována.

Slovenská advokátní komora zvolila pro monografii o advokátních komorách na Slovensku v letech 1875 – 1948 kolektiv zkušených autorů, kteří o dějinách advokacie pravidelně publikují, a jejichž práce se setkávají tradičně s pozitivním ohlasem. Pro práci o historii advokacie je zde přírodná symbióza autorů, kteří jako advokáti sami praktikují, a právních historiků z akademického prostředí a dalších vědeckých institucí. Text je pak prodchnut specifickou advokátskou atmosférou na jedné a badatelskou pečlivostí při heuristice na druhé straně.

Recenzovaná monografie je prvním komplexním zpracováním dějin advokátních komor na slovenském území, má domácí primát v linii dějin advokacie věnované stavovské samosprávě. Slovenská historiografie se tak v zemích bývalého Rakouska-Uherska úspěšně řadí k rakouské a polské, zabývající se dějinami advokátních komor v bývalém rakouském záboru rozděleného Polska. Nutno uznat, že obdobná práce o advokátních komorách v českých zemích, ač jsou například zpracovány medailonky většiny prezidentů těchto komor, dosud bohužel chybí.

Kniha je rozdělena do šesti kapitol, její struktura odpovídá periodizaci vývoje advokátního práva platného na Slovensku ve sledovaném období.

Prvá kapitola pojednává o vzniku advokátních komor na Slovensku. Jsou zde popsány poměry advokacie po pádu Bachova absolutismu, justiční reforma v Uhersku a příprava advokátního řádu z roku 1874. Pozornosť je zaměřena na

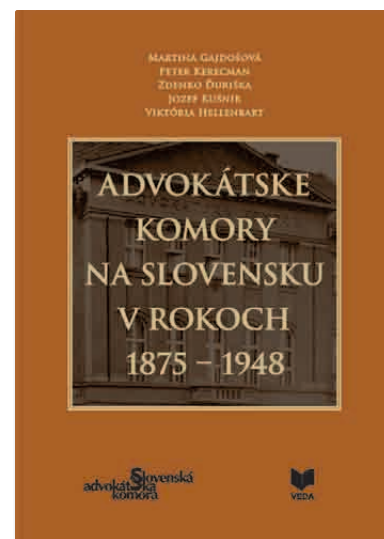
první snahy advokátů o samosprávu povolání, zajímavé je pak líčení zákonodárného procesu předcházejícího přijetí zákonného článku č. XXXIV/1874 o advokátech. V další části této kapitoly je podán výklad o organizační struktuře advokátních komor a jejich orgánech.

Druhá kapitola se zaměřila na advokátní komory na území Slovenska v letech 1875 – 1921, a to na advokátní komory v Bratislavě, Košicích, Banské Bystrici a Prešově. Zde jsou v jednotlivých subkapitolách pojednány okolnosti vzniku těchto komor, jejich vnitřní předpisy, agendy, hospodaření a samozřejmě zmínění funkcionářů těchto komor. Zcela správně je toto období vymezeno nikoliv vznikem československého státu, ale až účinností novel advokátního práva v první Československé republice. Velmi zajímavou částí této kapitoly je obdobným způsobem zpracovaná partie o advokátních komorách v Maďarsku, do jejichž územního obvodu spadaly i části slovenského území. Jednalo se o advokátní komory v Balážských Ďarmotách, Rábu, Miškovci a Marmaróšskej Síhoti.

Třetí kapitola je věnována advokacii na Slovensku po roce 1920. V letech 1921 – 36 zde působila jediná Advokátní komora v Turčianskom Sv. Martine, která, jak se ukazuje, měla nejnepříjemnější vztahy s Ministerstvem spravedlnosti, například ohledně personálního složení jejího správního výboru. V roce 1936 k ní přibyla Advokátní komora v Bratislavě. Tato kapitola dále informuje i o snahách o dosažení úplné autonomie advokacie na Slovensku, o právnícké a advokátské obci na Slovensku a jejich kontaktech s advokací a právníky v Čechách na jedné a v Podkarpatské Rusi na druhé straně. Zvláštní pozornost je věnována právníckým sjezdům a účasti slovenských právníků na těchto významných setkáních.

Čtvrtá kapitola popisuje osudy advokátních komor na území okupovaném Maďarskem, respektive o advokátních komorách v Komárně a v Košicích, jakož i o Advokátní komoře v Balážských Ďarmotách, vše v letech 1939 – 1945.

V páté kapitole je pojednáno o organizaci advokacie na Slovensku po II. světové válce a o zániku skutečné advokátní samosprávy v roce 1948.

Šestá kapitola prináša výber biografí funkcionárov advokátnych komor na slovenské obdobie z celého sledovaného obdobia.

Text knihy je doplnen pečlivo spracovanou tabulkovou časťou, je provázen 1 262 podrobnými poznámkami pod čiarou, lze očekávať i bohatou obrazovou časťou a tradične dokonalé grafické spracovanie publikácie.

Autorom knihy je treba složit hlbokou poklonu. Text tohoto druhu by nebylo možné napisať „pouze“ o advokácii. Autoři prokázali, zdánlivě nenápadně mezi řádky, hlbokou znalosť slovenských, československých i maďarských dejín, text by takto nenapsali bez (českému čtenáři méně přístup-

né) maďarštiny, ktorou využili nejen při spracovaní tištěných pramenů, ale též rozsáhlého archivního materiálu. Kniha takto pojatá a napsaná bude mít dlouhou „trvanlivost“, stěží se bude hledat autor, který by napsal o mnoho více, proto se stane na dlouhou dobu dalším stěžejním dílem mezi publikacemi o historii nejen slovenské, ale též evropské advokacie.

Zcela závěrem bych si dovolil učinit námět, aby publikace, nebo alespoň rozsáhlý abstrakt, byly přeloženy do světového jazyka a vydány samostatně, čímž by bylo možno potěšit ještě širší okruh čtenářů než těch, kteří knihu zcela jistě vřele uvítají.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Slovensko-maďarský a maďarsko-slovenský právnícký odborný slovník

Znalosť jazyka susednej krajiny patrila v minulosti k neoddeliteľnej súčasťi právnej praxe advokátov. Na Slovensku mnohí advokáti pochádzajú z dvojjazyčného prostredia a túto jazykovú výbavu môžu využiť aj vo svojej advokátskej praxi.

Odborný maďarský jazyk je však výzvou aj pre toho, kto maďarčinu považuje za svoj materinský jazyk, pričom v ponuke odborných prekladateľských slovníkov je na našom trhu značná medzera.

Myšlienky vyplniť túto medzeru na knižnom trhu sa chopili **JUDr. Lajos Cserba**, vysokoškolský učiteľ na Právnickej fakulte univerzity v Miškolci, a **JUDr. Štefan Mede**, námestník predsedu Krajského súdu v Košiciach a neskôr advokát. Výsledkom je recenzovaný slovník obsahujúci vyše 1 700 pojmov, ktorý je spoločným dielom 26-člennej redakčnej rady.

Slovník je určený nielen advokátom, ale aj sudcom, prokurátorom a ostatným právnikom. Autori však majú na zreteli, že oba jazyky sa menia tak, ako sa mení aj právo – s nevidanou rýchlosťou. Preto sa po piatich rokoch na pôde župnej advokátskej komory v Miškolci zrodila myšlienka slovníka obnoviť a rozšíriť.

Je však zrejme, že práce na novom slovníku nepôjdu rýchlo, odporúčame zabezpečiť si do svojej knižnice už existujúci slovník. Výtlačky má k dispozícii maďarská župná advokátska komora v Miškolci. V prípade záujmu o výtlačok kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (Mgr. Michaela Chládeková, Ph.D., chladekova@sak.sk).

Redaktori:

JUDr. Cserba Lajos, JUDr. Štefan Mede, Nagy Andrea Ph.D.

Vydavateľ:

Župná organizácia Borsod-Abaúj-Zemplén Maďarskej jednoty právnikov.

Rok vydania: 2013

Cena: 20 eur

Nová kniha o histórii advokátskych komôr na území Slovenska

Ako vznikla a ako sa vyvíjala samospráva v advokácii na našom území

Povolanie advokáta má dlhú a bohatú históriu. Bohatú a zaujímavú históriu má aj samospráva v organizovaní a zastrešení advokácie na našom území. Korenie týchto tradícií siahajú do čias uhorských – do druhej polovice 19. storočia, približne obdobne ako v okolitom súdobom priestore.

Samosprávne advokátske komory na našom území vznikli v roku 1875. Vzniklo 28 regionálnych advokátskych komôr v celom Uhorsku, z toho 4 na dnešnom území Slovenska. Ich sídlami boli Bratislava, Banská Bystrica, Prešov a Košice. Vyše 700 advokátov na našom území si vo svojich komorách začalo pravidelne voliť svojich funkcionárov, stretávať sa na výročných valných zhromaždeniach, hlasovať o svojich vnútorných pravidlách, rozhodovať o vlastných veciach, rokovať o spoločných problémoch. Advokátske komory prostredníctvom svojich volených orgánov rozhodovali a dozerali nad vstupom do advokácie a v individuálnych prípadoch vyvodzovali disciplinárnu zodpovednosť. Advokáti sa takto oddelili od štátu, stali sa sebestačnými a nezávislými aj organizačne. Samozrejme, so štátom intenzívne kooperovali, najmä s rezortom spravodlivosti.

Významným medzníkom v našej histórii bol vznik Československej republiky, čo si osobitne pripomíname počas celého roka 2018. Pred sto rokmi sa tu začalo budovať čosi nové a významnou mierou sa o to zaslúžili aj advokáti. Organizáciu advokácie na Slovensku to zásadne ovplyvnilo až v roku 1921. Začiatkom roka 1921 vznikla zlúčená advokátska komora pre Slovensko so sídlom v Turčianskom Svätom Martine. Podstatnou zmenou nebolo len územné zlúčenie obvodov bývalých ešte uhorských advokátskych komôr, ale predovšetkým nový pohľad na zastrešujúcu organizáciu. Pre Slovensko sa v rámci Československa zaviedla obmedzená autonómia organizácie advokácie. Členov výboru tejto zjednotenej advokátskej komory menoval minister spravodlivosti po dohode s ministrom unifikácie. Slobodná a pravidelná voľba vlastných orgánov a riešenie vlastných stavovských záležitostí samotnými advokátmi na valných zhromaždeniach sa vylúčila. Podstatným dôvodom tohto riešenia bola národnostná otázka v advokácii. Zákonné vylúčenie konania valných zhromaždení advokátov presunul tlak riešenia

stavovských otázok „vo vlastnej réžii“ do veľkých advokátskych spolkov, najmä do Zväzu advokátov na Slovensku. Veľkú aktivitu a masové členstvo zaznamenalo viacero spolkov advokátov i právnikov všeobecne, okrem Zväzu advokátov na Slovensku to bola Právnická jednota na Slovensku, Zväz advokátov Slovákov...

Podobizeň bratov advokátov Pavla Mudroňa a Michala Mudroňa. Fotograf: Ede Kozics, Bratislava (Miesto uloženia: Slovenská národná knižnica, Literárny archív, SM 78/28)

A BESZTERCZEBÁNYAI ÜGYVÉDI KAMARÁTÓL.			
A beszterczebányai ügyvédi kamara tagjainak 1889-ik évi január hó 1-én összeállított			
NÉVJEGYZÉKE.			
A tisztviselők es választmányi tagok névsora:			
Tisztviselők:		Választmányi rendes tagok:	
Elnök: Kollár János.		1 Drottner Pál.	
Elnökségi-tagok: Drexler Frigyes.		2 Hanzlik A.	
Ügyvez: Burkovszky Kálmán.		3 Dr. Lax Adolf.	
Pénztárnok: Turzó Lajos.		4 Dr. Medveczky Samu.	
Titkár: Chovan János.		5 Mudrony Pál.	
		6 Porges Samu.	
		7 Dr. Csipkay István.	
		8 Tandlich Manó.	
		Választmányi pötagok:	
		1 Dulla Máté.	
		2 Dr. Graber Károly.	
Az ügyvédek névsora:			
1 Benits Lajos D.	lak. Beszterczobányán	15 Hanzlik Andrus	lak. Beszterczobányán
2 Hlabo Ferencz	" Zólyomban	16 Huszagh Dániel	" Zólyomban
3 Bolniz János	" Heszobányán	17 Lax Gusztáv	" T. Szt. Mártonban
4 Bulyovszky Simon	" Gyulafejerván	18 Huszovszky Ferencz	" Kostnyuban
5 Burkovszky Kálmán	" Beszterczobányán	19 Huszovszky János	" T. Szt. Mártonban
6 Chovan János	" Beszterczobányán	20 Knyazovszky János	" Zólyomban
7 Dr. Csipkay István	" Heszobányán	21 Kollár János	" T. Szt. Mártonban
8 Drexler Frigyes	" Beszterczobányán	22 Kollár József	" T. Szt. Mártonban
9 Drottner Pál	" Zólyomban	23 Kollár János	" Beszterczobányán
10 Dulla Máté	" T. Szt. Mártonban	24 Kollár Mihály	" Zagyó-Váralján
11 Dr. Graber Károly	" Zólyomban	25 Dr. Lax Adolf	" T. Szt. Mártonban
12 Graber Samu	" T. Szt. Mártonban	26 Liehert Dusan	" Heszobányán
13 Hlabos Andras	" H. Szt. Mártonban	27 Dr. Medveczky Samu	" Zólyomban
14 Hlabos Leander	" Gyulafejerván	28 Molnár Zsigmond	" T. Szt. Mártonban
		29 Dr. Mittelmann Simon	lak. Zagyó-Váralján
		30 Mudrony Pál	" T. Szt. Mártonban
		31 Dr. Nemcsényi Mór	" Heszobányán
		32 Pölke György	" Nétoriban
		33 Pölke Ambros	" T. Szt. Mártonban
		34 Polatski Salamon	" Zólyomban
		35 Porges Samu	" Beszterczobányán
		36 Dr. Rippely Edó	" Beszterczobányán
		37 Tandlich Manó	" Beszterczobányán
		38 Dr. Tilber Béla	" Beszterczobányán
		39 Thomka Gyula	" Zólyomban
		40 Turzó István	" Beszterczobányán
		41 Turzó Lajos	" Beszterczobányán
		42 Dr. Vancsó János	" T. Szt. Mártonban
Az ügyvédjelöltek névsora:			
1 Gyula János, Molnár Zsigmond ügyvédjelölt.		9 Nemcsényi Mór, Tandlich Manó ügyvédjelölt.	
2 Erdőházy János, Drexler Frigyes ügyvédjelölt.		10 Orszoly Lajos, t. sz. martoni kir. járási bíróságnál.	
3 Fuchs Lajos, Gómbas Samu kir. közjegyzőjelölt.		11 Dr. Pölke Mór, Burkovszky Kálmán ügyvédjelölt.	
4 Dr. Hlabos Zsigmond, Molnár Zsigmond ügyvédjelölt.		12 Dr. Huszovszky Simon, Burkovszky Kálmán ügyvédjelölt.	
5 Dr. Hlabos János, Graber Samu ügyvédjelölt.		13 Scheller János, Knyazovszky János ügyvédjelölt.	
6 Hlabos István, Dr. Medveczky Samu ügyvédjelölt.		14 Simon Lajos, Dr. Csipkay István ügyvédjelölt.	
7 Hlabos István, Drexler Frigyes ügyvédjelölt.		15 Pölke János, Dr. Lax Adolf ügyvédjelölt.	
8 Hlabos Zsigmond, a beszterczobányai kir. törvényszékjelölt.		16 Huszovszky János, a beszterczobányai kir. törvényszékjelölt.	
Beszterczobányán, 1889. évi január hó 1-én.			
KOLLÁR JÁNOS s. k., elnök.		CHOVAN JÁNOS s. k., titkár.	

Zoznam advokátov Advokátskej komory v Banskej Bystrici k 1. 1. 1889 (Štátny archív Banská Bystrica, fond: Advokátska komora v B. Bystrici)

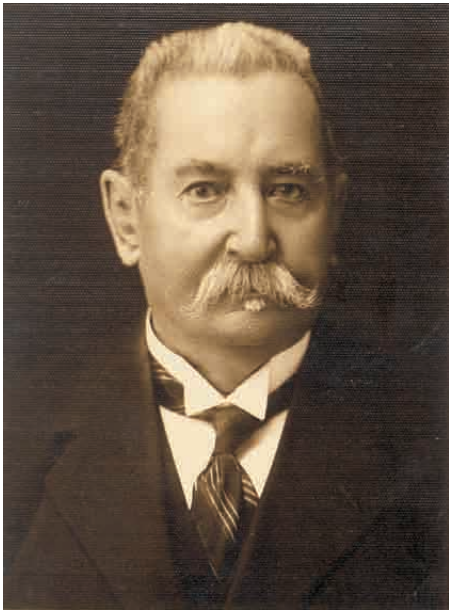
Napriek menovaniu pôvodne volených orgánov komory, nová martinská advokátska komora s veľkou ctou zvládla svoje úlohy. Komora viedla zoznamy advokátov, realizovala disciplinárne konania aj pre oblasť Podkarpatskej Rusi, kde sa advokátska komora nevytvorila. Martinská komora sa usilovala o znovu zavedenie autonómie v organizovaní advokácie a spolupracovala s významnými advokátskymi i všeobecne právnickými spolkami na našom území. Komora tiež úzko spolupracovala na pôde Stálej delegácie advokátskych komôr so sídlom v Prahe na celočeskoslovenských témach advokácie, ktorými boli najmä absentujúce penzijné poistenie advokátov, absentujúci jednotný advokátsky poriadok a bujnejúce pokútnictvo. Výrazným úspechom advokátskej komory so sídlom v Turčianskom Sv. Martine bolo postavenie vlastnej reprezentačnej budovy.

Ďalším významným medzníkom v organizácii advokácie na Slovensku bol rok 1936. Územný obvod martinskej komory bol výrazne zmenšený a vznikla popri nej druhá advokátska komora so sídlom v Bratislave. Dve advokátske komory pretrvali v období veľkých štátoprávných zmien v roku

1938 a fungovali aj počas Slovenskej republiky. Samozrejme, v novembri 1938 sa udiali veľké personálne zmeny vo výbore oboch komôr, no forma menovania členov výboru komôr zostala zachovaná. V roku 1944 sa pôsobnosť advokátskej komory so sídlom v Bratislave rozšírila na celé územie Slovenska a až do poštátneho advokácie v roku 1948 na Slovensku pôsobila už len jediná advokátska komora so sídlom v Bratislave.

Veľká zmena, hoci nie organizačná, nastala po oslobodení v roku 1945. Do čela advokátskej komory so sídlom v Bratislave bol menovaný nový výbor a riešenie povojnového usporiadania advokácie zasiahlo do slobodného výkonu samotného povolania. Právnou úpravou sa obmedzilo slobodné určenie sídla alebo presídlenie advokáta. Postupne sa schylovalo k poštátneiu advokácie a napokon boli koncom roka 1948 advokátske komory na území celého Československa zrušené.

Spoločenský cit advokácie dospel až k vytvoreniu samostatných advokátskych komôr a nevymizol. Samostatné advokátske komory na našom území vznikli v roku 1875.

Ján Vanovič, predseda Advokátskej komory v Turčianskom Sv. Martine.

(Miesto uloženia: Slovenská národná knižnica, Literárny archív)

Budova Advokátskej komory v Martine, okolo roku 1930.

(Miesto uloženia: Slovenská národná knižnica, Literárny archív, PM 15/433)

Postupne sa rozvíjali advokátmi samotnými, no azda výraznejšie tými, ktorí zastávali funkcie v komore. Napriek rozmanitým štátoprávnym zmenám i peripetiám, ktoré sme zažili v 20. storočí, úcta advokátov k samospráve v advokácii pretrvala. Napokon, svedčí o tom aj návrat k nej i slobodnému výkonu advokácie znova od roku 1990. Preto prvé veľké a kompaktné obdobie v roku 1948 nekončí zánikom samosprávy v advokácii na našom území, ale len jej prerušením.

Čerstvo vydaná kniha *Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948* vám ponúka možnosť uvažovať spolu s jej autormi nad mnohými otázkami, napríklad aj nad týmito. V riadkoch knihy, ale najmä medzi riadkami sa hľadá aj odpoveď na vždy najťažšiu otázku: „Prečo?“

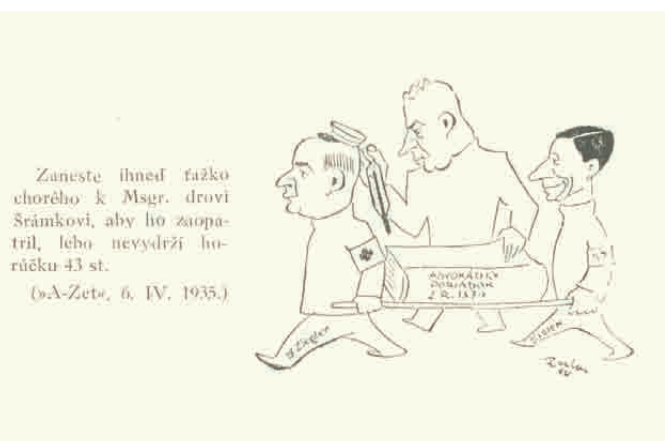
- Ako a kedy vznikli advokátske komory na našom území?
- Aká je základná chronológia dejín advokátskych komôr na našom území?

Advokátsky poriadok, r. 1874.

Pozn.: Msgr. ThDr. Ján Šrámek (1870 – 1956) bol v rokoch 1929 – 38 a teda i v čase vzniku tejto karikatúry ministrom unifikácie ČSR.

(Autor: Richter, 1935. Uverejnené: *Prvý sjazd advokátov zo Slovenska a Podkarpatskej Rusi v Bratislave dňa 6. a 7. IV. 1935.*

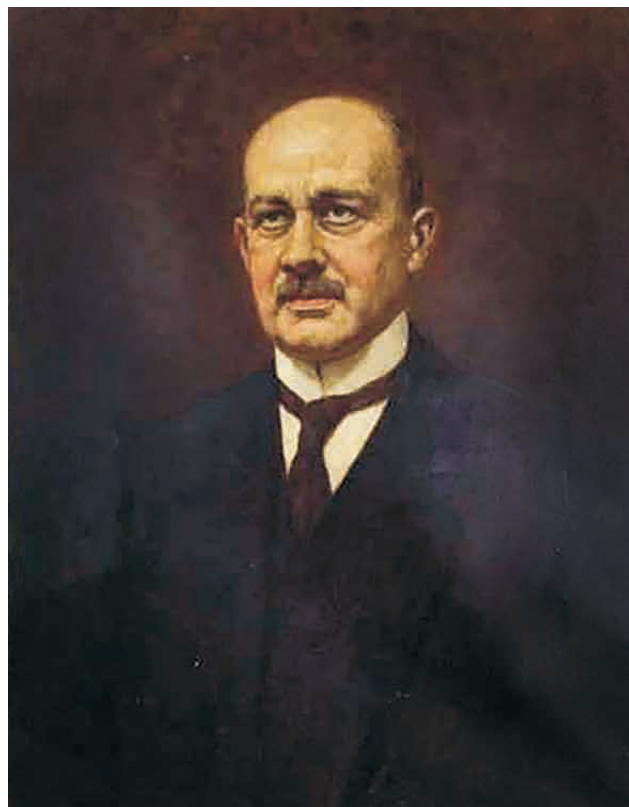
Sostavil Výkoný výbor sjazdu. Vydal vlastným nákladom *I. Sjazd advokátov na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, 1935, s. 141.*)

Prví funkcionári
Advokátskej komory
v Bratislave v roku 1936.
Novinový článok „Nová pra-
votárska komora v Bratislave“
obsahuje nesprávne
uvedené meno tajomníka
Júliusa Paloviča
(Nový svet 1936, roč. 11, č. 42)

Aristid Aranyossy,
predseda Advokátskej
komory v Košiciach,
neznámy autor, olej, plátno
(súkromná zbierka)

- Ako pôsobili významní funkcionári advokátskych komôr v spoločnosti aj prostredníctvom zastávania ďalších funkcií – v bankovníctve, v priemysle, v žurnalistike, v zastupiteľstvách miest, v parlamente, v charite, v rozvoji športu...?
- Aké väzby jestvovali v priestore: funkcionári advokátskych komôr – princípiáli a ich osnovníci – potomkovia, švagrovia a zaťovia – advokáti, sudcovia, notári – politici regionálni i celoštátni – podnikatelia – národne činní dejatelia...
- Ako bývali funkcionári advokátskych komôr a ako mali zariadené advokátske kancelárie?
- Ako hospodárili advokátske komory?
- Ktoré advokátske komory na našom území sa vzmohli aj svoju nehnuteľnosť?
- Ako sa advokátske komory snažili sociálne podporiť svojich prestárlych alebo núdznych členov a ich vdovy?
- Ktorí funkcionári advokátskych komôr boli aj publikačne činní v odbore právo?
- Ktorí funkcionári advokátskych komôr boli aj uznávanými umelcami?
- Ktoré druhy športov zavádzali či rozvíjali funkcionári advokátskych komôr na našom území?
- Prečo sa obmedzila samospráva v advokácii po vzniku Československa len na Slovensku?
- Ako sa obmedzenie autonómie v samospráve advokácii na Slovensku po vzniku Československa prejavilo na zvýšenej celospoločenskej aktivite advokátskych dobrovoľných spolkov?
- Ktoré obdobia najviac zasiahli do zoznamov advokátov?
- Ktoré kritériá ovplyvnili „preverovania“, „výmazy“, „neprevzatia“ v advokácii v jednotlivých etapách našej histórie?
- Ako sa advokátske spoločenstvo na Slovensku usilovalo

o navrátenie plnej autonómie advokátskej komory v 20. a 30. rokoch minulého storočia?

- Ako zasiahla národnostná otázka organizáciu advokácie na našom území?
- Kedy a ako sa zasiahlo do samotného slobodného výkonu advokátskeho povolania?
- Ako sa vyvíjalo právo chudoby a povinnej bezplatnej obhajoby?
- Akým štýlom medzi sebou vzájomne komunikovali funkcionári advokátskych komôr – advokáti – ministri a ministerští úradníci – poslanci parlamentu – predstavitelia súdov?
- Aké boli štatistiky disciplinárnych konaní?
- Ako sa riešili problémy v advokácii – preplnenosť, pokútnictvo, odmeňovanie, vzdelávanie, povinná prax, uznávanie praxe, sociálne zabezpečenie, bezplatné obhajoby...?
- Ako to bolo s pôsobnosťou martinskej komory aj na advokátov z Podkarpatskej Rusi v disciplinárnych veciach?
- Ako sa prejavila kontinuita funkcionárov advokátskych komôr na našom území naprieč striedaním režimov a štátoprávnymi usporiadaniami?
- Ako ovplyvnili územné straty po roku 1938 organizáciu advokácie?
- Aké tlaky sa prejavili v personálnom zložení orgánov advokátskych komôr po vzniku Československa?
- Ako ovplyvnilo SNP organizáciu advokácie na Slovensku?
- Ktoré advokátske komory so sídlom mimo dnešného Slovenska čiastočne zasahovali dnešné územie Slovenska?

doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová PhD.
Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta,
Katedra teórie práva a ústavného práva

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2018

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zlavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia 5 %

3 uverejnenia 10 %

4 a viac uverejnení 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števoček, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 26. 6. 2018

Uzávierka redakčnej časti: 18. 7. 2018

Toto číslo vyšlo 10. 8. 2018

advokát
Slovenská
komora

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorčky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

